

Begroting 2013

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur
op 21 november 2012

- Voorjaarsnota
- Begroting
- Bestuursrapportage no. 1
- Bestuursrapportage no. 2
- Jaarrekening en jaarverslag

Inhoud

1	Begroting in één oogopslag.....	3
2	Programma's	5
2.1	Primaire, regionale en overige waterkeringen	8
2.2	Calamiteitenzorg	13
2.3	Muskusrattenbeheer	16
2.4	Watersysteembeheer	18
2.5	Beperking wateroverlast (voorheen Nationaal Bestuursakkoord Water).....	24
2.6	Kwaliteit van het oppervlaktewater	26
2.7	Zuiveringsbeheer	30
2.8	Lastendruk.....	34
2.9	Tevredenheid belanghebbenden	36
2.10	Maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzaamheid	40
2.11	Bestuur en organisatie	41
3	Tarieven.....	44
4	Kredieten en investeringsbegroting 2013	47
5	Paragrafen.....	52
	Algemeen.....	52
5.1	Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar.....	52
5.2	Uitgangspunten en normen.....	52
5.3	Kostentoerekening	52
5.4	Reserves en voorzieningen.....	52
5.5	Waterschapsbelastingen.....	54
5.6	Weerstandvermogen	54
5.7	Financiering.....	55
5.8	Verbonden partijen	58
5.9	EMU-saldo.....	60
	Bijlage 1 Afkortingen en begrippen.....	63
	Bijlage 1 Afkortingen en begrippen.....	64
	Bijlage 2 Wijzigingen PI ten opzichte van 2012.....	67
	Bijlage 3 Berekening geïndexeerde nullijn 2013	71
	Bijlage 4 Vergelijking onderwerpen voorjaarsnota 2012 en begroting 2013	76
	Bijlage 5 Overzicht toegekende kredieten	77
	Bijlage 6: Relatie met het bestuursakkoord op hoofdlijnen 2012-2014	79
	Bijlage 7 Overzicht financiële consequenties beleids-extensiveringen	81
	Bijlage 8 Totaal overzicht Prestatie-indicatoren	82

1 Begroting in één oogopslag

Tabel 1 - Begroting 2013 per bestuurlijk thema en programma

	Realisatie	Begroting	Voorjaars- nota	Begroting
	2011	2012	2012	2013
		Na 1e wijzi- ging	jaar 2013	
Kosten				
Veiligheid	16,1	20,4	20,3	20,4
Primaire, regionale en overige waterkerin- gen	15,8	9,6	9,5	9,6
Muskusrattenbeheer	0,0	10,5	10,5	10,5
Calamiteitenzorg	0,3	0,3	0,3	0,3
Voldoende water	33,6	28,2	28,4	27,4
Watersysteembeheer	29,1	24,8	24,9	24,3
Beperking wateroverlast	4,5	3,3	3,5	3,1
Schoon water	54,9	47,7	47,7	50,3
Kwaliteit van het oppervlaktewater	5,8	3,4	3,4	4,0
Zuiveringsbeheer	49,0	44,3	44,4	46,4
Bestuur, middelen & maatschappij	5,0	20,7	20,7	21,3
Lastendruk	5,0	4,0	4,0	4,0
Maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzaamheid	0,0	0,0	0,0	0,0
Tevredenheid belanghebbenden	0,0	0,0	0,0	0,0
Bestuur en organisatie	0,0	16,7	16,6	17,3
Totaal kosten	109,6	116,9	117,1	119,5
Overige opbrengsten				
Veiligheid	2,9	8,0	8,0	8,1
Primaire, regionale en overige waterkerin- gen	2,8	0,4	0,4	0,4
Muskusrattenbeheer	0,0	7,6	7,6	7,6
Calamiteitenzorg	0,1	0,0	0,0	0,1
Voldoende water	3,8	3,8	3,8	3,6
Watersysteembeheer	3,6	3,6	3,6	3,4
Beperking wateroverlast	0,2	0,2	0,2	0,2
Schoon water	3,0	2,2	2,5	2,2
Kwaliteit van het oppervlaktewater	0,1	0,0	0,0	0,0
Zuiveringsbeheer	2,9	2,2	2,5	2,2
Bestuur, middelen & maatschappij	0,8	1,9	1,9	2,1
Lastendruk	0,8	0,3	0,3	0,5
Maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzaamheid	0,0	0,0	0,0	0,0
Tevredenheid belanghebbenden	0,0	0,0	0,0	0,0
Bestuur en organisatie	0,0	1,7	1,7	1,6
Totaal overige opbrengsten	10,7	16,0	16,3	16,0
Saldo kosten en overige opbrengsten	98,9	101,0	100,8	103,5

Bedragen zijn in miljoenen euro's ¹

¹ Doordat in deze begroting is gerekend met niet-afgeronde bedragen kunnen de totaalstellingen ogenschijnlijk afwijken

Tabel 2 - Begroting 2013 per kosten- en opbrengstensoort

	Realisatie	Begroting	Voorjaarsnota	Begroting
	2011	2012	2012	2013
		<i>Na 1e wijziging</i>	<i>jaar 2013</i>	
Kosten				
Overige kosten	51,4	54,3	53,8	53,9
Personeelskosten	26,7	29,9	30,3	30,9
Afschrijvingskosten	21,1	22,4	21,7	23,9
Rentekosten	10,4	10,4	11,3	10,8
Totaal kosten	109,6	116,9	117,1	119,5
Overige opbrengsten				
Overige opbrengsten, excl. geactiveerde lasten	6,5	11,6	11,9	11,5
Geactiveerde personeelslasten (incl. baggeren)	3,1	3,2	3,2	3,3
Geactiveerde rente	1,1	1,2	1,2	1,2
Totaal overige opbrengsten	10,7	16,0	16,3	16,0
Saldo kosten en overige opbrengsten	98,9	101,0	100,8	103,5
Netto bijdrage belastingcategorieën				
Netto bijdrage belastingcategorieën	99,7	99,2	100,8	100,0
Mutaties reserves				
Toevoeging reserves	0,8	0,0	0,0	0,0
Onttrekking reserves	0,0	1,8	0,0	3,5
Saldo na netto bijdrage en mutaties reserves	0,0	0,0	0,0	0,0

Bedragen zijn in miljoenen euro's

Tabel 3 - Netto bijdrage per belastingcategorie

	Realisatie	Begroting	Voorjaarsnota	Begroting
	2011	2012	2012	2013
		<i>Na 1e wijziging</i>	<i>jaar 2013</i>	
Netto bijdrage per belastingcategorie				
Watersysteemheffing ingezetenen	18,9	19,0	19,7	18,6
Watersysteemheffing overig ongebouwd	3,6	3,6	4,4	3,7
Watersysteemheffing natuur	0,0	0,0	0,1	0,0
Watersysteemheffing gebouwd	26,6	25,6	26,3	23,8
Zuiveringsheffing woningen en bedrijven	50,7	51,0	50,3	53,8
Totaal netto bijdrage	99,7	99,2	100,8	100,0

Bedragen zijn in miljoenen euro's

2 Programma's

Algemeen

Belangrijke ontwikkelingen en wijzigingen in 2013

Financieel beeld

In de AB-vergadering van 18 april 2012 is de motie 'inzet op de nullijn' aangenomen. Kern van deze motie is om structureel een gefaseerde kostenreductie door te voeren, met als doel een geïndexeerde nullijn in het netto-kostenniveau na te streven.

De geïndexeerde nullijn 2013 bedraagt 103,9 miljoen euro (zie bijlage 3). Dit is inclusief de vastgestelde 1^e begrotingswijziging 2012 (0,6 miljoen euro) en kosten m.b.t. RWZI Utrecht (rentekosten 2013: 0,3 miljoen euro).

Het begrotingstotaal 2013 bedraagt 103,2 miljoen euro en ligt 0,7 miljoen euro onder de geïndexeerde nullijn 2013.

In de begroting 2013 is een inhaalafschrijving voor de rwzi Utrecht van 1,6 miljoen euro verwerkt. De voorziening baggeren is met 2,0 miljoen euro teruggebracht naar 6,0 miljoen euro.

In 2013 wordt een aantal beleidsintensivering doorgevoerd (nieuwe doel- en taakstellingen) volgend uit het bestuursakkoord op hoofdlijnen 2012-2014. Gecombineerd met bovenstaand uitgangspunt van het streven naar een geïndexeerde nullijn betekent dit dat er een bezuinigingsopgave ligt.

De belangrijkste beleidsintensivering zijn:

- Omgevingsbewustzijn
- Stedelijk waterbeheer
- Behoud Groene Hart

Voor de programma's Watersysteembeheer, Voldoende water en Schoon water zijn de consequenties van deze uitgangspunten met name terug te vinden in versobering van het planproces (met behoud van ambitie) voor de KRW (SGBP2) en bij peilbesluiten, het temporiseren van activiteiten voor de NBW opgave.

Verkiezingen

Op respectievelijk 6 juli en 11 september 2012 hebben Tweede en Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel dat leidt tot uitstel van de waterschapsverkiezingen tot 2014. Voorgesteld wordt het bij de eerste begrotingswijziging van 2012 beschikbaar gestelde budget van 0,2 miljoen euro bij de jaarrekening te reserveren in een bestemmingsreserve. Daar wordt in deze begroting 0,2 miljoen euro aan toegevoegd. Het restant van het benodigde budget drukt op de begroting van 2014.

Verlengd bestuursakkoord op hoofdlijnen 2012 - 2014

Het AB heeft op 9 mei 2012 het verlengd bestuursakkoord van het College vastgesteld. Deze begroting sluit hier bij aan.

Omgevingsbewustzijn

In 2013 (start in 2012) maken het college en de organisatie werk van de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie over het verbeteren van het omgevingsbewustzijn, met name rondom gebiedsgerichte uitvoeringsprojecten. Hiertoe zal een nieuw sturingsmodel voor gebiedsgericht werk worden opgezet (gebaseerd op de principes van omgevingsmanagement) en gericht worden getraind op onderhandelings- en communicatievaardigheden. In deze begroting zijn de consequenties hiervan meegenomen.

Hollandse IJssel

Mogelijk vindt in 2012 de overdracht plaats van de gekanaliseerde Hollandse IJssel, van RWS naar het waterschap. In deze begroting is nog geen rekening gehouden met de consequenties daarvan. Mocht de overdracht inderdaad in 2012 een feit worden dan worden de consequenties daarvan opgenomen in de voorjaarsnota 2013.

Stedelijk waterbeheer

Eind 2012 zal de nieuwe visie op stedelijk waterbeheer worden voorgelegd, zoals ook opgenomen in het bestuursakkoord op hoofdlijnen. Centraal punt in deze visie is het gelijk optrekken met gemeenten, mits de

gemeenten bereid zijn om ook te investeren. In 2013 is dit volgens de huidige inzichten alleen het geval bij de gemeente Utrecht (in de nieuwe wijkwaterplannen). In deze begroting zijn alleen voor de uitvoering van die plannen middelen opgenomen, de verdere vertaling van de visie naar middelen zal plaatsvinden met de voorjaarsnota 2013.

Bewust omgaan met behoud van het Groene Hart

Het Bestuursakkoord op Hoofdpijnen onderstreept dat waterbeheer een essentiële factor is in het behoud van het Groene Hart. Het is daarom van belang hier bewust mee om te gaan. In 2013 treden de Groene Hart waterschappen vanuit deze verantwoordelijkheid toe tot de stuurgroep Groene Hart. Om deze rol goed in te kunnen vullen zal meegewerkt worden aan een uitvoeringsovereenkomst voor bodem, water en gebruik in het Groene Hart.

Rwzi Utrecht

Eind 2011 heeft het algemeen bestuur een besluit op hoofdpijnen genomen over het gewenste toekomstscenario voor de rwzi Utrecht. Voor het verplaatsen van de slibverwerking naar Lage Weide zijn de voorbereidingen gestart. Deze voorbereidingen lopen door in 2013. In 2013 wordt een proef met een Nereda schaalmodel uitgevoerd. Op basis van deze proef zal door het algemeen bestuur een keuze tussen Nereda of "state of the art" Nieuwbouw worden gemaakt. In 2013 wordt gestart met het realiseren van een pompemaal en persleiding om het afvalwater van Maarsenbroek op de rwzi Leidsche Rijn te zuiveren.

Bestuursakkoord Water

Op 23 mei 2011 is het Bestuursakkoord Water getekend namens het Rijk, de provincies, de gemeenten en de waterschappen. De consequenties van dit Bestuursakkoord betreffen met name de bijdrage aan het nieuwe hoogwaterbeschermingsprogramma, de taakoverdracht van de provincies aan de waterschappen van het muskusrattenbeheer en de samenwerking in de waterketen. In

deze begroting is verwerkt op welke wijze wij hieraan invulling geven.

Regionale belastingsamenwerking

Plannen om te komen tot regionale belastingsamenwerking bevinden zich tijdens het opstellen van deze begroting in een afrondende fase. Mochten deze plannen resulteren in de oprichting van een regionaal samenwerkingsverband, dan zullen deze in de loop van 2013 geïmplementeerd worden. Met ingang van 2014 werkt ons waterschap dan samen met meerdere gemeenten op het gebied van de heffing en inning van belastingen.

Regeerakkoord

Op 5 november 2012 treedt, na de Tweede Kamerverkiezingen van 12 september 2012, het kabinet Rutte II aan. De mogelijke consequenties van het nieuwe regeerakkoord voor het waterschapsbestel en de financiën worden als ontwikkeling bij Voorjaarsnota 2013 meegenomen.

Opbouw en structuur begroting

Deze begroting is ingedeeld volgens de bestuurlijke thema's: Veiligheid, Voldoende water, Schoon water en Bestuur, middelen en maatschappij. Deze thema's sluiten aan bij onze missie en kerntaken.

Programma's

Onder elk thema vallen bestuurlijke programma's. De bestuurlijke programma's sluiten aan bij het collegeprogramma 2009-2012, het verlengde bestuursakkoord op hoofdpijnen 2012-2014 en het waterbeheerplan 2010-2015. In het waterbeheerplan zijn de KRW-maatregelen opgenomen.

Doelstellingen en maatregelen

Aan elk programma zijn doelstellingen en maatregelen gekoppeld. De doelstellingen en de in prestatie-indicatoren uitgedrukte maatregelen sluiten aan bij de systematiek van beleidsevaluatie en bestuursrapportage waar we mee werken.

Rechtmatigheid

De ambitie en de doelstellingen strekken zich uit over meerdere jaren. Bij begrotingswijzigingen tussen thema's en programma's beslist het algemeen bestuur. Bij begrotingswijzigingen binnen programma's heeft het algemeen bestuur het college gemandateerd. Het college informeert het algemeen bestuur actief over deze wijzigingen.

Samenvatting doelstellingen en prestatie-indicatoren per thema en programma.

In Tabel 4 geven wij in één oogopslag per programma de doelstellingen met bijbehorende prestatie-indicatoren (PI) weer. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen met daarin de gewijzigde prestatie-indicatoren ten opzichte van 2012. Dit kunnen nieuwe, vervallen of gewijzigde prestatie-indicatoren zijn.

Tabel 4 - Overzicht programma's, doelstellingen en Prestatie-indicatoren (PI)

Bestuurlijk thema en programma	Doelstelling	Maatregelen/PI
Veiligheid		
1. Primaire, regionale en overige waterkeringen	Doelstelling 1 - Waterkeringen voldoen aan de normen (wettelijk/provinciaal/HDSR)	1 t/m 12
	Doelstelling 2 - Het beperken van de gevolgen van overstromingen	13
2. Calamiteitenzorg	Doelstelling 3 - Een doelmatig en doeltreffend functionerend calamiteitenzorgsysteem	14 t/m 16
3. Muskusrattenbeheer	Doelstelling 4 - Waterkeringen worden niet door muskusratten verzwakt	17 t/m 18
Voldoende water		
4. Watersysteembeheer	Doelstelling 5 - Een waterregime dat aansluit op de functies van het gebied.	19 t/m 37
5. Beperking wateroverlast (voorheen Nationaal Bestuursakkoord Water)	Doelstelling 6 - De regionale watersystemen zijn in 2015-2027 conform Bestuursakkoord Water op orde.	38 t/m 41
Schoon water		
6. Kwaliteit van het oppervlaktewater	Doelstelling 7 – Verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater	42 t/m 49
7. Zuiveringsbeheer	Doelstelling 8 – Voldoen aan lozingseisen, afnameverplichting en overige eisen	50 t/m 52
	Doelstelling 9 – De laagste maatschappelijk aanvaardbare kosten in de afvalwaterketen	53 t/m 56
	Doelstelling 10 - Energie-efficiëntie verbeteren bij zuiveringstechnische werken	57 t/m 62
Bestuur, middelen en maatschappij		
8. Lastendruk	Doelstelling 11 - Betere dienstverlening door een evenwichtige belastingheffing tegen zo laag mogelijke kosten	63 t/m 64
9. Tevredenheid belanghebbenden	Doelstelling 12 - Het waterschap is zichtbaar in de samenleving en zoekt actief naar draagvlak	65 t/m 71
	Doelstelling 13 - Integreeren vaarwegbeheer in het waterbeheer	72
	Doelstelling 14 - Werken op een dienstverlenende en ingeland gerichte wijze	73 t/m 75
	Doelstelling 15 – Vergroting beleving door recreëren, cultuur en landschap	76
10. Maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzaamheid	Doelstelling 16 - Duurzaamheidscriteria worden toegepast bij het inkopen en aanbesteden	77 t/m 78
11. Bestuur en organisatie	Doelstelling 17 – Een efficiënte en effectieve organisatie	79 t/m 81

Thema Veiligheid

2.1 Primaire, regionale en overige waterkeringen

Wat willen we bereiken?

a. Voorkomen van overstroming door dijken te laten voldoen aan de normen

In 2010 en 2011 hebben toetsrondes plaatsgevonden voor een groot deel van onze primaire en regionale waterkeringen. Hierdoor is goed in beeld waar zwakke plekken zitten die verbetering nodig hebben. De uiteindelijke doelen die wij ons hebben gesteld in het Waterbeheerplan 2010-2015 voor het voldoen aan de norm zijn de volgende:

1. alle primaire waterkeringen van categorie A voldoen in 2015 aan de norm;
2. alle regionale waterkeringen voldoen uiterlijk in 2020 aan de norm;
3. alle overige waterkeringen voldoen uiterlijk in 2025 aan de (nog vast te stellen) veiligheidseisen.

Deze doelen gaan uit van de veiligheidsnormen die nu zijn vastgelegd in de Waterwet en de Waterverordening. Er zijn twee landelijke discussies die een belangrijke invloed op deze doelen kunnen hebben. In de eerste plaats worden de veiligheidsnormen voor de primaire waterkeringen herzien. Onder regie van het Rijk en de Delta-commissaris wordt in het Deltaprogramma en de deelprogramma's Veiligheid en Rivieren uitgewerkt hoe de normen kunnen worden aangepast aan de huidige economische waarde van het beschermde gebied. Uiterlijk in 2014 wordt de Deltabeslissing genomen over de nieuwe opzet van de veiligheidsnormen. Wij leveren aan deze discussie een actieve bijdrage, mede gezien de rol van de waterschappen bij de financiering van het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma.

Ten tweede is in 2010 en 2011 door het Bestuurlijk Afstemmings Overleg Waterveiligheid Centraal Holland gekeken naar de mogelijkheden voor verbetering van de veiligheid van de Randstad tegen overstroming. Aanleiding hiervan was onder andere het feit dat de primaire waterkeringen categorie C (die de scheiding vormen tussen de dijkringen 14, 15 en 44) niet aan de norm voldoen. Op basis hiervan is door de stuurgroep een advies aan de Staatssecretaris gestuurd. Hierin is opgenomen dat bij de uitwerking van nieuwe normen geadviseerd wordt de genoemde dijkringen meer in samenhang te beoordelen. Daarnaast wordt de veiligheid tegen overstroming vooral gezocht in de direct kerende primaire waterkeringen.

b. Op orde houden van de keringen door effectief beheer

Als beheerder zijn we verantwoordelijk voor het aanpassen van keringen die niet aan de norm voldoen en voor de instandhouding ervan. Voor de instandhouding leveren we jaarlijks een beheerinspanning en werken we continu aan verhogen van de effectiviteit van het beheer. Daarbij hebben wij de volgende doelen:

4. in het kader van het Bestuursakkoord Water de voorhavendijken van de Beatrix-, Irene- en Koninginnensluis in 2015 overnemen van Rijkswaterstaat (in totaal 3,8 km primaire waterkering);
5. actueel hebben en houden van overzichtskaart, legger en beheerregister voor alle waterkeringen;
6. het systeem zo effectief en efficiënt mogelijk onderhouden en ongewenste activiteiten die de functionaliteit in gevaar brengen tegen gaan.

c. Beperken van de gevolgen van overstroming door waterveilige ruimtelijke ordening

In 2011 hebben wij de visie Water en Ruimtelijke Ordening opgesteld. Hierin is een actieprogramma opgenomen dat gericht is op een betere integratie van het thema water in de ruimtelijke ordening. Het doel dat

wij ons hebben gesteld in het Waterbeheerplan 2010-2015 voor het beperken van gevolgen is als volgt:

7. waterveiligheid maakt uiterlijk in 2015 deel uit van de ruimtelijke planvorming (structuurvisies).

Landelijk vindt komend jaar discussie plaats over de wet- en regelgeving op het gebied van ruimtelijke planvorming. Het Deltaprogramma kent het deelprogramma Nieuwbouw en Herstructurering, daarin wordt onderzocht op welke wijze meer rekening kan worden gehouden met waterveiligheid bij de ruimtelijke inrichting van Nederland. Ook bij dit deelprogramma is ons waterschap nadrukkelijk actief.

Wat doen we ervoor?

Om deze doelen te bereiken voeren we de volgende maatregelen uit:

a. Voorkomen van overstroming door dijken te laten voldoen aan de normen

1. Voor de primaire waterkeringen langs de Nederrijn en Lek hebben wij een groot-onderhoudsplan (GOP) opgesteld. Dit plan wordt in 2012-2013 afgestemd met gemeenten, wegbeheerders, natuurorganisaties etc. We voeren de maatregelen uit het GOP Primaire waterkeringen uit;
2. De niet-directe primaire waterkering langs de Gekanaliseerde Hollandse IJssel (een categorie C-kering) voldoet in zijn geheel niet aan de veiligheidsnorm. Op basis van de gebiedspilot Centraal Holland is geadviseerd om de veiligheid van de dijkringen 14, 15 en 44 in samenhang te bezien. Daarbij wordt de veiligheid van de Randstad verbeterd door strengere eisen te stellen aan de Lekdijk. We leveren een belangrijke bijdrage aan de uitwerking van dit advies. Het streven is dat deze oplossing wordt opgenomen in de Deltabeslissing over veiligheid in 2014;

3. In de aanvullende derde toetsronde van de primaire waterkeringen worden de waterkeringen die nog geen oordeel hebben nader onderzocht. De toetsing is in 2013 gereed;
4. Op basis van een gedetailleerde toetsing in 2012 actualiseren we in 2013 het GOP Regionale Waterkeringen en stellen het vast;
5. We voeren de maatregelen uit het Groot Onderhoudsplan Regionale waterkeringen uit;
6. Voor de overige waterkeringen is in 2012 bepaald of ze nog een functie hebben en welke veiligheidseisen we stellen. In 2013 worden de overige waterkeringen getoetst op het voldoen aan deze veiligheidseisen.

b. Op orde houden van de keringen door effectief beheer

7. We stellen de legger van de primaire en overige waterkeringen vast in 2013;
8. We actualiseren het beheerregister voor de waterkeringen;
9. We actualiseren de algemene regels en beleidsregels voor waterkeringen;
10. We doen ervaring op met innovatieve technieken op het gebied van dijkebeheer. Samen met provincie Utrecht en Rijkswaterstaat Utrecht voeren we de pilot Livedike-Utrecht uit. Hierin doen we kennis en ervaring op met innovatieve monitoringstechnieken;
11. We voeren actief experimenten uit om schade aan waterkeringen door muskusratten te voorkomen;
12. We houden risicogericht toezicht en handhaven op de naleving van de keur voor waterkeringen. Vanaf 2013 gaan we daarop rapporteren, met een nieuwe PI. De waarde en normstelling ontwikkelen we gedurende 2013.

c. Beperken van de gevolgen van overstroming door waterveilige ruimtelijke ordening

13. We hanteren het principe van meerslaagsveiligheid door bescherming door dijken af te wegen tegen ruimtelijke maatregelen en calamiteitenbestrijding.

Daarmee geven we waterveiligheid een adequate plaats in de ruimtelijke planvorming. We doen dit door afspraken te maken met gemeenten en provincies over wanneer en hoe het waterschap wordt betrokken, en hoe de waterkeringen worden vastgelegd in ruimtelijke plannen. We dragen bij aan de uitwer-

king van overstromingsrobuuste inrichting in het Deltaprogramma Nieuwbouw en Herstructurering. Samen met de provincie brengen we het onderwerp overstromingsrobuuste inrichting onder de aandacht van de gemeenten in overstromingsgevoelige gebieden.

Doelstelling 1 - Waterkeringen voldoen aan de normen (wettelijk/provinciaal/HDSR)

Nr.	Maatregel	PI/afpraak	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
01.	Afstemmen en uitvoeren GOP primaire waterkeringen	Vastgelegde afspraken met betrokken partijen. Cumulatief aantal uitgevoerde maatregelen per jaar	Uitwerking van het ontwerp GOP	GOP vastgesteld	GOP afgestemd. Geplande maatregelen voor 2013 zijn uitgevoerd.	GOP afgestemd met betrokken partijen en afspraken vastgelegd. Jaarlijks zijn de geplande maatregelen uitgevoerd.
02.	Categorie C-waterkering	Uitwerken advies Centraal Holland binnen het Delta-programma, in samenwerking met provincies en dijkbeheerders in dijkkring 14	Eindrapportage gebiedspilot en advies aan staatssecretaris	Inbreng leveren voor uitwerking advies	Opnemen advies in voorkeursstrategie delta-programma	Oplossing voor dijkkring 14 maakt onderdeel uit van Deltabeslissing Veiligheid en wordt uitgewerkt in deelprogramma Rivieren
03.	Toetsing PWK – aanvullende 3e ronde	Toetsverslag vastgesteld door college eind 2013	-	50% aanvullende toetsing gereed	100% aanvullende toetsing gereed	Aanvullende toetsing gereed eind 2013
04.	Actualiseren GOP Regionale waterkeringen	Opstellen van een evaluatierapportage met daarin beschreven de bevindingen, conclusies en aanbevelingen	100% globale toetsing gereed	100% gedetailleerde toetsing gereed	Evaluatie GOP RWK gereed	Evaluatie GOP RWK eind 2013 gereed
05.	Uitvoeren van het Groot Onderhoudsplan Regionale waterkeringen	Cumulatief aantal kilometers uitgevoerde kadverbetering per jaar	154 km voorbereid en 133 km gereed	162 km voorbereid ¹ en 144 km gereed ²	202 km voorbereid en 156 km gereed	Alle RWK (316 kilometer) voldoen in 2020 aan de norm
06.	Toetsing Overige waterkeringen	Toetsverslag gereed in 2013	Uitwerken beleidsnota Overige waterkeringen	Vastgestelde beleidsnota Overige waterkeringen	Toetsing Overige waterkeringen gereed	Alle Overige waterkeringen zijn getoetst eind 2013
07.	Opstellen van legger voor alle waterkeringen	Bestuurlijk vastgestelde leggers	Legger regionale waterkeringen vastgesteld	50% Legger overige waterkeringen gereed 50% Legger primaire waterkeringen gereed	100% Legger overige waterkeringen gereed 100% Legger primaire waterkeringen gereed	Voor alle waterkeringen eind 2013 vastgestelde leggers
08.	Actualiseren beheerregister waterkeringen	Opgenomen actuele gegevens in beheerregister waterkeringen	-	Opstellen Plan van aanpak voor actualiseren en aanvullen beheerregister waterkeringen	Start actualiseren en aanvullen beheerregister waterkeringen	Beheerregister waterkeringen aangevuld en geactualiseerd

Nr.	Maatregel	PI/afspraken	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
09.	Actualiseren algemene regels en beleidsregels	Bestuurlijk vastgestelde algemene regels en beleidsregels en algemene regels waterkeringen	-	Overzicht welke algemene regels en beleidsregels op te stellen of aan te passen	Algemene regels en beleidsregels vastgesteld	Algemene regels en beleidsregels waterkeringen eind 2013 vastgesteld
10.	Innovatieve monitorings-technieken	Ontwikkelen kennis van maatgevende parameters en monitorings-technieken	-	Leveren inbreng voor pilot Livedijk-Utrecht en voor DDSC (Dijk Data Service Centrum)	Leveren inbreng voor pilot Livedijk-Utrecht en voor DDSC (Dijk Data Service Centrum)	Op de hoogte van innovatieve technieken en bekend met toepasbaarheid in eigen waterkeringen
11.	Uitvoeren experimenten voorkomen muskusrattenschade	Uitgevoerde pilot	-	Starten pilot Enkele Wiericke	Uitvoeren pilot	Overzicht mogelijke preventieve maatregelen mbt voorkomen muskusrattenschade
12.	Uitvoeren risicogericht toezicht en handhaving t.a.v. Keringen	Nieuwe PI: overtredingsdruk (op Keringen)	-	Ontwikkelen meetmethode toezicht & handhaving	Gegevens verzamelen en rapporteren	Na 2013 een indicator voor monitoring van het effect van toezicht en handhaving (voor keringen)

¹ definitie: cumulatieve aantal km regionale waterkering waarvan de voorbereidingsfase eind 2012 is afgerond.

² definitie: cumulatieve aantal km regionale waterkering waarvan de uitvoeringsfase eind 2012 is afgerond en dat daarmee voldoet aan de toetsingscriteria regionale waterkeringen

Doelstelling 2 - Het beperken van de gevolgen van overstromingen

Nr.	Maatregel	PI/afspraken	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
13.	Waterveiligheid krijgt een adequate plaats in de ruimtelijke planning	Aantal gemeenten waar overstromings-robuste inrichting onder de aandacht is gebracht	-	50%	100%	In alle gemeenten zijn afspraken gemaakt over de opname van waterveiligheid in de ruimtelijke ordening en is aandacht voor overstromings-robuste ruimtelijke inrichting

Wat zijn de kosten?

	Realisatie 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
		<i>Na 1e wijziging</i>	
Primaire, regionale en overige waterkeringen			
Kosten			
Overige kosten	3.053	1.563	1.373
Bijdrage hoogwaterbeschermingsprogramma	3.819	3.819	3.819
Personeelskosten	6.022	1.689	1.982
Afschrijvingskosten	2.267	1.979	1.881
Rentekosten	683	537	560
Totaal kosten	15.845	9.588	9.615
Overige opbrengsten			
Overige opbrengsten	2.839	374	390
Totaal overige opbrengsten	2.839	374	390
Saldo kosten en overige opbrengsten	13.006	9.214	9.225

Bedragen zijn in duizenden euro's.

Toelichting

De opvallende daling ten opzichte van de realisatie 2011 wordt veroorzaakt doordat in het jaar 2011 de muskusrattenbeheer deel uitmaakte van het programma Primaire, regionale en overige waterkeringen. In deze begroting is de muskusrattenbeheer als

programma verwerkt. Daarnaast zijn in de begroting 2012 en in de begroting 2013 de kosten voor bestuur en organisatie in een nieuw programma opgenomen. In het jaar 2011 werden deze kosten toegerekend aan de programma's.

2.2 Calamiteitenzorg

Wat willen we bereiken?

Bestrijden van calamiteiten met een actueel calamiteitenzorgsysteem

Een hoogwaardig en professioneel calamiteitenzorgsysteem is essentieel bij succesvolle bestrijding van calamiteiten. Wij hebben de ambitie om eind 2014 over een professioneel, hoogwaardig en bestendig calamiteitenzorgsysteem te beschikken, dat onderdeel is van de primaire processen in onze organisatie. Deze ambitie is uitgewerkt in het document rampKOERS Calamiteitenzorg. Hierin is onze ambitie 2012-2014 aan de hand van de volgende vier pijlers uitgewerkt:

a. Calamiteitenorganisatie

De structuur van de calamiteitenorganisatie is vastgelegd in ons Calamiteitenplan 2010-2013. Daarnaast is voor de organisatie het lerend vermogen en de evaluatie van calamiteiten van groot belang om het optreden bij calamiteiten verder te verbeteren.

b. Plannen en planontwikkeling

Calamiteitenzorg is vastgelegd in verschillende plannen. Dit calamiteitenplan bevat bestrijdingsplannen, supplementen en plannen voor opleiden, trainen en oefenen. Ontwikkelingen op landelijk en regionaal verstaat het waterschap in deze plannen. Het proces van planontwikkeling vinden wij essentieel, omdat hier kennisuitwisseling, en kennisontwikkeling plaatsvindt.

c. Opleiden, trainen en oefenen (OTO)

Bij opleiden, trainen en oefenen (OTO) staat de lerende organisatie centraal. Met dit proces verbetert de organisatie zichzelf. OTO leidt tot een professionele calamiteitenorganisatie met zekere en bekwame medewerkers en bestuurders. Onze crisisteams raken goed op elkaar ingespeeld, kennen hun taken en rol en werken samen met netwerkpartners. Dit leidt tot een capabele en geofende calamiteitenorganisatie, ieder moment inzetbaar.

d. Ons netwerk in crisisbeheersing

Onze samenwerkingsverbanden zijn resultaatgericht, structureel en relevant. Wij werken samen en stemmen af met netwerkpartners, zoals de veiligheidsregio's, het Platform Crisisbeheersing Waterschappen Midden-Nederland, de Zuid-Hollandse waterschappen en de samenwerking binnen de dijkringen 14, 15, 44. Wij informeren de burger en de media. Daarnaast zijn er landelijke partners en ontwikkelingen zoals het netcentrisch werken. Het waterschap beweegt mee in de veranderende omgeving, is positief kritisch en anticipeert op nieuwe ontwikkelingen.

Wat doen we ervoor?

- Om uitvoering te geven aan onze ambitie ontplooi wij activiteiten zoals ze in rampKOERS zijn omschreven op het gebied van onze calamiteitenorganisatie, plannen en planontwikkeling, opleiden, trainen en oefenen en ons netwerk (de vier pijlers van calamiteitenzorg). Tussen 2012 en 2015 geven wij daarmee een impuls aan het calamiteitenzorgsysteem. Wij rapporteren hierover in ons portfolio Calamiteitenzorg 2012-2013;
- Om te komen tot een doelmatig en doeltreffend functionerende calamiteitenorganisatie worden medewerkers en bestuurders opgeleid, getraind en geoefend conform het jaarprogramma OTO-motive 2013;
- Ten aanzien van de samenwerking met onze netwerkpartners zullen we uitvoering geven aan de activiteiten op basis van de in 2012 vastgestelde visie van het Platform Crisisbeheersing Waterschappen Midden-Nederland en de in 2012 ontwikkelde Nederlandsche Waterschapsvisie crisisbeheersing;
- Leerpunten uit de grote Oefening Overstromingen West-Nederland (november 2012) zullen in maart

2013 bekend zijn en zullen dan aanleiding vormen om deze gezamenlijk op te pakken. Gedacht moet worden aan de doorontwikkeling van de planvorming dijkringen 14, 15 en 44.

Doelstelling 3 – Een doelmatig en doeltreffend functionerend calamiteenzorgsysteem

Nr.	Maatregel	PI/afspraken	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
14.	Uitvoering activiteitenprogramma 2013 ramp-KOERS	Uitvoering van activiteiten uit programma 2013	Ontwikkeling en vaststelling van het beleidsplan rampKOERS	Uitvoering van activiteiten uit programma 2012	Uitvoering van activiteiten uit programma 2013	Een professioneel, hoogwaardig en bestendig calamiteenzorgsysteem
15.	Een bekwame en goed geëquipeerde calamiteitenorganisatie	Aanbod voor opleidingen, trainingen en oefeningen voor alle deelnemers aan de calamiteitenorganisatie	Variatie aan oefeningen, opleidingen en trainingen voor deelnemers cal.org. + 2 maal een calamiteitsituatie (hoogwater en droogte)	- Vaststellen meerjarenprogramma OTO-motive - Uitvoering van het jaarprogramma OTO	Uitvoering van het jaarprogramma OTO	Doelmatig en doeltreffend functioneren tijdens (dreiging van) calamiteiten
16.	Samenwerking met netwerkpartners in crisisbeheersing: planvorming, bestrijding, opleidingen, trainingen, oefeningen	- In 2013 werken we in Midden-Nederland met een gezamenlijke visie op calamiteitszorg - Instemming met Nederlandse waterschapsvisie crisisbeheersing - Doorontwikkeling plannen Dijkkringen 14 15 44 n.a.v. overstromingsoefening West-NL	Ontwikkeling visie Platform Crisisbeheersing Waterschappen Midden-Nederland	- Vaststelling visie Midden-Nederland - Ontwikkeling Nederlandse waterschapsvisie crisisbeheersing - Overstromingsoefening West-Nederland 2012 (bestuurlijk)	- Uitvoering en rapportage van activiteiten 2013 Midden-NL - Implementatie Nederlandse waterschapsvisie crisisbeheersing - Doorontwikkeling plannen Dijkkringen 14 15 44 n.a.v. de overstromingsoefening West-NL 2012	Een professioneel, hoogwaardig en bestendig calamiteenzorgsysteem waarin wij intensief samenwerken en afstemmen met netwerkpartners, t.b.v. succesvolle calamiteitenbestrijding

Wat zijn de kosten?

	Realisatie 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
		<i>Na 1e wijziging</i>	
Calamiteitenzorg			
Kosten			
Overige kosten	95	154	216
Personeelskosten	181	116	90
Afschrijvingskosten	22	1	2
Rentekosten	2	0	0
Totaal kosten	300	271	308
Overige opbrengsten			
Overige opbrengsten	103	0	96
Totaal overige opbrengsten	103	0	96
Saldo kosten en overige opbrengsten	197	271	212

Bedragen zijn in duizenden euro's

Toelichting

De stijging van de overige kosten ligt voornamelijk in het feit dat er een dotatie aan de voorziening platform crisisbeheersing, heeft

plaatsgevonden die in voorgaande jaren niet begroot is.

2.3 Muskusrattenbeheer

Wat willen we bereiken?

Muskusrattenbeheer werkt in een samenwerkingsverband met vijf andere waterschappen. Zij beschermt de waterstaatswerken in het gebied tegen graverijen van de muskusrat en beverrat. Deze bescherming betreft het hele watersysteem met de totale waterstaatkundige infrastructuur. Muskusrattenbeheer zet professionele medewerkers in om de populatie van muskussen en beverratten zo klein mogelijk te houden.

In 2013 wil muskusrattenbeheer de vangsten terugbrengen tot 0,46 v/km voor het beheergebied van de Stichtse Rijnlanden. Voor het gehele bewerkingsgebied zullen de vangsten teruglopen tot 0,20 v/km. De vangstcijfers van 2013 kunnen in enkele vanggebieden beïnvloed worden door de uitvoering van een landelijke veldproef. Tijdens de veldproef wordt in verschillende kilometervakken geëxperimenteerd met verschillende ureninzet en vangstrategieën. In de gebieden waar gedurende de veldproef minder uren gemaakt worden zou de

populatie weer (explosief) kunnen groeien. De veldproef wordt in samenwerking met de acht beheerorganisaties in Nederland uitgevoerd. De proef wordt door de ad hoc commissie muskusrattenbeheer van de Unie van Waterschappen begeleid. De kosten van deze proef worden betaald uit de reserves die Provincies en waterschappen hadden opgebouwd bij de voormalige LCCM.

Wat doen we ervoor?

In 2012 is de beleidsnota muskusrattenbeheer vastgesteld. Wij richten ons in 2013 onverminderd op een goede samenwerking, zowel tussen de bestrijders en rayons onderling als op landelijk niveau. Deze samenwerking vormt de basis van de beheerfilosofie. Aan de hand van de reeds behaalde praktijkresultaten worden de beheerstrategieën voortdurend uitgebouwd en verfijnd. Wij baseren onze werkwijze op strenge richtlijnen en de landelijke gedragscode. De aanpassingen en verbeteringen in het vakgebied omvatten zowel diervriendelijker vangen als ARBO-aspecten en kritisch gebruik van materiaal. De professionele standaard wordt gehandhaafd door middel van training en opleiding.

Doelstelling 4 - Waterkeringen worden niet door muskusratten verzwakt

Nr.	Maatregel	PI/afspraken*	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
17.	Beheer van muskusratten in het beheergebied HDSR	Aantal muskusratten vangsten per kilometer watergang	0,57 v/km	0,51 v/km	0,46 v/km	Einddoelstelling MJP 2015: 0,26 v/km
18.	Beheer van muskusratten voor het gehele bewerkingsgebied	Aantal muskusratten vangsten per kilometer watergang	0,23 v/km	0,22 v/km	0,20 v/km	Einddoelstelling MJP 2015: 0,16 v/km

Wat zijn de kosten?

	Realisatie 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
		<i>Na 1e wijziging</i>	
Muskusrattenbeheer			
Kosten			
Overige kosten	0	3.726	3.726
Personeelskosten	0	6.680	6.680
Afschrijvingskosten	0	80	80
Rentekosten	0	36	36
Totaal kosten	0	10.522	10.522
Overige opbrengsten			
Overige opbrengsten	0	7.623	7.623
Totaal overige opbrengsten	0	7.623	7.623
Saldo kosten en overige opbrengsten	0	2.899	2.899

Bedragen zijn in duizenden euro's

Toelichting

In de jaarrekening 2011 is het programma Muskusrattenbeheer opgenomen onder het

programma Primaire, regionale en overige waterkeringen.

Thema Voldoende water

2.4 Watersysteembeheer

Wat willen we bereiken?

We zorgen ervoor dat het watersysteem onder normale omstandigheden voldoet aan de normen en dat geen schade en overlast optreedt voor functies die afhankelijk zijn van water. Ook zorgen we ervoor dat er zich bij extreme omstandigheden (hevige droogte én hevige regenval) geen calamiteiten voordoen of dat het effect van de calamiteit beperkt blijft. We doen dat voor ons eigen gebied maar ook voor andere waterbeheerders die (deels) van onze inspanningen afhankelijk zijn.

Om dat te bereiken werken we in regionaal en gebiedsgericht verband samen aan verbetering van het watersysteem, voorkomen en bestrijden we verdroging, werken we mee aan goed waterbeheer in de stad en reguleren we activiteiten van derden op of aan het water. Zo brengen en houden we het watersysteem op orde.

a. Regionale verbetering van het watersysteem

In de regio West-Nederland werken we samen met andere waterbeheerders en de provincies aan het zoetwatervraagstuk en de waterverdeling bij extreme neerslag en droogte.

De afspraken die daarover zijn gemaakt tussen waterbeheerders liggen vast in waterakkoorden, waaronder het waterakkoord Kleinschalige Wateraanvoervoorzieningen (KWA). In het Deltaprogramma, deelprogramma Zoetwater, wordt onderzocht welke maatregelen nodig zijn om de zoetwatervoorziening aan te passen op de gevolgen van de klimaatverandering.

Door verzilting van inlaten voor zoetwater en door een verhoogde kans op langere droogte en lage rivierafvoeren zijn nieuwe oplossingen noodzakelijk. Deze moeten bijdragen om schade aan vitale economische en

maatschappelijke functies (glastuinbouw, fruitteelt, natuur en koelwatervoorziening) te beperken.

De besluiten hierover worden door het Rijk genomen met de Deltabeslissing Zoetwater in 2014. Hiervoor onderzoeken wij onder meer de mogelijkheden voor een extra wateraanvoerroute voor het Kromme Rijngebied en de mogelijkheden voor een grotere wateraanvoer naar West-Nederland om verzilting tegen te gaan.

In 2012 hebben UvW en RWS gezamenlijk een 'Leidraad Waterakkoorden' vastgesteld. De daarbij horende 'Blauwdruk Waterakkoord' wordt door alle betrokken partijen als uitgangspunt gebruikt voor (op)nieuw vast te stellen waterakkoorden. Het maken van afspraken tussen partijen blijft gebaseerd op maatwerk. Ons waterschap sluit zich aan bij de nieuwe opzet.

Inmiddels is met het Hoogheemraadschap van Rijnland een proces opgestart om het waterakkoord sluis Bodegraven te moderniseren. Wij hebben ons het volgende doel gesteld:

- leveren van een bijdrage aan het deelprogramma Zoetwater en beïnvloeden van de Deltabeslissing;
- zo nodig aanpassing van het waterakkoord Sluis Bodegraven.

b. Gebiedsgerichte verbetering van het watersysteem

In ons eigen beheergebied werken we met de belanghebbenden in het gebied aan verbetering van het watersysteem. De doelen die wij ons hebben gesteld in het Waterbeheerplan 2010-2015 voor de gebiedsgerichte verbetering van het watersysteem zijn de volgende:

- in 2015 zijn er voor het hele landelijke gebied actuele peilbesluiten en is GGOR overal vastgesteld;
- in 2015 is er inzicht in kansen en knelpunten voor robuuste en duurzame watersystemen.

c. Voorkomen en bestrijding van verdroging

Inzet van het convenant verdrogingsbestrijding voor de TOP-gebieden is een hydrologisch herstel van de volgende zes gebieden: De Haak, De Bijleveld, Schraallanden langs De Meije, Kamerikse Nessen, Kolland en Overlangbroek. Hiervoor zetten we doelgericht instrumenten in. Eventuele nadelige effecten c.q. vernatting van landbouwpercelen zullen we ondervangen door middel van een HDSR-specifieke natschaderegelgeving waar nu aan wordt gewerkt. Wij hebben ons ten doel gesteld om in 2013 de TOP-gebieden op orde te hebben.

Naast de TOP-gebieden bestaat de TOPlijst ook uit SUBTOP-gebieden. De belangrijkste SUBTOP gebieden liggen in Groenraven-Oost en Langbroekerwetering. Over de SUBTOPgebieden worden eind 2012 nieuwe afspraken met gedeputeerde staten gemaakt.

d. Op orde houden van het watersysteem door effectief beheer

Met effectief beheer willen we bereiken dat het bestaande watersysteem goed in stand wordt gehouden en geen achterstallig onderhoud optreedt.

Het oppervlaktewater en alle relevante, ondersteunende kunstwerken zijn opgenomen in de legger oppervlaktewateren en voldoen aan de normen die volgen uit de legger. Hiermee wordt geborgd dat het watersysteem kan voldoen aan de functies die eraan zijn gekoppeld, voor zover de behartiging van die functies bij het waterschap zijn gelegd. Daarnaast kunnen onderhoudsplichtigen in de legger zien waar zij onderhoudsplichtig zijn en wat hun onderhoudsverplichting inhoudt.

Wat doen we ervoor?

a. Regionale verbetering van het watersysteem

1. We leveren een bijdrage aan het deelprogramma Zoetwater en beïnvloeden de Deltabeslissing;
2. We overleggen met het Hoogheemraadschap van Rijnland over de modernisering van het waterakkoord Sluis Bodegraven;
3. We houden risicogericht toezicht op naleving van de keur voor het oppervlaktewatersysteem. Vanaf 2013 gaan we daarop rapporteren, met een nieuwe PI. De waarde en normstelling ontwikkelen we gedurende 2013;
4. We houden risicogericht toezicht op naleving van de keur voor het grondwatersysteem. Vanaf 2013 gaan we daarop rapporteren met een nieuwe PI. De waarde en normstelling ontwikkelen we gedurende 2013.

b. Gebiedsgerichte verbetering van het watersysteem

In 2013 zijn zes lopende watergebiedsplannen (Kamerik- Kockengen, Groenraven-Oost, Maartensdijk, Kromme Rijn, Langbroekerwetering, Linschoterwaard) in uitvoering. Watergebiedsplannen Eiland van Schalkwijk en Bodegraven-Noord zijn nog in voorbereiding. In deze plannen wordt integraal gewerkt aan een aantal doelstellingen op het gebied van waterkwantiteit en waterkwaliteit;

We stellen in 2013 een nieuw peilbesluit voor de stad Utrecht en Maarssenbroek vast. Tevens zijn meerdere peilbesluiten in voorbereiding met de GGOR systematiek. Voorafgaand aan elk peilbesluit wordt verkend welk type plan en gebiedsproces wordt gevolgd. Indien opportuun worden de peilbesluiten gecombineerd met een watergebiedsplan. HDSR gaat er echter van uit dat in de toekomst steeds minder vaak een watergebiedsplan nodig is en dat uit de GGOR analyse zal blijken dat steeds vaker volstaan kan worden met het vaststellen

van de huidige peilen, zonder een uitgebreid gebiedsproces.

c. Voorkomen en bestrijding van verdroging

De geplande maatregelen ter bestrijding van verdroging worden binnen de diverse watergebiedsplannen in het Kromme Rijngebied uitgevoerd, mits medefinanciering door de provincie is geregeld.

d. Op orde houden van het watersysteem door effectief beheer

5. We stellen het bestuur jaarlijks voor een geactualiseerde legger oppervlaktewater vast te stellen. In 2013 wordt de LOW 2012 geactualiseerd op basis van nieuwe luchtfoto's en nieuwe profielinformatie. Op termijn zal het beheerregister de leggerdata genereren. Voor de jaren 2013 en 2014 kan het beheerregister hierin nog niet kan voorzien door ontbreken van toereikende data;
6. We voeren het meetplan waterkwantiteit uit en stellen een nieuw meetplan 2014-2019 op;
7. We voeren het jaarplan GOP kunstwerken uit, welke bestaat uit GOP 2001-2015 en GOP 2012-2016. Het voorgenomen aantal renovaties uit het GOP 2001-2015 is te hoog gebleken. Door

het verlengen van de levensduur en behoudend renoveren hebben we aan het eind van de looptijd vermoedelijk 115 objecten gerenoveerd;

8. We voeren het jaarplan GOP Oevers uit;
9. We gaan verder met het implementeren van het toestandsafhankelijk baggeren. In 2012 is de nulmeting van de toestand van alle waterbodems afgerond. Met deze data hebben we een beter beeld van de baggeraanwas in ons watersysteem. In 2013 wordt deze data ingevoerd in een nieuw computerprogramma dat ons gaat ondersteunen bij het implementeren van toestandsafhankelijk baggeren;
10. We voeren het baggerplan uit. Het baggerplan uit 2001 is de basis voor ons huidige waterbodembeheer. In dit baggerplan staat hoe we de baggerachterstand in 2015 weggewerkt hebben. In 2013 starten we met de voorbereiding en uitvoering van de laatste projecten in het kader van het baggerplan;
11. Op basis van de evaluatie uit 2012 wordt het beleid voor grondwaterbeheer geactualiseerd en aan het College aangeboden.

Doelstelling 5 – Een waterregime dat aansluit op de functies van het gebied en de realisatie van een duurzaam, klimaatbestendig en veilig functionerend watersysteem

Nr.	Maatregel	PI/afsprake	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
	Verbeteren					
19.	Op orde brengen van de waterhuishouding in de TOP verdroogde gebieden	Cumulatief aantal verdroogde gebieden, waar waterhuishouding op orde is.	4	4	6	6
20.	Renoveren cultuurhistorische oevers	Cumulatief aantal km hersteld	-	1	3,5	De einddoelstelling van deze PI (het afronden van 3,5 kilometer Oever-project stad Utrecht) zal in de loop van 2013 worden bereikt..
21.	Actualiseren peilbesluiten (volgens GGOR systeem).	Cumulatief % gebied dat een actueel bestuurlijk vastgesteld peilbesluit heeft.	50%	66%	72%	In 2015 zijn alle peilbesluiten actueel (niet ouder dan 10 jaar). 79% van het beheergebied heeft een peilbesluit. Het overige deel is vrijgesteld gebied (Heuvelrug en uiterwaarden)
22.	Uitvoeren integrale watergebiedsplannen	Cumulatief aantal uitgevoerde watergebiedsplannen	1	1	3	In 2020 zijn alle 7 wgp uitgevoerd (incl.NBW proof 2015)
23.	Uitvoeren projecten ¹ gefinancierd uit de Nota Ruimte van het Rijk	Cumulatief aantal gerealiseerde projecten	Vaststellen projecten	Start planvorming en voorbereiding uitvoering	Voorbereiden uitvoering, doorlopen projectplan procedure	In 2014 zijn 4 projecten gerealiseerd
24.	Actualiseren legger watersysteem	Bestuurlijk vastgestelde legger	Uitvoeren plan van aanpak	Vastgesteld	Legger 2013 vastgesteld	In 2013 is de legger watersysteem vastgesteld
25.	Uitvoeren meetplan oppervlaktewatersysteem	Uitgevoerde maatregelen meetplan	Meetplan gereed	50% maatregelen meetplan gerealiseerd	65% maatregelen meetplan gerealiseerd	In 2014 is het meetplan uitgevoerd.
26.	Opstellen nieuw Meetplan oppervlaktewatersysteem	Vastgesteld nieuw meetplan	Nvt	Nvt	Vastgesteld meetplan	In 2013 is een nieuw meetplan 2014-2019 vastgesteld
27.	Uitvoeren GOP Kunstwerken 2001-2015	Cumulatief aantal gerenoveerde kunstwerken	88	102	115	209 stuks kunstwerken in 2015 in goede staat
28.	Uitvoeren GOP Kunstwerken 2012-2016	Cumulatief aantal gerenoveerde kunstwerken	0	15	30	60 stuks gerenoveerde kunstwerken in 2016
29.	Uitvoeren van GOP en WGP oevers	Cumulatief aantal kilometer verbeterde harde oevers	31	35.5	37	GOP Oevers 2003-2013, 37 km oever hersteld

Nr.	Maatregel	PI/afsprak	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
30.	Uitvoeren van GOP en WGP oevers	Cumulatief aantal kilometer natuurvriendelijke oevers	11	15	20	Duurzame en robuuste inrichting van oevers, 37 km oevers ingericht
31.	Implementeren toestandsafhankelijk waterbodembepaling	Toestandsafhankelijk waterbodembepaling is ingevoerd	Nvt	Inmeten waterbodems als "0"meting	Invoeren data in beslissingondersteunend computerprogramma	In 2015 is toestandsafhankelijk waterbodembepaling ingevoerd
32.	Uitvoeren baggerjaarplan	Cumulatief aantal kuubs (m3)	4.262.000	4.573.000	4.933.000	Baggerachterstand in 2015 weggewerkt (5,9 mln m3)
33.	Verbeteren sturing en monitoring oppervlakte watersysteem	Vernieuwd CAW-systeem	Implementatie fase 1 in organisatie	Uitvoering project "CAW, Datacommunicatie en Telemetrie"	Uitvoering project "CAW, Datacommunicatie en Telemetrie"	In 2016 is het CAW vernieuwd.
34.	Doorontwikkelen WIS	Percentage doorontwikkeling gerealiseerd	Nvt	0	10% ("versiebeheer geometrie" en "vergelijking met voorspellingen")	In 2016 zijn 100% van de verbeteringen geïmplementeerd
35.	Uitvoeren risicogericht toezicht en handhaving t.a.v. Oppervlaktewatersysteem (OWS)	Nieuwe PI: overtredingsdruk (op OWS))	-	Ontwikkelen meetmethode toezicht & handhaving	Gegevens verzamelen en rapporteren	Na 2013 een indicator voor monitoring van het effect van toezicht en handhaving (voor OWS)
36.	Uitvoeren risicogericht toezicht en handhaving t.a.v. Grondwatersysteem (GWS)	Nieuwe PI: overtredingsdruk (op GWS))	-	Ontwikkelen meetmethode toezicht & handhaving	Gegevens verzamelen en rapporteren	Na 2013 een indicator voor monitoring van het effect van toezicht en handhaving (voor GWS)
37.	Actualiseren beleid grondwaterbeheer	Bestuurlijk vastgesteld beleid		Evaluatie	Nieuw beleid bestuurlijk vastgesteld	In 2013 heeft HDSR een geactualiseerd beleid voor grondwaterbeheer

Wat zijn de kosten?

	Realisatie 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
		<i>Na 1e wijziging</i>	
Watersysteembeheer			
Kosten			
Overige kosten	17.152	15.753	14.490
Personeelskosten	6.440	3.886	4.345
Afschrijvingskosten	3.278	3.567	3.796
Rentekosten	2.229	1.632	1.692
Totaal kosten	29.099	24.838	24.323
Overige opbrengsten			
Overige opbrengsten	3.635	3.638	3.443
Totaal overige opbrengsten	3.635	3.638	3.443
Saldo kosten en overige opbrengsten	25.464	21.200	20.880

Bedragen zijn in duizenden euro's

Toelichting

In 2012 is het programma Bestuur en organisatie voor het eerst afzonderlijk opgenomen in onze begroting. In 2011 werden de kosten van dit programma nog toegerekend aan de overige programma's. De daling van de kosten in deze begroting t.o.v. de begro-

ting 2012 wordt met name veroorzaakt door de verlaging van de voorziening baggeren. De daling van de overige opbrengsten is toe te schrijven aan het feit dat de overeenkomst met AGV in het kader van Wateraanvoer de Vecht afloopt.

2.5 Beperking wateroverlast (voorheen Nationaal Bestuursakkoord Water)

Wat willen we bereiken?

Hoofddoel is het op orde brengen van het watersysteem. Concreet houdt deze doelstelling in dat volgens de nu geldende toetsing in 2015 maatregelen gericht op vasthouden, bergen en afvoeren moeten zijn gerealiseerd. Het betreft een berging van in totaal 1.332.000 m³. Het nieuwe bestuursakkoord Water vervangt het NBW-actueel waarin de afspraken waren opgenomen, maar neemt deze afspraken in zijn geheel over. Om die reden is de naamgeving van dit programma aangepast naar het thema waar het over gaat: wateroverlast.

De opgave wordt herzien. De toetsing is daarvoor opnieuw uitgevoerd, om aan te sluiten bij de nieuwste klimaatscenario's van het KNMI en gebruik te maken van actuele en betere data. In 2012 zijn de resultaten van deze hertoetsing bekend. In 2013 worden de resultaten bestuurlijk vastgesteld. Tevens wordt in 2013 de implementatiestrategie herzien. Bezien wordt of de nieuwe opgave gerealiseerd kan worden op basis van bestaande maatregelen binnen lopende projecten, of dat bijstelling van de strategie nodig is. Vooruitlopend hierop worden in deze begroting nog geen extra middelen gereserveerd voor nieuwe maatregelen.

Wat doen we ervoor?

De realisatie van de maatregelen van de wateropgave vinden zoveel mogelijk plaats in combinatie met maatregelen van andere partijen, zoals de nota Ruimte-projecten. Ook worden maatregelen gecombineerd met de aanleg van natuurvriendelijke oevers onder het programma kwaliteit van het oppervlaktewater en met maatregelen uit watergebiedsplannen ter verbetering van het watersysteem. Met de maatregelen uit het watergebiedsplan Linschoterwaard lossen we de komende jaren meer dan 40% van de opgave op.

Om geen risico te lopen maatregelen uit te voeren die achteraf niet nodig blijken te zijn, is gewacht met de realisatie van een aantal projecten tot de uitkomsten van de tweede toetsing bekend zijn. De einddoelstelling om in 2015 de oorspronkelijke wateropgave uitgevoerd te hebben lijkt hierdoor voor maximaal 80% haalbaar.

Uit de tot nu toe uitgevoerde evaluatie blijkt de Stimuleringsregeling Natuurvriendelijke oevers in de huidige vorm niet het juiste instrument om (een deel van) de wateropgave te realiseren. In 2013 wordt de regeling geactualiseerd of omgezet naar een andere regeling zodat het beter uitvoering geeft aan het initiële gedachtegoed van de regeling en aansluit bij de visie van HDSR op groenblauwe diensten. Er wordt onderzocht of we het aandeel water binnen het agrarisch eigendom (onbebouwd) op andere wijze kunnen belasten. In het voorstel worden tevens de financiële consequenties voor de komende jaren weergegeven. Voor 2013 wordt uitgegaan van de inzet van dezelfde financiële middelen die al voor de bestaande regeling waren gereserveerd.

a. Uitvoeren tweede toetsing wateropgave

1. We stellen de nieuwe wateropgave bestuurlijk vast.
2. We stellen de keuze van maatregelen en de implementatie van de maatregelen bij.

b. Voorbereiden/uitvoeren van maatregelen

3. Uitvoeren van reeds geplande geen-spijt maatregelen:
 - als onderdeel van watergebiedsplannen (zie verder onder gebiedsgerichte verbetering watersysteem);
 - in stedelijk gebied Woerden;
 - in polder Achttienhoven;
 - in Gouwe Wiericke;
 - in de Hooge Boezem.

Doelstelling 6 – De regionale watersystemen zijn in 2015/2027 conform voormalige NBW op orde

Nr.	Maatregel	PI/afspraken	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
38.	Uitvoeren tweede toetsing wateropgave	Bestuurlijk vastgesteld toetsingsresultaat	-	Toetsing uitgevoerd	Vastgestelde toetsing	In 2013 is het toetsingsresultaat bestuurlijk vastgesteld
39.	Herzien implementatiestrategie wateropgave	Bestuurlijk vastgestelde strategie	-	Vastgesteld Plan van Aanpak	Vastgestelde strategie	In 2013 is de implementatiestrategie bestuurlijk vastgesteld
40.	Uitvoeren van reeds geplande geen-spijt maatregelen	Cumulatief percentage van de oorspronkelijke opgave dat is uitgevoerd	10%	20%	25%	In 2015 zijn alle geen-spijt maatregelen uitgevoerd (80% van 1.332.000 m ³)
41.	Actualiseren Stimuleringsregeling Natuurvriendelijke oevers	Bestuurlijk vastgestelde nieuwe regeling	-	-	Nieuwe regeling is bestuurlijk vastgesteld	In 2013 is de Stimuleringsregeling Natuurvriendelijke oevers geactualiseerd

Wat zijn de kosten?

	Realisatie 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
		<i>Na 1e wijziging</i>	
Beperking wateroverlast			
Kosten			
Overige kosten	2.100	1.308	1.487
Personeelskosten	2.322	1.989	1.566
Afschrijvingskosten	88	17	36
Rentekosten	32	0	0
Totaal kosten	4.542	3.314	3.089
Overige opbrengsten			
Overige opbrengsten	214	150	150
Totaal overige opbrengsten	214	150	150
Saldo kosten en overige opbrengsten	4.327	3.164	2.939

Bedragen zijn in duizenden euro's

Toelichting

In 2012 is het programma Bestuur en organisatie voor het eerst afzonderlijk opgeno-

men in onze begroting. In 2011 werden de kosten van dit programma nog toegerekend aan de overige programma's.

Thema Schoon water

2.6 Kwaliteit van het oppervlaktewater

Wat willen we bereiken?

We zorgen ervoor dat de kwaliteit van het oppervlaktewater beschermd wordt en ten minste voldoet aan de eisen en normen die daarvoor zijn gesteld. Dit betreft zowel Europees als Nationaal beleid. Daarnaast houden wij ons bij realisatie- en onderhoudswerkzaamheden aan de flora- en faunawetgeving die eisen stelt aan de bescherming van soorten en leefgebieden.

Om dat te bereiken voeren we inrichtings-, onderhoud- en beheer maatregelen uit (zoals vastgelegd in ons WBP). Ook dragen we zorg voor de afvalwaterketen en stimuleren we andere partijen diffuse emissies verder omlaag te brengen. Wij behouden en versterken de ecologisch waardevolle wateren, saneren waterbodems op die plaatsen waar deze ontoelaatbaar vervuild zijn en verbeteren we de leefomgeving voor vis.

Wat doen we ervoor?

a. Monitoring scores op landelijke KRW maatlaten

De KRW doelen worden gemonitord. Hiervoor hanteert HDSR de landelijke KRW maatlaten. Het eindoordeel is een optelsom van scores op de 'deelmaatlaten'. Het totaal van de scores in alle 30 waterlichamen van HDSR wordt weergegeven. Voor 2013 ligt de norm voor "Slecht" op 10%, voor "Ontoereikend" op 30%, voor "Matig" op 60% en voor "Goed" op 0%. Deze normen verschillen licht van 2012. De verklaring is onder andere dat het ecosysteem veel tijd nodig heeft om zich te ontwikkelen en dat het jaren duurt voordat dit zichtbaar wordt in de monitoringsresultaten en de doelen.

b. Uitvoering KRW maatregelen conform WBP

Om het resultaat in het watersysteem en de groei daarin te bereiken voeren we de KRW maatregelen uit, conform het WBP. Dit

houdt in dat wij in 2015 alle 79 maatregelen uitgevoerd moeten hebben (=resultaatverplichting).

In 2013 zijn er 39 stuks maatregelen 'In uitvoering' (daartoe behoort ook de initiatie fase van de slibvang in de Kromme Rijn). Het baggeren vindt structureel plaats. Voor de maatregel natuurvriendelijk onderhoud wordt er naar toe gewerkt dat dit geïntegreerd wordt in het reguliere onderhoud. In 2013 zijn 40 stuks maatregelen 'Uitgevoerd'. Met name baggeren komt gereed en er worden diverse vispassages gerealiseerd.

c. Uitvoering KRW onderzoek conform WBP

Alle 130 waterlichaam gerelateerde onderzoeken (zoals opgenomen in het WBP) zijn uiterlijk in 2012 opgestart. De meeste zijn in 2012 ook afgerond, enkele lopen in 2013 door. Alle kennis wordt gebruikt (o.a. in de 'gebiedsprocessen' die in 2013 plaatsvinden) om de factsheets te actualiseren voor SGBP-2.

d. Vaststellen SGBP-2

In 2013 start het planvormingsproces voor het opstellen van het stroomgebiedbeheerplan 2015, ofwel SGBP-2. Hierin wordt o.a. het KRW-maatregelenpakket tot 2027 geactualiseerd. Consultatie van regionale partners via gebiedsprocessen is verplicht. Het waterschap zal dit vormgeven door zoveel mogelijk aan te sluiten bij lopende trajecten, zoals Winnet, stedelijk waterbeheer en watergebiedsplannen. Op de belangrijke thema's nutriënten, afwenteling en overig water wordt afstemming gezocht op het schaalniveau van deelstroomgebied Rijn-West.

e. Verder verlagen van diffuse emissies en voldoen aan normen voor prioritaire en gevaarlijke stoffen

In 2013 wordt het gebiedsproces voor het emissiebeleidsplan afgestemd op het KRW-gebiedsproces met betrekking tot gezamenlijke (beheer-)kwesties. Om deze reden vindt bestuurlijke vaststelling van het emissiebeleidsplan pas plaats in 2013 na het externe gebiedsproces. In 2012 wordt wel een gespreksagenda vastgesteld dat de

start vormt voor het externe gebiedsproces. Het waterschap stimuleert in lijn met het beleid uit het emissiebeleidsplan, dat op dit moment ontwikkeld wordt, projecten van derden om de emissie naar het oppervlaktewater te reduceren

Toezicht en handhaving

Met ingang van 2013 gaan we het toezicht op naleving van de waterwet voor de kwaliteit van directe lozingen rapporteren onder een nieuwe prestatie-indicator onder doel-

stelling 7 – Verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater.

De prestatie-indicator 'Naleving kwaliteit van lozingen op oppervlaktewater' wordt steeds minder representatief. Dit komt door de invoering van risico gericht toezicht. In 2013 rapporteren we zowel de minder representatieve PI als de nieuwe PI. Op termijn kan de oude PI vervallen. De waarde en normstelling van de nieuwe PI ontwikkelen we gedurende 2013.

Doelstelling 7 – Verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater

Nr.	Maatregel	PI/afsprake	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
	KRW					
42.	KRW uitvoeringsmaatregelen t/m 2015 (conform WBP).	EU Resultaatverplichting. KRW maatregelen uitvoeren om KRW doelen te halen.	33 stuks 'Planvoorbereiding', 35 stuks 'In uitvoering', 11 stuks 'Uitgevoerd'.	0 stuks 'Planvoorbereiding', 59 stuks 'In uitvoering', 20 stuks 'Uitgevoerd'.	0 stuks 'Planvoorbereiding', 39 stuks 'In uitvoering', 40 stuks 'Uitgevoerd'.	In 2015: alle 79 stuks maatregelen uitgevoerd (conform WBP).
43.	Scores HDSR op landelijke KRW maatlaten (alle 30 waterlichamen).	EU Monitoringsverplichting. Score t.o.v. KRW doelen (GEP) per waterlichaam.	10% Slecht, 33% Ontoereikend, 57% Matig, 0% Goed.	10% Slecht, 33% Ontoereikend, 57% Matig, 0% Goed.	10% Slecht, 30% Ontoereikend, 60% Matig, 0% Goed.	In 2015: 0% Slecht, 36,67% Ontoereikend, 56,67% Matig, 6,67% Goed. In 2027: 100% Goed (conform WBP).
44.	KRW onderzoeksmaatregelen t/m 2015 (conform WBP).	EU Resultaatverplichting. Onderzoeken naar effectiviteit, haalbaarheid & betaalbaarheid van KRW maatregelen.	130 stuks 'In uitvoering'.	130 stuks 'Uitgevoerd', resultaten doorvertalen & deels vervolgonderzoeken.	Benodigde kennis gereed voor de gebiedsprocessen in 2013 & input voor het maatregelenpakket SGBP-2.	In 2015: 130 stuks waterlichaam gerelateerde onderzoeken uitgevoerd (conform WBP).
45.	Toezicht en handhaving directe lozingen	Naleving kwaliteit van lozingen op Oppervlaktewater	87%	89%	90%	>90%
46.	Uitvoeren risico-gericht toezicht en handhaving t.a.v. directe lozingen op het Oppervlaktewater	Nieuwe PI: overtredingsdruk (op directe lozingen OWS)	-	Ontwikkelen meetmethode toezicht & handhaving	Gegevens verzamelen en rapporteren	Na 2013 een indicator voor monitoring van het effect van toezicht en handhaving (voor directe lozingen OWS)
47.	Opstellen emissiebeleidsplan	Bestuurlijk vastgesteld emissiebeleidsplan.	Plan van Aanpak vastgesteld.	Beleidsplan in voorbereiding.	Beleidsplan vastgesteld.	Beleidsplan is in 2013 bestuurlijk vastgesteld.

Nr.	Maatregel	PI/afspraken	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
48.	Opstellen visstandbeheerplannen	Aantal bestuurlijke vastgestelde visstandbeheerplannen	-	1	3	Deze PI (uit 2012) zal haar einddoelstelling in de loop van 2013 bereiken (alle 4 visstandbeheerplannen bestuurlijk vastgesteld)
49.	Goedkeuren visplannen derden	Cumulatief percentage goedgekeurde visplannen	25%	50%	100%	Deze PI (uit 2012) zal haar einddoelstelling in de loop van 2013 bereiken (alle visplannen goedgekeurd)

Wat zijn de kosten?

	Realisatie 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
		<i>Na 1e wijziging</i>	
<i>Kwaliteit van het oppervlaktewater</i>			
Kosten			
Overige kosten	2.246	1.368	1.626
Personeelskosten	3.364	1.989	2.231
Afschrijvingskosten	163	46	113
Rentekosten	57	5	5
Totaal kosten	5.830	3.409	3.975
Overige opbrengsten			
Overige opbrengsten	131	0	0
Totaal overige opbrengsten	131	0	0
Saldo kosten en overige opbrengsten	5.699	3.409	3.975

Bedragen zijn in duizenden euro's

Toelichting

In 2012 is het programma Bestuur en organisatie voor het eerst afzonderlijk opgenomen in onze begroting. In 2011 werden de kosten van dit programma nog toegerekend

aan de overige programma's. Dit verklaart hoofdzakelijk het verschil tussen respectievelijk de realisatie 2011, de begroting 2012 en de begroting 2013.

2.7 Zuiveringsbeheer

Om zorg te dragen voor schoon water zetten we ondermeer 17 rioolwaterzuiveringinstallaties in. Voor de lozing van het gezuiverde water (effluent) moeten we voldoen aan de lozingsvergunningen uit de Waterwet. In 2013 ligt voor ons de nadruk op de rwzi Utrecht en de Energiefabriek Nieuwegein.

Wat willen we bereiken?

a. Voldoen aan lozingseisen, afnameverplichting en overige eisen

We willen jaar in jaar uit voldoen aan de gestelde lozingseisen, afnameverplichting en overige eisen uit de Wvo- en Wm-vergunningen van de rwzi's. Om de prestaties uit voorgaande jaren ook in de komende jaren te kunnen garanderen zijn in 2013 vervangingsinvesteringen noodzakelijk en investeringen om te voldoen aan aangescherpte lozings- en capaciteitseisen.

b. De laagste maatschappelijk aanvaardbare kosten in de afvalwaterketen

Zuiveren van afvalwater is een kostbare aangelegenheid. De kosten worden deels bepaald door de eisen aan het effluent, maar ook door de samenstelling en de omvang van de aanvoer uit de rioolstelsels van onze ketenpartners, de gemeenten. In het Waterbeheerplan 2010-2015 is als doel gesteld om in 2015 de totale maatschappelijke kosten voor het riool- en zuiveringsbeheer in ons beheergebied ten opzichte van 2010 ten minste gelijk te houden en indien mogelijk te verlagen. Om dat doel te realiseren zetten we naast het nog verder verbeteren van de doelmatigheid en doeltreffendheid van de zuiveringstaak in op de volgende drie sporen:

- We voeren met individuele gemeenten studies uit naar optimalisatie van de afvalwaterketen en het sluiten van afvalwaterakkoorden en ronden dit af in 2013.

- We zoeken met de gemeenten in De Lopikerwaard naar een nieuwe organisatie voor inzameling en transport van afvalwater onder de naam RIOWIN.
- Binnen het samenwerkingsverband WINNET optimaliseren we de samenwerking met gemeenten en bevorderen we innovatie in de afvalwaterketen.

c. Energie-efficiëntie verbeteren bij zuiveringstechnische werken

We willen een maatschappelijke voorbeeldrol vervullen op het gebied van zuiveringsprestatie, transitie naar duurzame energie, terugwinning van grondstoffen en innovatie. Wij werken hier actief aan door in te zetten op kennisontwikkeling, het uitvoeren van proeven op industriële schaal (desgewenst samen met marktpartijen) en samenwerking met andere waterschappen en ketenpartners.

Wat doen we ervoor?

Welke belangrijke maatregelen nemen we in 2013 om onze doelen te bereiken?

a. Voldoen aan lozingseisen, afnameverplichting en overige eisen

1. We vergroten de aanvoercapaciteit van de rwzi Houten om invulling te geven aan de nieuwe capaciteitsafspraken met de gemeente Houten (afspraken uit het afvalwaterakkoord Houten). De realisatie van deze maatregelen loopt tot eind 2013;
2. In 2012 is een instandhoudingplan voor de rwzi Utrecht opgesteld. In 2013 starten we met de realisatie van de voorgestelde investeringen;
3. We starten met de uitvoering van het renovatie project op de rwzi De Meern;
4. We houden risicogericht toezicht op naleving van de waterwet voor indirecte lozingen, dat wil zeggen lozingen op de RWZI's. Met ingang van 2013 gaan we daarop rapporteren met een nieuwe prestatie-indicator. De waarde en normstelling ontwikkelen we gedurende 2013.

b. De laagste maatschappelijk aanvaardbare kosten in de afvalwaterketen

5. In afvalwaterakkoorden met de gemeenten maken we o.a. afspraken over het bereiken van de beoogde waterkwaliteitsverbetering tegen de laagste maatschappelijke kosten;
6. We doen mee aan RIOWIN waarin we met enkele gemeenten onderzoeken wat er nodig is om te komen tot een centraal beheer voor inzameling en transport van afvalwater;
7. We blijven een voortrekkersrol vervullen bij WINNET en zoeken binnen dit verband naar nieuwe mogelijkheden voor het in samenwerking met gemeenten verlagen van de maatschappelijke kosten van de afvalwaterketen, het verhogen van de kwaliteit van de service en het verbeteren van het functioneren van de systemen.

c. Energie-efficiëntie verbeteren bij zuiveringstechnische werken

8. Na afronding van de voorbereidingsfase in 2012 nemen we in 2013 een beslissing over het daadwerkelijk realiseren van een thermische druk hydrolyse op de rwzi Nieuwegein. Samen met de genomen energiebesparende maatregelen realiseren we op deze wijze de eerste Energiefabriek binnen ons waterschap;
9. We doen onderzoek naar de mogelijkheden voor slibvergassing of verbranding op de rwzi Nieuwegein. Dit onderzoek voeren we gezamenlijk uit met de Stowa. Resultaten van dit onderzoek moeten ons medio 2013 inzicht geven in de meest effectieve manier om ons zuiveringsslib in de toekomst te verwerken;
10. In 2013 doen we onderzoek met een Nereda schaalmodel op de rwzi Utrecht. De resultaten van dit onderzoek moeten leiden tot een gefundeerde keuze op alle aspecten tussen Nereda of een state of the art zuiveringstechnologie voor de rwzi Utrecht;
11. We vervangen de puntbeluchting op de rwzi De Meern door bellenbeluchting. In de komende jaren maken wij afwegingen of een dergelijke vervanging haalbaar is op de rwzi's Breukelen, Driebergen, Houten en Rhenen.

Doelstelling 8 - Voldoen aan lozingeisen, afnameverplichting en overige eisen

Nr.	Maatregel	PI/afpraak	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
50.	Optimalisatie proces	Verwijderingspercentage van fosfaat	86%	86%	83%	Voldoen aan minimale WVO eis 75%
51.	Optimalisatie proces	Verwijderingspercentage van stikstof	87%	86%	83%	Voldoen aan minimale WVO eis 75%
52.	Uitvoeren risico-gericht toezicht en handhaving t.a.v. indirecte lozingen (nl. op RWZI's)	Nieuwe PI: overtredingsdruk (op indirecte lozingen)	-	Ontwikkelen meetmethode toezicht & handhaving	Gegevens verzamelen en rapporteren	Na 2013 een indicator voor monitoring van het effect van toezicht en handhaving (voor directe lozingen OWS)

Doelstelling 9 – De laagste maatschappelijk aanvaardbare kosten in de afvalwaterketen

Nr.	Maatregel	PI/afsprake	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
53.	Sluiten van afvalwaterakkoorden met gemeenten	Cumulatief aantal bestuurlijk vastgestelde afvalwaterakkoorden	7	10	16	16 afvalwaterakkoorden in 2013
54.	Participeren in businesscase RIOWIN	RIOWIN in 2013 van start, deelname HDSR	-	Ja	Ja	RIOWIN in 2013 van start, deelname HDSR
55.	Voortrekkersrol vervullen bij WINNET	Participatie in WINNET-projecten	2	3	4	6 in 2015
56.	Toetsen gemeentelijke rioleringsplannen	Cumulatief aantal getoetste gemeentelijke rioleringsplannen	10	16	17	19 getoetste rioleringsplannen in 2015

Doelstelling 10 - Energie-efficiëntie verbeteren bij zuiveringstechnische werken

Nr.	Maatregel	PI/afsprake	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
57.	Plaatsen van een thermische druk hydrolyse op de rwzi Nieuwegein			Besluitvorming afgerond	Realisatie van thermische drukhydrolyse	Realisatie 1e fase Energiefabriek in 2013
58.	Onderzoek naar de mogelijkheden voor slibvergassing of verbranding op de rwzi Nieuwegein			Start marktverkenning op haalbaarheid door Stowa.	Voorbereiding besluitvorming in 2014.	Realisatie 2e fase Energiefabriek in 2015
59.	Onderzoek met een Nereda schaalmodel op de rwzi Utrecht	Onderzoeksresultaat		Realisatie schaalmodel.	Onderzoeksresultaten beschikbaar	Gefundeerde keuze zuiveringstechnologie rwzi Utrecht
60.	Energie-efficiëntieverbetering	Cumulatief procentuele energie efficiëntie verbetering	10%	10%	16%	Energie-efficiëntieverbetering in 2020 is 30% ten opzichte van 2005
61.	Verhogen percentage biogasbenutting t.o.v. biogas productie	Percentage biogasverbruik	85%	94%	94%	98% benutting biogasproductie in 2015
62.	Realisatie Energiefabriek op de rwzi Nieuwegein	Terug leveren van waterschap-energie op de momenten dat we meer produceren dan gebruiken	-	100.000 kWh	100.000 kWh terug leveren.	Eind 2013 produceren we 135% waterschap-energie in Nieuwegein ¹

¹ Het extern aangevoerde slib valt binnen de definitie van de Energiefabriek

Wat zijn de kosten?

	Realisatie 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
		<i>Na 1e wijziging</i>	
Zuiveringsbeheer			
Kosten			
Overige kosten	19.434	16.263	16.608
Personeelskosten	6.962	4.279	4.616
Afschrijvingskosten	15.246	15.915	17.040
Rentekosten	7.386	7.804	8.107
Totaal kosten	49.028	44.261	46.371
Overige opbrengsten			
Overige opbrengsten	2.900	2.248	2.217
Totaal overige opbrengsten	2.900	2.248	2.217
Saldo kosten en overige opbrengsten	46.128	42.013	44.154

Bedragen zijn in duizenden euro's

Toelichting

In 2012 is het programma Bestuur en organisatie voor het eerst afzonderlijk opgenomen in onze begroting. In 2011 werden de kosten van dit programma nog toegerekend aan de overige programma's. De stijging

van de kosten in deze begroting t.o.v. de begroting 2012 wordt met name veroorzaakt door de inhaalafschrijving voor de rwzi Utrecht (1,6 miljoen euro).

Thema Bestuur, middelen en maatschappij

2.8 Lastendruk

Wat willen we bereiken?

In dit programma zijn de kosten van heffing en invordering van waterschapsbelastingen opgenomen. De doelstellingen van dit programma zijn:

- Evenwichtige tariefsontwikkeling;
- Belastingheffing tegen zo laag mogelijke kosten;
- Betere dienstverlening aan de burger.

Wat doen we ervoor?

a. Evenwichtige tariefsontwikkeling

Voor een evenwichtige tariefsontwikkeling geven wij uitvoering aan het beleid zoals verwoord in de Beleidsnota Weerstandsvermogen, risicomangement, reserves en voorzieningen.

b. Belastingheffing tegen zo laag mogelijke kosten

Bij het tot stand komen van deze begroting zijn de plannen om te komen tot een regionale belastingsamenwerking in een afrondende fase. De beoogde samenwerking heeft als doel de kwaliteit van heffing en invordering te verhogen en de kosten te verlagen. Deze samenwerking wordt in de loop van 2013 geïmplementeerd. Voor de heffing en inning van de belastingen in 2013 heeft deze samenwerking derhalve nog geen effect en wordt de huidige dienstverleningsovereenkomst met WBL voortgezet. De netto-kosten voor 2013 zijn daarom gebaseerd op de uitgangspunt van 2012. Door een stijging van de overige opbrengsten dalen de perceptiekosten ten opzichte van de gewijzigde begroting van 2012. De perceptiekosten bedragen minder dan 4% van de begrote belastingopbrengsten. Met dit percentage scoort ons waterschap goed in de bedrijfsvergelijking tussen de waterschappen (gemiddelde 2011 van 5,0%).

c. Betere dienstverlening aan de burger

De dienstverlening richt zich op het nageen 100 procent afhandelen van de reacties binnen zes weken.

Doelstelling 11 - Betere dienstverlening door een evenwichtige belastingheffing tegen zo laag mogelijke kosten

Nr.	Maatregel	PI/afpraak	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
63.	Samenwerking belastingheffing	Samenwerking gerealiseerd	-	Samenwerking met gemeente Utrecht op gebied van kwijtschelding en dwanginvordering	Oprichting regionaal belastingskantoor in voorbereiding	Belastingkantoor van start 1 januari 2014
64.	Reacties (Belastingen) op tijd afhandelen	Percentage afgehandelde reacties binnen wettelijke termijn	88%	96%	100%	100%

Wat zijn de kosten?

	Realisatie 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
		<i>Na 1e wijziging</i>	
Lastendruk			
Kosten			
Overige kosten	3.507	3.014	3.061
Personeelskosten	1.376	972	912
Afschrijvingskosten	52	8	15
Rentekosten	19	0	0
Totaal kosten	4.955	3.994	3.989
Overige opbrengsten			
Overige opbrengsten	829	274	475
Totaal overige opbrengsten	829	274	475
Saldo kosten en overige opbrengsten	4.126	3.720	3.514

Bedragen zijn in duizenden euro's

2.9 Tevredenheid belanghebbenden

Wat willen we bereiken?

Wij zijn een open, professionele en klantgerichte organisatie die midden in de samenleving staat. In dit programma zorgen wij voor de tevredenheid, zowel in maatschappelijke als persoonlijke zin. Wij bereiken dit door:

a. Een dienstverlenende en burgergerichte wijze van werken

Naast de inhoudelijke kwaliteit van onze producten en diensten, wordt de beleving en tevredenheid bepaald door:

- een dienstverlenende houding;
- besef van de leefwereld van de burger;
- het nakomen van toegezegde afspraken.

b. Zichtbaarheid in de omgeving en doelmatigheid

De zichtbaarheid van waterschapsmedewerkers draagt bij aan de tevredenheid van omstanders: men ziet dat er iets gedaan wordt voor het belastinggeld. De zichtbaarheid van ons handhavend- en toezichhoudend personeel heeft daarnaast een preventieve werking. Door samen te werken met regionale partners (gemeenten, provincie, nVWA, RUD, RWS) kan met gelijkblijvende capaciteit meer effect van de handhaving worden bereikt.

c. Recreatie, educatie en excursies en cultuurhistorische objecten

Recreatie

Een aantal oppervlaktewateren heeft een recreatieve (neven)functie. Het gaat vooral om varen, vissen, zwemmen en schaatsen. Wij spannen ons ervoor in om dit medegebruik mogelijk te maken. Uitgangspunt daarbij is de op 1 maart 2006 door het algemeen bestuur vastgestelde notitie "water en recreatief medegebruik".

Het waterschap verwacht per 2013 formeel duidelijkheid te krijgen over de provinciale

herziening van de vaarwegfunctie aan oppervlaktewater en de toewijzing van het vaarwegbeheer door de provincies. Een mogelijke wetswijziging kan leiden tot drie jaar uitstel van deze duidelijkheid.

Op basis van de toewijzing van het vaarwegbeheer aan het waterschap zal het waterschap vaarwegbeleid formuleren en in 2014 het vaarwegbeheer integreren in het watersysteembeheer. Daarnaast zullen provincies de nautische bevoegdheid opnieuw tegen het licht houden. Eventuele gevolgen hiervan voor het waterschap, zullen in het vaarwegenbeleid worden opgenomen.

Educatie en excursies

Watereducatie in het primair en voortgezet onderwijs legt de basis voor 'Nederlanders die weten van water' (waterbewustzijn) en 'Nederlanders die werken aan water' (arbeidspotentieel). Watereducatie biedt uitgelezen kansen om het werken aan water en de organisaties in de watersector op een positieve manier in beeld te brengen (zichtbaarheid). Watereducatie laat het waarom achter beheermaatregelen zien en vergroot daarmee het draagvlak voor waterbeheer. Om al deze redenen zijn we actief op het vlak van watereducatie. Deze activiteiten sluiten ook aan bij de adviezen van de commissie Kool. Tevens wordt er in toenemende mate met het Watermuseum in Arnhem samen gewerkt.

Cultuurhistorische objecten

Onze cultuurhistorische objecten zijn voor het publiek te beleven en worden behouden. In het kader van het 'Verlengd bestuursakkoord op hoofdlijnen 2012-2014' en vooruitlopend op de evaluatie van het bestaande beleid wordt naast de geraamde € 50.000 in deze begroting € 100.000 extra opgenomen. Daarnaast wordt hiervoor vanuit de bestaande formatie capaciteit vrij gemaakt. Deze extra middelen zijn mede bestemd om invulling te geven aan de notitie 'water en recreatief medegebruik'.

d. E-overheid

Wij willen dat burgers en bedrijven op eenvoudige wijze zaken met ons kunnen rege-

len. Wij verbeteren daarom, in samenwerking met andere overheden, de dienstverlening met adequate digitale oplossingen. Het Waterschapshuis is daarbij een belangrijke partner. De komende periode richten wij ons onverminderd op de verbetering van de klantgerichtheid, door inzet van digitale diensten via het internet. Wij werken daarbij van buiten naar binnen, dat wil zeggen dat wij de vraag van burgers, bedrijven en partners als vertrekpunt nemen

Wat doen we ervoor?

Welke maatregelen nemen we in 2013 om onze doelen te bereiken?

a. Een dienstverlenende en burger gerichte wijze van werken

1. Wij starten met de invoering van "service normen" volgens het concept van de Unie van waterschappen;
2. Wij behandelen de vergunningaanvragen binnen de wettelijke termijn;
3. Wij investeren in verbetering van de toonzetting en stijl van onze communicatie;
4. Wij gaan meer samenwerken met toezichtpartners om de toezichtlast voor burgers te beperken

b. Zichtbaarheid in de omgeving en doelmatigheid

5. Wij sturen op zichtbare surveillance en zichtbare opvolging van waterklachten en -meldingen;
6. Wij gaan meer samenwerken met toezichtpartners in ons beheergebied (RWS, RUD, Gemeenten, nVWA)

c. Recreatie, educatie en excursies en cultuurhistorische objecten

Recreatie

In 2013 richten wij ons op de volgende activiteiten:

7. Op basis van de toewijzing van het vaarwegbeheer en nautisch beheer door de provincies stellen wij beleid op;
8. Binnen ons beheergebied heeft de Provincie Utrecht aan zeven locaties de zwemwaterfunctie toegekend. We

spannen ons op deze locaties (binnen onze mogelijkheden) in voor een waterkwaliteit die volgens de Europese normen minimaal in de klasse 'aanvaardbaar' valt;

9. In vorstperioden waarin schaatsen mogelijk is, geven wij uitvoering aan het ijsprotocol. Dit protocol wordt na iedere vorstperiode geëvalueerd en bijgesteld.

Educatie en excursies

Wij organiseren een educatief programma voor lagere scholen aansluitend op de leeftijd van de kinderen. In 2013 wordt dit programma verbreed naar middelbare scholen, conform het verlengde collegeprogramma. Hiervoor is een beperkte investering in menskracht nodig. Voor scholen, maar ook voor andere geïnteresseerden worden excursies en open dagen georganiseerd. Deze vinden met name plaats op de RWZI's en de Energiefabriek. Deze activiteiten richten zich met name op de drie kerntaken: sterke dijken, droge voeten en schoon water.

Cultuurhistorische objecten

Op basis van een actualisatie van de nota "Omgaan met cultuurwaarden" (vastgesteld door het algemeen bestuur op 27 september 2006) wordt in 2013 een beheerplan opgesteld. Dit beheerplan bevat een vertaalslag van de nota naar een meerjaren onderhoudsplan voor onze cultuurhistorische objecten. Hierin worden tevens de financiële consequenties voor de komende jaren aangegeven.

d. E-overheid

De belangrijkste onderwerpen waar wij ons in 2013 mee bezighouden zijn:

10. Wij stellen DigiD Burger en e-formulieren beschikbaar. E-formulieren zijn elektronische invulformulieren die de burger in staat stelt gemakkelijker een proces van melden of aanvragen te starten;
11. Wij sluiten aan op de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA); Het gebruik van de basisregistraties is een wettelijke verplichting. Aansluiten op deze basisregistraties zorgt voor een

- effectieve uitvoering van overheidstaken en een adequaat dienstverleningsniveau van de overheid, doordat een uniforme standaard wordt gehanteerd en een één-loket benadering mogelijk wordt (adreswijziging op één plaats doorgeven etc.). Voorbeelden zijn het GBA (vanaf 2015 vervangen door de Basis Registratie Personen), de Basisregistratie Adressen en Gebouwen en de Basisregistratie Grootchalige Topografie.
12. Wij voldoen aan de webrichtlijnen volgens het 'kwaliteitsmodel Webrichtlijnen'. Dit model telt 125 kwaliteitseisen om te komen tot betere overheidswebsites die toegankelijk zijn voor alle gebruikers;
 13. Wij werken conform de Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA). Een efficiënte overheid werkt samen, stemt processen op elkaar af en maakt gebruik van elkaars informatie. Het NORA faciliteert op deze onderdelen;
 14. Overige activiteiten, zoals: realisatie van de overheidsservicebus; introductie van zaakgericht werken; opleveren van de digitale watertoets; opleveren van de legger oppervlaktewater;
 15. Wij gaan verder met het digitaliseren van onze werkprocessen, zoals de implementatie van het "zaakgericht werken". Dit stelt ons in staat om zowel intern als extern gebruik te maken van eenduidige digitale dossiers;
 16. Wij bevorderen de samenwerking met andere overheden zodat de E-overheid een succes kan worden. De E-overheid stelt de burger in staat om via digitale communicatiemiddelen zaken te doen met de overheid. Hierbij speelt de samenwerking met andere overheden een belangrijke rol omdat dit de burger bijvoorbeeld in staat stelt om via één loket een vergunning aan te vragen waar meerdere overheden bij betrokken zijn. De waterschappen (waaronder ons waterschap) werken op dit terrein samen via Het Waterschapshuis.
 17. Het internet verandert de komende jaren meer en meer de wijze van werken en communiceren. De Stichtse Rijnlanden ontwikkelt hiervoor een proactieve visie. Deze visie heeft als doel te bepalen hoe onze organisatie internet wil inzetten:
 - in bedrijfsprocessen, om organisatie-doelstellingen te realiseren;
 - in bestuurlijke processen, om bestuurlijke doelstellingen te realiseren;
 - zodanig, dat deze aansluit bij de behoefte, verwachtingen en wensen van onze doelgroepen;
 - rekening houdend met trends en ontwikkelingen.
 18. De sterke toename van internet als communicatiemedium brengt een kwetsbaarheid met zich mee. Het afgelopen jaar zijn de kwestie rond de Diginotar-certificaten en het Dorifel-virus daar heldere voorbeelden van geweest. Om ons hiertegen ook in de toekomst te wapenen wordt een actueel beleidsplan informatiebeveiliging opgesteld dat als toetsingskader dient voor informatievoorziening;
 19. De Internetvisie geeft de komende jaren richting aan de ontwikkeling naar een elektronische overheid en gaat gepaard met het verder digitaliseren van werkprocessen en communicatie. Hierbij zijn als uitgangspunten gedefinieerd:
 - Selfservice: de burger kan zoveel mogelijk via het internet informatie over zijn zaak opvragen en aanleveren zonder tussenkomst van medewerkers;
 - vindbare mensen: het waterschap is een transparante organisatie met een gezicht;
 - alles op de kaart: 90% van de informatievoorziening heeft een geografische component die in toenemende mate als ingang bij het opvragen en aanleveren van informatie wordt gebruikt.

Doelstelling 12 - Het waterschap is zichtbaar in de samenleving en zoekt actief naar draagvlak

Nr.	Maatregel	PI/afspraken	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
65.	Opstellen en vaststellen beleid recreatief medegebruik	Bestuurlijk vastgesteld beleid.	-	Voorbereiding	Vaststellen beleid	Vastgesteld beleid en maatregelen in 2013.
66.	Het publiek onze cultuurhistorische objecten laten beleven	Cumulatief aantal te beleven objecten.	7	10	10	Zoveel mogelijk te beleven cultuurhistorische objecten.
67.	Betere dienstverlening (e-Overheid + informatiehuishouding)	Aantal elektronische nieuwsbrieven (gemaild en op de website)	13 x per jaar	20 x per jaar	12 x per jaar	Minimaal 6 nieuwsbrieven per jaar
68.	Betrokkenheid bij de samenleving	Aantal advertorials	4	4	4	Minimaal 4 advertorials per jaar
69.	Betrokkenheid bij de samenleving	Aantal bezoekers open dagen van waterschapsobjecten	275	200-300	800	800
70.	Informereren en draagvlak	Persberichten	53	90	55	55
71.	Informereren en draagvlak	Perscontacten	106	110	45	45

Doelstelling 13 - Integreren vaarwegbeheer in het waterbeheer

Nr.	Maatregel	PI/afspraken	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
72.	Vaststellen vaarwegenbeleid	Bestuurlijk vastgesteld beleid	Voorbereid	voorbereiding	Opstellen en vaststellen vaarwegenbeleid	Bestuurlijk vastgesteld beleid in 2013

Doelstelling 14 – Werken op een dienstverlenende en ingeland gerichte wijze

Nr.	Maatregel	PI/afspraken	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
73.	Verlenen van vergunningen binnen de proceduurtijd	Percentage binnen de proceduurtijd verleende vergunningen in kalenderjaar	70%	90%	90%	In 2013 binnen proceduurtijd 90% vergunningverlening
74.	Bereikbaar en reageren volgens servicenormen	Implementeren van servicenormen	n.v.t.	n.v.t.	Start implementatie van servicenormen	Implementatie van de servicenormen in 2014
75.	Minder regel-druk door toepassing van meer algemene regels	Aantal meldingen cf. Algemene regels / aantal verleende vergunningen	41%	42%	43%	> 50%

Doelstelling 15 – Vergroting beleving door recreëren, cultuur en landschap

Nr.	Maatregel	PI/afpraak	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
76.	Opstellen beheerplan historische objecten	Vastgesteld beheerplan	nvt	Beheerplan wordt opgesteld	Vaststellen en uitvoeren beheerplan	Beheerplan Cultuurhistorische objecten is vastgesteld

2.10 Maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

In het waterbeheerplan 2010–2015 heeft het waterschap zich als doel gesteld om maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) in de organisatie en de werkprocessen te verankeren. Hoofddoelen daarbij zijn gericht op energie en duurzaam inkopen. Het verlengde bestuursakkoord op hoofdlijnen 2012-2014 voegt daar aan toe dat het wenselijk zou zijn om nog een derde doel toe te voegen dat gericht is op externe samenwerking en de verbinding met de maatschappij. Social return bij aanbestedingen zal hier onder andere een plaats in vinden. Dit derde doel wordt momenteel ontwikkeld en zal worden geïntroduceerd in de voorjaarsnota 2013.

Energie & klimaat

Doel is om het energieverbruik door de eigen organisatie verder terug te dringen (onderzocht wordt onder andere of het gebruik van warmte-koude opslag voor het eigen kantoor mogelijkheden biedt) en daarnaast zelf meer groene energie te produceren. In 2012 zal daartoe de energievisie aan het algemeen bestuur worden voorgelegd, gebaseerd op de al bestaande ambitie om 2% energie-

efficiency per jaar in de periode 2005 – 2020 te behalen en zoveel mogelijk energie zelf duurzaam te produceren waar dat kan binnen de financiële randvoorwaarden.

Duurzaam inkopen & aanbesteden

Het hoofddoel van het waterschap is om te voldoen aan de landelijke afspraken over duurzaam inkopen en aanbesteden: 50% in 2010 en 100% in 2015. De door Agentschap NL vastgestelde criteria bevinden zich nog op instapniveau. Deze worden echter de komende jaren verder aangescherpt, waardoor de uitdaging die dit doel met zich meebrengt jaarlijks groter wordt.

Wat doen we ervoor?

Welke maatregelen nemen we in 2013 om onze doelen te bereiken?

Energie & klimaat

We plaatsen een thermische druk hydrolyse op de rwzi Nieuwegein. Samen met de genomen energiebesparende maatregelen realiseren we op deze wijze de eerste Energifabriek binnen ons waterschap.

Duurzaam inkopen & aanbesteden

We handhaven het interne inkoop- en aanbestedingsbeleid dat erop is gericht om volledig te voldoen aan de duurzaamheidscriteria van AgentschapNL.

Doelstelling 16 - Duurzaamheidscriteria wordt toegepast bij het inkopen en aanbesteden

Nr.	Maatregel	PI/afpraak	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
77.	Scoren in de duurzaamheidsmeter	Positie in de duurzaamheidsmeter van de waterschappen	nvt	Positie in top 8	Positie in top 5	Het waterschap staat in de top 5 van de duurzaamheidsmeter van de waterschappen

Nr.	Maatregel	PI/afpraak	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
78.	Het toepassen van de duurzaam inkoop criteria van Agentschap-NL	Percentage duurzaam inkoop volgens criteria van AgentschapNL	99%	90%	100%	Wij kopen 100% duurzaam in volgens de criteria van AgentschapNL in 2015

2.11 Bestuur en organisatie

Wat willen we bereiken?

Wij zorgen voor een adequate ondersteuning van de afdelingen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de kerntaken. Wij zorgen voor een goed evenwicht van bestuurlijke keuzes, externe regeldruk en interne bedrijfsvoering.

Wat doen we ervoor?

Waterschapspeil en de bedrijfsvergelijkingen

Het waterschap heeft een actieve rol als het gaat om deelname aan de diverse bedrijfsvergelijkingen. Het doel van deze vergelijkingen is om transparant te zijn over het waterschapswerk, om verantwoording af te leggen, om inzicht te krijgen in het eigen functioneren en daarvan te leren en zo doende de bedrijfsvoering te verbeteren.

In de planning voor 2013 staan nu ondermeer de volgende activiteiten:

- waterschapspeil 'light' (inzicht in de lastenontwikkeling);
- interne voortgangsrapportage Bestuursakkoord Water/Doelmatig waterbeheer (monitoren van de samenwerking en de afgesproken besparingen c.q. input voor de externe rapportage Bestuursakkoord Water);
- bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer (voldoen aan afspraken uit Bestuursakkoord Water en om aan te sluiten bij de benchmarks van RIONED en VEWIN).

Subsidies

De huidige EU begrotingsperiode loopt af in 2013. De programmering voor de periode 2014-2020 is in volle gang. De EU zal onder

andere inzetten op het stimuleren van innovaties. Wij zien kansen voor de RWZI Utrecht en zullen energie inzetten op het verkrijgen van een subsidie uit deze nieuwe regeling.

Inkoop en aanbesteden

Met het professionaliseren van inkoop wordt steeds meer vooruitgang geboekt en successen behaald. Afgelopen jaar is bij een aantal aanbestedingen een forse kostenbesparing gerealiseerd. Hieronder wordt een aantal actuele onderwerpen nader uitgewerkt. Daarnaast wordt samengewerkt met gemeenten binnen WINNET voor gezamenlijke inkoop binnen de afvalwaterketen.

Contract en leveranciersmanagement (CLM)

In 2013 heeft het waterschap een werkend Contract en leveranciersmanagement systeem (CLM) wat een belangrijke bijdrage levert aan de professionalisering van het inkoopproces.

Inkooptoolkit

Om medewerkers van alle waterschappen maximale ondersteuning te geven bij het inkoopproces, is door het RSI West (Regionaal Samenwerking Inkoop) een Inkooptoolkit ontwikkeld. De toolkit is een webbased applicatie die door het Waterschapshuis gefaciliteerd wordt. In de toolkit worden alle stappen uit het inkoopproces uitgelegd en zijn er allerhande inkoopdocumenten te downloaden. Ook worden alle soorten aanbestedingstrajecten beschreven. Medewerkers kunnen zo eenvoudig kennis vergaren over inkoop. In de toekomst is het streven om steeds meer met uniforme documenten te werken. Nu al wordt door waterschappen uniforme inkoopvoorwaarden toegepast.

Rekenkamercommissie

De taak van de rekenkamercommissie is om onderzoek te doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het waterschapsbestuur gevoerde beleid. Inmiddels zijn twee rekenkameronderzoeken opgeleverd en afgerond. De zittingsduur van deze commissie loopt synchroon met de verlengde zittingsperiode van het AB. In het begin

van het begrotingsjaar 2013 brengt de rekenkamercommissie het jaarverslag 2012 en het jaarplan 2013 uit.

Extern onderzoek

In de vergadering van het algemeen bestuur op dinsdag 25 september jongstleden is het bestuursvoorstel 'opdrachtverlening extern onderzoek' aangenomen.

Doelstelling 17 – Een efficiënte en effectieve organisatie

Nr.	Maatregel	PI/afpraak	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling*
79.	Op een efficiënte wijze ondersteuning bieden aan het primaire proces	Verhouding overhead t.o.v. totaal kosten	-	16%	16%	In 2013 wordt op basis van een benchmarkonderzoek met andere waterschappen en overheidsorganisaties bezien welke einddoelstelling hiervoor ondernomen dient te worden voor 2014 en de daarop volgende jaren.
80.	Kennisontwikkeling binnen de organisatie	Gemiddeld geïnvesteerd bedrag in opleidingen per medewerker	1.900 euro	1.200 euro	1.200 euro	1.200 euro
81.	Realiseren van een effectief werkende organisatie	% behaalde doelstellingen vastgelegd in de 9 programma's	56%	70%	75%	90%-100%

* de betreffende doelstellingen kennen geen specifieke einddatum en zijn daarmee doorlopende einddoelstellingen

Wat zijn de kosten?

	Realisatie 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
		<i>Na 1e wijziging</i>	
Bestuur en organisatie			
Kosten			
Overige kosten	0	7.318	7.467
Personeelskosten	0	8.281	8.464
Afschrijvingskosten	0	757	956
Rentekosten	0	386	400
Totaal kosten	0	16.742	17.288
Overige opbrengsten			
Overige opbrengsten	0	1.652	1.600
Totaal overige opbrengsten	0	1.652	1.600
Saldo kosten en overige opbrengsten	0	15.090	15.688

Bedragen zijn in duizenden euro's

Toelichting

Het programma bestuur en organisatie is voor het eerst opgenomen in de begroting 2012.

3 Tarieven

Algemeen

In dit hoofdstuk vermelden wij de tarieven en heffingsmaatstaven 2013 inclusief de relevante ontwikkelingen.

Kostentoedelingsverordening

Op 21 september 2011 is de kostentoe-delingsverordening door het algemeen bestuur vastgesteld.

Ontwikkeling belastingdraagvlak

De ontwikkeling van het belastingdraagvlak in de meeste categorieën is ten opzichte van 2012 redelijk stabiel. Dit geldt echter niet voor de totale WOZ-waarde als maatstaf bij de Watersysteemheffing categorie gebouwd. De dalingen die worden geconstateerd bij de individuele WOZ-waarden werken nu door in een verlaging van de totale WOZ-waarde. Dit leidt tot een verlaging van het draagvlak met ongeveer 2%.

Voorgestelde tarieven en mutaties reserves

De voor 2013 voorgestelde tarieven wijken af ten opzichte van de voor 2012 vastgestelde tarieven. Binnen de watersysteemheffing dalen de tarieven voor ingezetenen en gebouwd maar stijgen de tarieven voor overig ongebouwd en natuur. Voor de zuiveringsheffing is het noodzakelijk de stijgende

kosten op te vangen door een verhoging van het tarief omdat de reserve niet voldoende ruimte biedt om het tarief te dempen. Uitgangspunten voor de voorgestelde tarieven zijn:

- Deels opvangen van het stijgende tarief zuiveringsheffing binnen watersysteemheffing;
- Voor watersysteemheffing overig ongebouwd en natuur wordt een deel van de onvermijdelijke stap richting kostendekkende tarieven gezet;
- Het tarief zuiveringsheffing stijgt mee met de kosten om de reserve op sterkte te houden.

De reserves binnen de watersysteemheffing worden daarmee in totaliteit verlaagd richting de bandbreedte. De reserve van de zuiveringsheffing blijft intact. Per saldo wordt de totale reserve met 2,8 miljoen euro teruggebracht. De begrote totale reserve ultimo 2013 bedraagt 27,9 miljoen euro. Het percentage van de totale begroting dat hiermee kan worden gedekt is 27,0%. De reserve van de zuiveringsheffing zit met 10,8% tegen de ondergrens van de bandbreedte.

Tabel 5 - Tarieven

Categorie	Begroting 2012	Voorjaarsnota 2012	Begroting 2013	Begroting 2013
	<i>vastgesteld</i>	<i>kostendekkend</i>	<i>kostendekkend</i>	<i>voorgesteld</i>
Watersysteemheffing ingezetenen (per huishouden)	65,76	67,80	65,96	63,79
Watersysteemheffing overig ongebouwd (per hectare)	60,68	74,76	74,13	63,68
Watersysteemheffing natuur (per hectare)	4,60	5,37	5,25	4,83
Watersysteemheffing gebouwd (van de WOZ)	0,0234%	0,0237%	0,0246%	0,0227%
Watersysteemheffing gebouwd (per € 2.500 WOZ)	0,59	0,61	0,61	0,57
Zuiveringsheffing / Verontreinigingsheffing (per ve)	54,66	53,67	57,44	57,44

Bedragen zijn in euro's

Tabel 6 - Reserve per belastingcategorie

Categorie	Ultimo 2011	Prognose mutatie 2012	Begrote mutatie 2013	Prognose ultimo 2013	Dekkings%
Watersysteemheffing ingezetenen	7.819	-401	-732	6.686	34,5%
Watersysteemheffing overig ongebouwd	2.766	-715	-635	1.416	32,4%
Watersysteemheffing natuur	-11	-7	-4	-22	-44,5%
Watersysteemheffing gebouwd	16.339	-542	-2.079	13.719	53,0%
Zuiveringsheffing woningen / bedrijven	7.048	-1.232	0	5.816	10,8%
Totaal	33.961	-2.897	-3.450	27.615	26,7%

Bedragen zijn in duizenden euro's

Toelichting

In bovenstaand overzicht wordt het onderscheid gemaakt tussen algemene reserves en bestemmingsreserves. Een algemene reserve is bedoeld om in zijn algemeenheid financiële risico's af te dekken en bestemmingsreserves zijn middelen om ten behoeve van een bepaald doel in te zetten. Zo kan een bestemmingsreserve bedoeld zijn om

de kosten van bijvoorbeeld verkiezingen te dekken. Naast deze beide reserve wordt soms nog een reserve onderscheiden: de egaliseringsreserve. Deze heeft als doel het egaliseren van de tarieven. Bij ons is de egaliseringsreserve onderdeel van de algemene reserve en daarom is deze verdeeld naar belastingcategorieën.

Tabel 7 - Heffingsmaatstaven

Ingezetenenomslag	2012	2013	2014	2015	2016
Verontreinigingsheffing/zuiveringsheffing	309.957	313.056	316.187	319.349	322.542
-/- bezwaren	1.891	1.910	1.929	1.948	1.967
-/- kwijtscheldingen	17.137	17.309	17.482	17.657	17.833
-/- oninbaar	1.550	1.565	1.581	1.597	1.613
Netto aantal ingezetenen	289.379	292.273	295.196	298.148	301.129
Watersysteemheffing overig ongebouwd	2012	2013	2014	2015	2016
Bruto aantal hectares	65.144	64.994	64.844	64.694	64.544
-/- bezwaren	5.988	5.988	5.988	5.988	5.988
-/- kwijtscheldingen	-	-	-	-	-
-/- oninbaar	326	325	324	323	323
Netto aantal hectares	58.831	58.681	58.532	58.383	58.234
Watersysteemheffing natuur	2012	2013	2014	2015	2016
Bruto aantal hectares	9.544	9.544	9.544	9.544	9.544
-/- bezwaren	-	-	-	-	-
-/- kwijtscheldingen	-	-	-	-	-
-/- oninbaar	134	134	134	134	134
Netto aantal hectares	9.410	9.410	9.410	9.410	9.410
Watersysteemheffing gebouwd	2012	2013	2014	2015	2016
Bruto WOZ-waarde (x 1.000)	110.834.409	108.808.356	107.720.272	106.643.070	106.643.070
-/- bezwaren	3.351.454	3.384.969	3.418.818	3.453.007	3.487.537
-/- kwijtscheldingen	-	-	-	-	-
-/- oninbaar	577.568	548.519	554.005	559.545	565.140
Netto WOZ-waarde (x 1.000)	106.905.386	104.874.868	103.747.449	102.630.518	102.590.393
Verontreinigingsheffing/ zuiveringsheffing WOONRUIMTEN	2012	2013	2014	2015	2016
Bruto aantal vervuilingseenheden	736.713	740.396	744.098	747.819	751.558
-/- bezwaren	21.509	21.617	21.725	21.833	21.943
-/- kwijtscheldingen	34.045	34.215	34.387	34.558	34.731
-/- oninbaar	3.684	3.702	3.720	3.739	3.758
Netto aantal vervuilingseenheden	677.475	680.862	684.267	687.688	691.126
Verontreinigingsheffing/ zuiveringsheffing BEDRIJVEN	2012	2013	2014	2015	2016
Bruto aantal vervuilingseenheden	266.287	267.287	268.287	269.287	270.287
-/- bezwaren	8.754	8.754	8.754	8.754	8.754
-/- kwijtscheldingen	-	-	-	-	-
-/- oninbaar	2.653	2.673	2.683	2.693	2.703
Netto aantal vervuilingseenheden	254.880	255.860	256.850	257.840	258.830

4 Kredieten en investeringsbegroting 2013

Algemeen

Het doel van dit hoofdstuk is tweeledig:

1. vaststellen investeringsbegroting 2013;
2. autoriseren van de kredietvolumes.

Met het vaststellen van de begroting 2013 vervallen alle voorgaande geautoriseerde kredietvolumes.

Spelregels en systematiek

Spelregels

De spelregels rondom krediettoekenning zijn verankerd in de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Aan de basis van een krediettoekenning door het algemeen bestuur ligt een zogenaamd geautoriseerd kredietvolume. De autorisatie wordt verleend bij het vaststellen van de begroting. Het kredietvolume is de optelling van de geplande uitgaven in een reeks van jaren, waarvan de start van de uitvoering of het moment van aanschaffing in het begrotingsjaar is gepland. Overeenkomstig de procedure kredieten is:

- De geldigheidstermijn van een toegekend krediet maximaal twee jaar, dat wil zeggen als er gedurende twee jaar geen activiteit plaatsvindt op een project (waarbij bouwrente niet als activiteit wordt beschouwd), het restant krediet wordt afgesloten.
- Het geautoriseerde kredietvolume is alleen geldig gedurende het begrotingsjaar. Het kredietvolume vormt de basis voor de daadwerkelijk toekenning van het krediet door besluitvorming door het college voor bedragen tot 1 miljoen euro en door het algemeen bestuur voor bedragen vanaf 1 miljoen euro, tenzij het een aanvulling is op een reeds toegekend krediet. Ook bij twijfel of politieke gevoeligheid kan alleen het algemeen bestuur het krediet toekennen. Als in het begrotingsjaar geen kredietaanvraag heeft plaatsgevonden, dan dient het kredietvolume in het volgende begro-

tingsjaar opnieuw in de begroting te worden opgenomen.

Systematiek

Dit is het tweede begrotingsjaar sinds de inwerkingtreding van de x- en y-lijst-systematiek. Het doel van deze systematiek is dat wij op flexibele wijze invulling kunnen geven aan het bereiken van de doelstellingen zoals die in het waterbeheerplan 2010-2015 zijn beschreven. Hierdoor kunnen wij snel schakelen als er om welke reden dan ook projecten op de x-lijst vertraagd worden. De financiële ruimte die daardoor op de x-lijst ontstaat, benutten we door projecten op de y-lijst naar voren te halen. Hierdoor krijgt de belastingbetaler waar voor zijn geld, omdat er wel gewerkt wordt aan de WBP-doelstellingen.

In de voorjaarsnota 2012 is een extra niveau toegevoegd dat de omvang van de investeringsuitgaven rondom het masterplan rwzi Utrecht laat zien. In de voorjaarsnota 2012, jaarschijf 2013 (§4.4) presenteren we vier investeringsniveaus:

- een rekenbasis voor de tarieven van 33 miljoen euro;
- een taakstellend investeringsniveau (exclusief rwzi Utrecht) van 39,8 miljoen euro;
- een taakstellend investeringsniveau (inclusief rwzi Utrecht) van 51,8 miljoen euro;
- een WBP (getemporeerd) niveau van 55,9 miljoen euro.

Actualisatie

Ten opzichte van de voorjaarsnota 2012 zijn de cijfers voor 2013 geactualiseerd op basis van de ontwikkelingen en inzichten van het laatste half jaar. Het actuele beeld is:

- een gewijzigde rekenbasis voor de tarieven van 41 miljoen euro. Oorspronkelijk was deze basis 33 miljoen euro, echter de investeringen die samenhangen met het masterplan rwzi Utrecht leiden tot extra uitgaven van ongeveer 8 miljoen euro;

- een actueel taakstellende investeringsniveau (exclusief rwzi Utrecht) van 38,5 miljoen euro;
- een actueel taakstellende investeringsniveau (inclusief rwzi Utrecht) van 50,3 miljoen euro;
- een WBP (getemporiseerd) niveau van 53,7 miljoen euro.

Herprioritering (van y naar x) en aanvullingen op de y-lijst als gevolg van het voortschrijdende meerjarenperspectief

In de actualisatie is ook gekeken naar eventuele verschuiving van x- naar y lijst. Bovendien hanteren wij een meerjarenperspectief van vijf jaar. Het meerjarenperspectief schuift mee met het begrotingsjaar. Om die reden zien wij ook nieuwe investeringen op ons afkomen die nog niet taakstellend zijn, maar wel bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen in het huidige waterbeheerplan en de periode daarna.

Uit de actualisatie blijkt dat er geen herprioritering van de activiteiten van y- naar x-lijst voorzien zijn. Vanuit het voortschrijdende meerjarenperspectief zien wij met name nieuwe y-lijstprojecten rondom het watersysteem.

Krediettoekenning voor de GOP-projecten

Vanaf 2013 onderscheiden wij vier grootonderhoudplan (GOP) projecten:

- GOP Kunstwerken;
- GOP Oevers;
- GOP Regionale Waterkeringen;
- GOP Primaire Waterkeringen.

De krediettoekenning van deze projecten verloopt via een door het algemeen bestuur goedgekeurd grootonderhoudplan. De geldigheidstermijn is in de regel vijf jaar, maar het GOP Regionale Waterkering is voor een

periode van tien jaar goedgekeurd. Bij dergelijke termijnen ligt een tussentijdse herijking en goedkeuring voor de hand.

Om op rechtmatige wijze de uitgaven volgens de investeringsbegroting 2013 te kunnen doen wordt eind 2012:

- een nieuw GOP Primaire Waterkeringen;
- en een GOP Oevers 2013-2017, ter goedkeuring voorgelegd aan het algemeen bestuur.

Concluderend

Met het goedkeuren van de begroting 2013 autoriseert het algemeen bestuur een kredietvolume van 50,3 miljoen euro. Dit kredietvolume legt de basis voor de daadwerkelijke toekenning, via een bestuursvoorstel, van het krediet in 2013.

Bovendien stelt het algemeen bestuur de investeringsbegroting 2013 vast. Dit zijn de geplande uitgaven in 2013 met een taakstellend investeringsniveau, inclusief de investeringen in verband met het masterplan rwzi Utrecht. Het algemeen bestuur wordt vier maal per jaar geïnformeerd over de voortgang van deze investeringsplanning.

In tabel 8 zijn de goed te keuren kredietvolumes en de vast te stellen investeringsbegroting voor 2013 opgenomen. In de tabel zijn ook de y-lijst projecten opgenomen. Wanneer er vertragingen optreden in investeringsprojecten op de taakstellende x-lijst, kan het college substitueren van de y- naar de x-lijst.

In Figuur 1 lichten wij Tabel 8 toe aan de hand van een viertal voorbeelden.

Figuur 1 - vier voorbeelden ter toelichting

1. Project no. 3: wij geven uitvoering aan het GOP Kunstwerken in 2013. Daarvoor denken wij in 2013 in totaal 2,929 miljoen euro uit te geven. Deze uitgave is gedekt door het goedgekeurde GOP Kunstwerken 2012-2016. De toekenning van het krediet van de jaarschijf 2013 is gemandateerd aan het college. Na een goedkeuring van het college wordt de jaarschijf 2013 toegevoegd aan het totale GOP.
2. Project no. 23: wij voeren het project Herinrichting Ouwnaar-Haarrijn uit. Hiervoor is reeds een krediet toegekend. Het herinrichtingsplan is op onderdelen op hoofdlijnen opgesteld. Vanwege deze grove planning treedt er op onderdelen een tekort op. Het benodigde krediet is hiervoor nog niet toegekend. Om dit krediet hiervoor in 2013 toe te kunnen kennen, vragen wij in de kolom kredietvolume een bedrag van 1,0 miljoen euro te autoriseren. Omdat de 1 miljoen euro onderdeel uitmaakt van een reeds toegekend krediet groter dan 1 miljoen euro wordt via een AB-voorstel in 2013 om toekenning van dit aanvullende krediet gevraagd.
3. Project no. 25: in 2013 willen wij een bestuursvoorstel schrijven om invulling te geven aan het Synergieproject Grecht. Het totale maatregelenpakket kost 1,239 miljoen euro. Wij nemen dit bedrag op in de kolom met te autoriseren kredietvolume. Daarmee wordt de basis gelegd om in 2013 een bestuursvoorstel te kunnen schrijven waarin wij het algemeen bestuur vragen het krediet toe te kennen voor de uitvoering van de maatregelen. Nadat krediettoekenning heeft plaatsgevonden verwachten wij in 2013 0,5 miljoen euro uit te geven.
4. Project no. 32: wij doen aanpassingen aan rwzi Wijk bij Duurstede. Wij denken in 2013 0,240 miljoen euro uit te geven aan dit project. Het krediet daarvoor is reeds eerder door het algemeen bestuur toegekend.

Tabel 8 – Een overzicht van het te autoriseren kredietvolume en de geplande Investeringsuitgaven 2013

Project/Doelstelling	Nieuw kredietvolume	Geplande Uitgaven 2013
Programma Primaire, regionale en overige waterkeringen	-	3.500
<u>Waterkeringen voldoen aan de normen (wettelijk/provinciaal/HDSR)</u>		
1. Uitvoeren van het Groot Onderhouds Plan regionale waterkeringen (2011-2020)	GOP	3.000
2. Uitvoeren van het Groot Onderhouds Plan primaire waterkeringen (2013-2022)*	GOP	500
Programma Watersysteembeheer		22.497
<u>Instandhouden</u>		
3. GOP kunstwerken 2013-2016	GOP	2.929
4. GOP oevers 2013-2017*	GOP	1.364
5. Vaarwegbeheer (incl. recreatievaart) en nautisch beheer	540	170
6. Legger watersysteem (424015)	620	182
7. Meetplan waterkwantiteit	285	95
8. Database waterkwaliteit en ecologie	150	150
9. Doorontwikkeling WIS	380	95
10. CAW datacommunicatie en telemetrie	2.800	1.580
11. Peilbesluit Lopikerwaard	355	50
<u>Verbeteren</u>		
12. Watergebiedsplan Zegveld en Oud-Kamerik	-	1.000
13. Watergebiedsplan Kamerik en Kockengen	-	1.800
14. Watergebiedsplan Tussen Kromme Rijn en Amsterdam-Rijnkanaal	-	800
15. Watergebiedsplan Langbroekerwetering	-	1.000
16. Watergebiedsplan Groenraven-Oost en Maartensdijk	-	1.400

Project/Doelstelling	Nieuw krediet-volume	Geplande Uitgaven 2013
17. Watergebiedsplan Linschoterwaard	-	750
<u>Waterkwantiteit (o.a. Bestuursakkoord Water)</u>		
18. Waterberging Hooge Boezem	705	560
19. Nota Ruimte Middelven	8.447	3.565
<u>Waterkwaliteit (o.a. KRW))</u>		
20. KRW resultaatverplichting 2010-2015	-	900
21. Versnellingsmaatregelen KRW 2016-2027	-	683
22. Vismigratie buiten KRW en WGP	900	430
23. Herinrichting Ouenaar-Haarrijn	1.000	1.816
24. Duurzame inrichting Kromme Rijn (synergie)	-	567
25. Synergieproject Grecht	1.239	500
26. Synergieproject Maartensdijk Vecht	261	111
Programma Zuiveringsbeheer		11.505
<u>Bouw en verwerving, onderhoud en beheer van rwzi's</u>		
27. Nieuwegein Vervangingen	700	600
28. Rwzi Zeist	115	115
29. Rwzi De Meern Verv.	3.400	2.000
30. Rwzi Houten Cap. Uitbreiding	60	60
31. Rwzi Houten OAS	1.360	1.300
32. Rwzi Wijk Bij Duurstede USBF	-	240
33. Rwzi Nieuwegein, Biogas	750	750
34. Rwzi Montfoort, Verv.	600	60
35. Rwzi Houten Vervangingen	2.345	225
36. Rwzi Wijk bij Duurstede , Optimalisatie beluchtingstank	1.000	1.000
<u>Bouw en verwerving, onderhoud en beheer van rioolgemaal en persleidingen</u>		
37. Rgm Hertenkamp, Verv. Pomp	300	25
38. Rgm Haarzuilen, Pompinst.	300	30
39. Rgm Tull En 'T Waal	500	470
40. Rgm Rhenen, Verzwaring Persl.	500	500
<u>Energiefabriek, fase 1</u>		
41. Rwzi Nieuwegein E-Fabriek,TDH	3.410	2.710
<u>Energiefabriek, fase 2</u>		
42. Rwzi Nieuwegein E-Fabriek, VG	6.455	670
<u>Optimalisatie Zuiveringstechnische werken</u>		
43. Optimalisatieprojecten ZTW	800	200
<u>Overige zuiveringstechnische werken</u>		
44. Aanpassen Infrastructuur	1.200	300
45. Web-Based Scada	750	250
Programma Bestuur en organisatie		1.150
<u>Routine-investeringen bedrijfsvoering</u>		
46. Uitvoering ICT beleidsplan 2013	500	500
47. Uitvoering vervangingsplan kantoorautomatisering 2013	650	650
Taakstellend investeringsniveau (x-lijst, exclusief RWZI Utrecht)		38.652

Rwzi Utrecht		11.800
48. Slibverwerking Lage Weide	300	300
49. Transportleiding afvalwater van Maarssenbroek naar Leidsche Rijn	3.400	3.400
50. Aanpassen rwzi Leidsche Rijn (voor verwerking afvalwater Maarssenbroek)	1.000	1.000
51. Transportleiding slib rwzi Utrecht naar Lage Weide	2.700	2.700
52. Instandhouding rwzi Utrecht	4.400	4.400
Taakstellend investeringsniveau (x-lijst, inclusief RWZI Utrecht)		50.452
Y-lijst		3.440
1. Uitvoeren van het Groot Onderhouds Plan regionale waterkeringen (2011-2020)	2.600	2.600
2. Automatiseren sluisen Woerden	800	200
3. Waterplan Eiland van Schalkwijk	6.000	-
4. Watergebiedsplan Bodegraven-Noord	4.000	-
5. Aanpassen watersysteem buiten de watergebiedsplannen	2.930	640
6. Participatie Rijnenburg (waterberging 50.000m ³)	1.000	-
7. Natte ecologische verbindingzones (buiten GOP en WGP)	1.500	-
8. Natuurvriendelijke oevers stedelijk gebied	600	-
Investeringsniveau WBP (x-lijst inclusief RWZI Utrecht en y-lijst)		53.892

Bedragen zijn in duizenden euro's

* *betreft nog goed te keuren GOP in 2012*

Toelichting

Het geautoriseerde kredietvolume is alleen geldig gedurende het begrotingsjaar. Het kredietvolume vormt de basis voor de daadwerkelijk toekenning van het krediet door besluitvorming door het college voor bedragen tot 1 miljoen euro en door het algemeen bestuur voor bedragen vanaf 1 miljoen euro, tenzij het een aanvulling is op een reeds toegekend krediet. Ook bij twijfel of politieke gevoeligheid kan alleen het al-

gemeen bestuur het krediet toekennen. Als in het begrotingsjaar geen kredietaanvraag heeft plaatsgevonden dient het kredietvolume in het volgende begrotingsjaar opnieuw in de begroting te worden opgenomen.

De geplande investeringsuitgaven zijn die uitgaven binnen de investeringsprojecten, die plaatsvinden in het begrotingsjaar 2013.

5 Paragrafen

Algemeen

Conform de Bepalingen Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW) artikel 4.11, dient de begroting buiten het programmaplan te bestaan uit afzonderlijke paragrafen waarin zijn vastgelegd de uitgangspunten, de hoofdlijnen van het beleid met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede de financiële gevolgen van dat beleid.

5.1 Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar

De belangrijkste ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van 2012 zijn vermeld in de inleiding van hoofdstuk 2.

5.2 Uitgangspunten en normen

- de voorjaarsnota 2012 is de basis voor ons financieel middelenkader;
- wij streven naar een geïndexeerde nullijn in het netto-kostenniveau conform de aangenomen motie d.d. 18 april 2012;
- gematigde tariefsstijging en een zo gelijkmatig mogelijke meerjarige tariefsontwikkeling;
- wij voeren een actief reservebeleid overeenkomstig het bepaalde in de beleidsnota Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen 2011-2014;
- de rekenrente voor langlopende leningen is bepaald op 4%;
- het Centraal Plan Bureau (CPB) hanteert voor 2012 een indexering voor materieel van 1,75%. Naast deze indexering is de stijging van het algemene BTW-tarief met twee procentpunten verwerkt. De loonstijging 2013 bedraagt volgens de nieuwe CAO 3,2% (inclusief loonstijging 2012 van 0,8%). Er vindt geen indexering plaats over kapitaallasten en overige opbrengsten;
- de in deze begroting opgenomen personeelskosten zijn gebaseerd op dezelfde

omvang van de formatie als in 2012.

Om onvoorziene omstandigheden op te vangen is € 200.000 opgenomen.

- alleen de toegekende subsidies zijn verrekend in de investeringsramingen. Subsidies waarvan de toekenning nog onzeker is, zijn niet in deze begroting verwerkt;
- de reserves die we hebben opgebouwd per belastingcategorie, blijven beschikbaar voor die belastingcategorie. Zo kunnen we eventuele toekomstige tariefsontwikkelingen egaliseren.

5.3 Kostentoerekening

De kosten en opbrengsten worden geregistreerd op kostendragers. Deze zijn te onderscheiden in twee soorten: kostendragers die direct volledig aan een programma kunnen worden toegerekend en kostendragers die bijdragen aan verschillende programma's. Dit zijn de indirecte kostendragers. De kosten op de laatstgenoemde worden via de gerealiseerde uren verdeeld naar de zogenaamde directe kostendragers en op die wijze verdeeld over de programma's.

Ook ten behoeve van de berekening van de belastingtarieven wordt gebruik gemaakt van de kostendragers. De (deels toegerekende) kosten en opbrengsten op de directe kostendragers worden via een verdeelsleutel verdeeld naar de zuiveringsheffing en de watersysteemheffing. Via de kostentoedelingenverordening wordt binnen de beide heffingen de verdeling van de toegerekende kosten naar de verschillende belastingcategorieën gemaakt (zie hoofdstuk 3).

5.4 Reserves en voorzieningen

In deze paragraaf geven wij inzicht in het verwachte verloop van de reserves en voorzieningen.

Tabel 9 – Overzicht reserves

Omschrijving	Prognose	Toevoeging	Onttrekking	Stand
	01-01-13	2013	2013	31-12-13
Algemene reserves				
Ingezetenenomslag	7.418	0	732	6.686
Omslag ongebouwd	2.051	0	635	1.416
Natuur	-18	0	4	-22
Omslag gebouwd	15.798	0	2.079	13.719
WVO	5.816	0	0	5.816
Totaal algemene reserves	31.065	0	3.450	27.615
Bestemmingsreserves				
Afkoppelen Utrechtse Heuvelrug	420	0	30	390
Bestemmingsreserve rwzi Utrecht	PM	PM	PM	PM
Verkiezingen	200	200	0	400
Totaal bestemmingsreserves	620	200	30	790
Totaal eigen vermogen	31.685	200	3.480	28.405

Bedragen zijn in duizenden euro's

Tabel 10 – Overzicht voorzieningen

Omschrijving	Prognose	Toevoeging	Onttrekking	Stand
	01-01-13	2013	2013	31-12-13
Voorzieningen				
Uitkeringen voormalig bestuursleden	220	100	100	220
Uitkeringen voormalig personeel	160	0	40	120
Groot onderhoud kantoor Poldermolen 2	800	234	234	800
Groot onderhoud kantoor Poldermolen 3	310	71	71	310
Groot onderhoud Dijkhuis Jaarsveld	0	55	55	0
Subtotaal	1.490	460	500	1.450
Baggeren Watersysteembeheer	8.279	6.000	13.000	1.279
Baggeren tertiaire watergangen	292	0	100	92
Subtotaal	8.571	6.000	13.100	1.371
Totaal Voorzieningen	10.061	6.460	13.600	2.821

Bedragen zijn in duizenden euro's

Toelichting

Uitkeringen voormalig bestuursleden

Voor de uit te betalen pensioenen ten behoeve van (voormalige) bestuursleden wordt periodiek de toekomstige verplichting door een actuaaris berekend en zo nodig wordt de voorziening op de hoogte van de berekening

aangepast. De voorziening is gebaseerd op de contante waarde van de toekomstige verplichtingen. Er is 2009 een actuariële berekening opgesteld.

Uitkeringen voormalig personeel

Deze voorziening wordt aangehouden voor nog te betalen wachtgeldregelingen.

Groot onderhoud

De vorming van de voorzieningen voor groot onderhoud is gebaseerd op de onderhavige onderhoudsplannen.

Baggeren

Al sinds 2001 wordt binnen het waterschap planmatig gebaggerd. Door destijds baggeren tot een hoofdthema te verheffen is een zeer professioneel werkende Baggertaskforce (kortweg BTF) ontstaan. Door samenwerking met gemeenten, provincies en RWS is het voor de BTF per saldo mogelijk gebleken om meer te doen met minder geld. Dit hebben we, naast de genoemde samenwerking, bereikt door te investeren in eigen doorgangsdepots, scherp onderhandelen met de markt, hergebruik van materiaal, innovatieve werkwijzen toe te passen en flexibiliteit in de planning in te bouwen.

Daardoor zijn we ook in staat geweest om in totaal ruim 18 miljoen aan subsidies veilig te stellen voor het waterschap waardoor de jaarlijkse dotatie al een aantal keren naar beneden kon worden bijgesteld. Nu ruim 75 % van het werk is afgerond, is bij een tussentijdse evaluatie gebleken dat richting het einde van het programma de resterende dotatie verder naar beneden kan worden bijgesteld met in totaal € 2 miljoen in 2013.

Met de verlaging is rekening gehouden met de restanten van de reeds eerder ingebrachte jaardotaties en de conceptlijst aan uit te voeren baggerprojecten 2013. De nog uit te voeren evaluatie (in november 2012) van het baggerprogramma zal definitief uitsluitel moeten geven over de nog benodigde middelen voor de periode t/m 2016".

De baggeropgave wordt niet gefaseerd tot 2018. De belangrijkste argumenten hiervoor zijn:

- Door extra fasering wordt weer een achterstand opgebouwd. Dat is ongewenst.
- Onze wateren voldoen niet aan de noodzakelijke diepte. Kan kwantitatieve en kwalitatieve risico's opleveren.
- Voorbeeldfunctie richting ingelanden (ook in relatie tot bestuursdwang bij schouw)

- KRW verplichting, baggeren is opgenomen als maatregel tot 2015. Dit is een resultaatverplichting

5.5 Waterschapsbelastingen

Voor deze tekst wordt verwezen naar hoofdstuk 3. Tarieven.

5.6 Weerstandsvermogen

Algemeen

De paragraaf is een verplicht onderdeel in de begroting. In deze paragraaf worden de spelregels rondom het weerstandvermogen kort uiteengezet. In de bestuursrapportages geven wij inzicht in de actuele stand van zaken. Wij gebruiken deze informatie om inzicht te krijgen in de risico's en trends in 2013 en verder.

Spelregels

- Het weerstandsvermogen geeft een indicatie hoe solide onze financiële positie is. Voldoende weerstandvermogen voorkomt dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigingen of het verhogen van tarieven of belastingen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen beschikbare weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit.
- **Beschikbare weerstandscapaciteit**
De beschikbare weerstandscapaciteit is het totaal van onze buffers. Dit zijn onze algemene reserves en onze capaciteit om belastingverhogingen toe te passen. De algemene reserves zijn buffers, die we aanleggen om algemene tegenvallers op te kunnen vangen. De reserves moeten grote schommelingen in tarieven voorkomen en risico's opvangen, zonder dat we tarieven hoeven te verhogen.
- **Benodigde weerstandscapaciteit**
De benodigde weerstandscapaciteit is het bedrag dat nodig is om alle risico's financieel af te dekken. Het gaat dan om de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen. De actualisatie van het risicoprofiel is uitgevoerd in juni 2012. Daaruit volgt dat het voor 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van 12,4 miljoen euro.

- **Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit**

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, leggen wij de relatie tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit kan worden

afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven. Deze berekening is gebaseerd op de prognose van de algemene reserves ultimo 2013.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{27,6 \text{ miljoen}}{12,4 \text{ miljoen}} = 2,3$$

Normtabel

Om de uitkomst van de berekening te duiden gebruiken wij de waarderingscijfers zoals opgenomen in Tabel 11. De normtabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit Twente. Wij scoren een waarderingscijfer A op basis van onze ratio van 2,3.

voorzieningen 2011-2014 is de voorgestelde totale bandbreedte op 10% - 20% gezet. Op basis van deze risico-inventarisatie kan gesteld worden dat op dit moment geen aanleiding bestaat dit uitgangspunt te wijzigen. Wel houden wij hier blijvend de vinger aan de pols, omdat de decentralisatie van taken van het Rijk en toekomstige ontwikkelingen rondom rwzi Utrecht aanleiding kan zijn dit beleid te herzien.

Bandbreedte van de reserves

In de vastgestelde Beleidsnota Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en

Tabel 11 - Normtabel

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	Uitstekend
B	1,4-2,0	Ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

5.7 Financiering

Algemeen

Het wettelijke kader van de financieringsparagraaf ligt verankerd in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). De Wet Fido verplicht de waterschappen tot het hebben van een treasurystatuut en het opnemen van een financieringsparagraaf in de begroting en het jaarverslag. Een belangrijk doel van deze wet is om een solide financiering en kredietwaardigheid van decentrale overheden te bevorderen en in stand te houden.

Het treasurybeleid van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden is vastgelegd in de verordening "beleids – en verantwoordingsfunctie Waterschap HDSR" en in het "treasurystatuut". Hierin staan de afspraken over de manier waarop financieringsactiviteiten binnen onze organisatie plaatsvinden. Hiermee maken we het financieringsbeleid transparant en worden de risico's zo goed mogelijk beheerst binnen de vastgestelde kaders.

Het treasurybeleid richt zich, binnen de financiële mogelijkheden, op:

- het beheersen van financiële risico's;
- het waarborgen van toegang tot de kapitaalmarkt;
- het reduceren van lasten op aan te trekken geldmiddelen.

Ontwikkelingen en rentevisie

De wereldwijde kredietcrisis heeft vanaf 2009 het renteniveau sterk beïnvloed en onvoorspelbaar gemaakt. Vanwege een gebrek aan vertrouwen tussen de financiële instellingen, werden er vrij hoge opslagen op de basisrente voor langlopende leningen gehanteerd. Hierdoor was het rente verschil tussen leningen met een korte en lange looptijd vrij hoog. Inmiddels zijn deze opslagen verlaagd en staat de lange rente op een laag niveau. Doordat banken terughoudend zijn bij het aangaan van langlopende risico's, is het echter niet eenvoudig om leningen met extra lange looptijden (> 25 jaar) tegen een gunstig rentetarief aan te trekken.

De rente die in rekening wordt gebracht op de rekening-courant bij de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) is gebaseerd op de geldmarktrente (rente met een looptijd tot 2 jaar). De geldmarktrente is op dit moment laag en daardoor blijft het voorlopig aantrekkelijk om zo veel mogelijk in de financieringsbehoefte te voorzien door middel van financiering met kort geld (rekening-courant saldo). Op dit moment (augustus 2012) bedraagt de debetrente voor de rekening-courant bij de NWB 0,30%. Daarom wordt er pas een langlopende geldlening aangetrokken als de kasgeldlimiet over lange periode overschreden dreigt te worden. Om een te risicovolle financieringspositie te voorkomen, zijn wettelijke normen vastgelegd voor de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

De basis van de rentevisie vormt de renteverwachting over 12 maanden van de zes Nederlandse grote banken afgegeven door advies-

bureau Thesor. Thesor adviseert maatschappelijke organisaties over treasury. De 10-jaars (fixe)rente is ten opzichte van eind 2012 ligt gedaald en ligt momenteel op circa 2,8% (15-jaars: 3,4%). Dit komt vooral door de vlucht van beleggers naar solide staatsleningen (Duitse en Nederlandse). Het gevolg is dat de rente in de veilig geachte Eurolanden (o.a. Duitsland en Nederland) daalt.

Eind 2011 heeft Thesor een treasury scan uitgevoerd bij De Stichtse Rijnlanden. Als aanbeveling is meegegeven dat de looptijden van de toekomstige leningportefeuille meer te laten aansluiten bij de levensduur van de activa.

In de begroting is op grond van bovenstaande uitgegaan van een kapitaalmarktrente (rente met een lange looptijd) van 4,25% (inclusief liquiditeitsopslag) voor nieuw aan te trekken langlopende leningen met een rentevaste periode langer dan 25 jaar. Gezien de onzekere economische situatie en de huidige ontwikkelingen op de kapitaalmarkt is het voor de banken nog steeds lastig om aan langlopende financiering te komen. De uiteindelijke keuze voor een looptijd hangt af van de actuele renteomstandigheden op het moment van afsluiten van de lening en van de inpasbaarheid van deze looptijd in de bestaande portefeuille.

Liquiditeitsprognose, financieringsbehoefte en aan te trekken lening

Er is een liquiditeitsprognose 2013 opgesteld op basis van de begroting 2013 en de verwachte liquiditeitspositie per 31 december 2012. Op grond van deze liquiditeitsprognose is de verwachte financieringsbehoefte berekend. Een groot deel van deze behoefte zal worden afgedekt met een lening van € 30,0 miljoen (zie ook onderdeel rentevisie). Hierover verwachten we 4,25% rente te moeten betalen. De reguliere aflossingen bedragen € 13,4 miljoen, zodat de verwachte stand van de langlopende leningen per 31 december 2013 € 257,6 miljoen zal bedragen. Het verloop van de langlopende leningen is in onderstaande tabel verwerkt.

Tabel 12 – Langlopende leningen

Omschrijving	Rentevoet	Mutatie	Bedrag
Prognose: langlopende leningen 31 december 2012			241,0
Reguliere aflossingen 2013		-13,4	
Aan te trekken leningen 2013	4,25%	30,0	
			16,6
Prognose: langlopende leningen 31 december 2013			257,6

Bedragen zijn in miljoen euro's

Jaarlijks wordt bij de begroting, op basis van de actuele investeringsplanning, tevens een prognose gemaakt van het verloop van de financieringsbehoefte voor de komende 5 jaar. Deze prognose laat zien, dat er bij continuering van het huidige beleid (inclusief investering rwzi Utrecht), in de periode 2013-2017 het waterschap voor een relatief forse financieringsopgave staat.

Om het risico op rentestijgingen voor het waterschap in de komende jaren te beperken, zal overwogen worden om mandaat te vragen om reeds voor de komende jaren de benodigde (her)financieringsvolumes veilig te stellen. Dit veiligstellen zal geschieden door middel van het afsluiten van leningen met uitgestelde storting.

Risicobeheer

De houding van De Stichtse Rijnlanden ten aanzien van financieel risico's is defensief en risicomijdend. Het interne risicobeleid richt zich op het inzichtelijk maken, beheersen of verminderen van toekomstige risico's. De uitvoering van de treasurytaak mag niet leiden tot een vergroting van de risico's voor onze organisatie. Hierbij geldt dat het niveau van renterisico's in de komende jaren de wettelijke normen niet overschrijdt. Met de wettelijke normen bedoelen we de kasgeldlimiet en de renterisiconorm, zoals vastge-

legd in de Wet Fido (zie onderdeel externe toetsing).

Interne toetsing

De administratieve organisatie van de treasuryactiviteiten zal in 2013 een onderzoeksobject onderwerp zijn bij de interne rechtmatigheidscontrole.

Externe toetsing

De provincie Utrecht is aangewezen als toezichthouder voor de Wet Fido. Zij toetst of aan de normen uit de Wet Fido wordt voldaan. Er zijn twee wettelijke normen te onderscheiden:

- de renterisiconorm
- de kasgeldlimiet

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een percentage van het begrotingstotaal. Voor waterschappen is het percentage bepaald op maximaal 30% van het begrotingstotaal. De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. Dit betekent dat jaarlijks niet meer dan 30,0% van het begrotingstotaal geherfinancierd mag worden. Het renterisicopercentage in 2013 bedraagt voor het waterschap circa 13,0%. Dat is berekend op basis van de liquiditeitsprognose 2013. Het renterisicopercentage ligt ruim onder de norm.

Tabel 13 – renterisico (in miljoen euro's)

Omschrijving	Bedrag	Percentage	Toelichting
Begrotingstotaal 2013	103,2		
1. Renterisico 30% van begroting	31,0	30,0 %	% van begrotingstotaal
A. Renteherzieningen	0		
B. Aflossingen	13,4		Aflossingen in 2013
2. Renterisico (A en B)	13,4		Berekende renterisico
1. Renterisiconorm	31,0	30,0 %	% van begrotingstotaal
2. Renterisico werkelijk	13,4	13,0 %	% van begrotingstotaal
3. Ruimte renterisiconorm	17,6	17,0 %	% van begrotingstotaal

Bedragen zijn in miljoen euro's

Kasgeldlimiet

De wettelijke kasgeldlimiet bepaalt hoeveel er, gemiddeld over een periode van 3 maanden, maximaal met kort geld (rekening-courant) gefinancierd kan worden. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende begrotingsjaar. Voor waterschappen is dit vastgesteld op maximaal 23%. De kasgeldlimiet bedraagt voor het waterschap in 2013 circa € 23,7 miljoen.

Tussentijdse rapportages

In de tussentijdse rapportages (Burap) wordt verantwoording over de treasurytransacties afgelegd en wordt het beleid bijgesteld op basis van de geactualiseerde liquiditeitsprognose. De volgende zaken worden tussentijds gerapporteerd:

- alle interne en externe ontwikkelingen, die te maken hebben met onze liquiditeitspositie en het aantrekken en uitzetten van gelden;
- een prognose van de financiële stromen en posities;
- de omvang van de renterisico's voor het resterende jaardeel;
- een algemene rentevisie voor het resterende jaardeel;
- een overzicht van onze uitgevoerde transacties in het afgelopen jaar;
- de gewijzigde voorgenomen transacties, die ons treasurybeleid vormgeven;
- de toetsing van de renterisico's door de rente risiconorm en de kasgeldlimiet.

5.8 Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn gedefinieerd als die partijen waarin het waterschap zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Aan beide voorwaarden moet tegelijkertijd worden voldaan. Wij onderscheiden de volgende verbonden partijen:

I. Muskusrattenbeheer

Per 1 januari 2012 is een nieuwe muskusrattenbeheerorganisatie gestart. De Stichtse Rijnlanden voert het muskusratten- en beverrattenbeheer uit voor de vijf andere waterschappen:

- Delfland;
- Schieland en Krimpenerwaard;
- Rijnland;
- Hollands Noorderkwartier;
- Amstel, Gooi en Vecht.

II. Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard

RHC Rijnstreek en Lopikerwaard beheert de archieven van de volgende gemeenten en ons hoogheemraadschap:

- Bodegraven-Reeuwijk;
- Lopik;
- Montfoort;
- Oudewater;
- Woerden;
- IJsselstein;
- De Stichtse Rijnlanden.

De kosten van het Regionaal Historisch Centrum worden door de gemeente Woerden voorgeschoten. Burgemeester en wethouders van Woerden bepalen, op basis van een door de gemeenschappelijke regeling vastgestelde begroting, jaarlijks het bij voorschot verschuldigde aandeel van alle deelnemers.

III. Waterschapshuis

Het Waterschapshuis heeft als doel het bevorderen en faciliteren van samenwerking op het gebied van informatievoorziening van en tussen de waterschappen en de andere overheden. Dit gebeurt door ondersteuning bij:

- verbetering van de kwaliteit van de bedrijfsvoering;
- besparing/beperking van kosten;
- het efficiënter maken van de informatievoorziening;
- het vergroten van de innovatieve slagkracht;
- het versterken van het imago van de waterschappen als professionele moderne overheid;
- een bredere samenwerking van de waterschappen en andere overheden.

De kosten die voor elk waterschap met Het Waterschapshuis zijn gemoeid zijn afhankelijk van de deelname van de waterschappen in de verschillende programma's. Ons waterschap werkt via Het Waterschapshuis nauw samen met andere waterschappen op het gebied van de informatievoorziening en informatiearchitectuur, bijvoorbeeld door deelname aan het gezamenlijke platform voor websites van waterschappen, het zuiveringsinformatiesysteem Z-Info en het GIS systeem IRIS waarmee verschillende bedrijfsprocessen in het waterschap worden ondersteund. Medewerkers van ons waterschap zijn op verschillende manieren intensief betrokken bij de ontwikkelingen zodat ons belang voldoende wordt ingebracht.

IV. AQUON

AQUON is ontstaan uit de fusie van de laboratoria Delta Waterlab, Gemeen-

schappelijk WaterschapsLaboratorium (GWL), het laboratorium van Hoogheemraadschap van Rijnland en het laboratorium van Waterschap Rivierenland. De volgende waterschappen nemen deel aan de gemeenschappelijke regeling AQUON:

- Delfland;
- Brabantse Delta;
- Hollandse Delta;
- Aa en Maas;
- De Dommel;
- Rijnland;
- Schieland en Krimpenerwaard;
- Rivierenland;
- De Stichtse Rijnlanden.

De taken liggen op het gebied van accurate en excellente monsterneming, analyse en rapportage van chemisch, fysisch en biologisch onderzoek naar de eigenschappen van het natte milieu.

Hiermee draagt AQUON bij aan de positie van de waterschappen, als autoriteit op het gebied van waterkwaliteit.

Het laboratorium vormt de voorkant voor de wettelijke waterkwaliteitstaak en de handhavingstaak en draagt bij aan uniformiteit en standaardisering van de laboratorium werkzaamheden van de waterschappen.

In de verdeling van de kosten over de waterschappen wordt, om AQUON tijd te geven om een stabiele uitgangssituatie te creëren, de garantieregeling toegepast voor de jaren 2012-2015

V. Belasting samenwerking voor Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

Momenteel nemen wij de dienstverlening voor heffing en invordering af van BsGW. BsGW vloeit voort uit het voormalige Waterschapsbedrijf Limburg, unit Waterschapsheffingen dat per 1 april 2011 is opgegaan in een zelfstandige belasting samenwerking tussen Gemeente Venlo, Waterschap Roer en Overmaas en Waterschap Peel en Maasvallei. In 2013 wordt de belasting samenwerking met de gemeenten in de regio geïmplementeerd. Als dit volgens

planning verloopt dan wordt de dienstverleningsovereenkomst met BsGW in 2014 opgezegd.

5.9 EMU-saldo

Algemeen

Ter bescherming van de euro is in het “EU-stabiliteitspact” onder andere vastgelegd dat het EMU-tekort van een lidstaat niet meer dan 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag bedragen. Het EMU-saldo is grofweg te berekenen als het saldo van inkomsten en uitgaven in een jaar van de totale overheid (Rijk en medeoverheden). Er is sprake van een EMU-tekort als de uitgaven van de overheid in een jaar de inkomsten van dat jaar overstijgen.

Om het EMU-saldo te kunnen beheersen hebben het rijk en de medeoverheden afgesproken dat het EMU-tekort van de medeoverheden maximaal 0,5% van het BBP mag bedragen. Daarbij is vastgelegd dat waterschappen samen een EMU-tekort mogen hebben van € 312 miljoen (gebaseerd op het jaar 2012).

De bijdrage van waterschappen aan het EMU-tekort wordt als meer dan evenredig gezien, wanneer het totale tekort de referentiewaarde van € 312 miljoen overstijgt. De waterschappen moeten sinds 2006 in de begroting en de jaarrekening inzicht verschaffen in het EMU-saldo van de organisatie. Deze verplichting is inmiddels vastgelegd in de wet- en regelgeving, namelijk in het Waterschapsbesluit en de regeling Beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen.

Wet Hof

Op dit moment gelden in Nederland bestuurlijke afspraken tussen kabinet en decentrale overheden om het EMU-saldo te kunnen beheersen. Nieuwe, aangescherpte afspraken die in Europa over de beheersing van financiën van de lidstaten zijn gemaakt, eisen van het kabinet dat zij vergaande afspraken met de decentrale overheden maakt over de beheersing van het Nederlandse EMU-saldo en dit in regelgeving

vastlegt. Hiertoe gaat het kabinet het voorstel voor de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof) aan het parlement voorleggen. De wet Hof heeft als doelen een structurele reductie van het EMU-tekort, een houdbare overheidsschuld en voor langere termijn houdbare overheidsfinanciën. Op dit moment zijn de Unie van Waterschappen (UWW), VNG en IPO in ambtelijk overleg met het Ministerie van Financiën over het wetsvoorstel. Het doel van het overleg is om de scherpe randjes van het voorstel af te halen. De beoogde ingangsdatum van de wet is 1 januari 2013.

EMU-tekort

In het kader van de verbetering van de informatievoorziening dient in de begroting een raming van het eigen EMU-saldo te worden opgenomen. De moeilijkheid hierbij is dat waterschappen, net zoals andere decentrale overheden, een ander boekhoudstelsel gebruiken dan waarop het EMU-saldo is gebaseerd. De waterschappen hanteren het baten- en lastenstelsel, terwijl het EMU-saldo gebaseerd is op transactiestelsel (kasbasis). De informatie ten behoeve van het EMU-saldo moet dan ook een vertaalslag ondergaan.

De factor die de grootste invloed op het EMU-saldo heeft, is de verhouding tussen het investeringsvolume en de jaarlijkse afschrijvingen. De waterschappen hebben bijna daarom per definitie een groot EMU-tekort, omdat de investeringen jaarlijks toenemen als gevolg van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) Water en de Europese Kaderrichtlijn Water.

Tot nu toe was de individuele referentiewaarde voor het EMU-saldo van een waterschap een indicatieve waarde die eigenlijk geen status had en was er alleen op koopniveau overleg over het totale saldo van alle decentrale overheden. Als de decentrale overheden hun gezamenlijke maximale EMU-tekort overschrijden, kan er door de Minister van Financiën (als de wet Hof ongewijzigd wordt vastgesteld) een (nationale) sanctie opgelegd worden.

Als de totale referentiewaarde wordt omgerekend naar de afzonderlijke waterschappen dan bedraagt de toegestane negatieve individuele referentiewaarde voor Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden € 13,2

miljoen (4,23% van € 312 miljoen, gebaseerd op het jaar 2012). Zie onderstaande tabel voor de berekening van het EMU-saldo.

Tabel 14 - Opbouw EMU-saldo

Opbouw EMU-saldo	Begroting 2013
1. Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (minus geactiveerde lasten)	- 4,5
2. Invloed investeringen, subsidies en afschrijvingen	- 12,1
3. Invloed voorzieningen (zie staat van voorzieningen)	- 4,1
4. Deelnemingen en aandelen	n.v.t
Berekend negatief EMU-saldo	- 20,7
Toegestaan negatief EMU-saldo (Referentiewaarde)	- 13,2

Bedragen zijn in duizenden euro's

Op begrotingsbasis overschrijdt het berekende EMU-saldo (negatief € 20,7 miljoen) de toegestane referentiewaarde (negatief € 13,2 miljoen).

De verwachting is dat het geen probleem is als een waterschap de individuele norm

overschrijdt omdat deze overschrijding wordt gecompenseerd op een hoger aggregatieniveau (het collectief van de waterschappen en/of het collectief van de decentrale overheden).

Besluit

Het algemeen bestuur van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden;

Gelet op artikelen 6 en 7 van de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden;

Gelet op de uitgangspunten waartoe het algemeen bestuur op 18 april 2012 heeft besloten in het kader van de behandeling van de voorjaarsnota 2012 en op hetgeen naar voren is gekomen in de bestuursrapportage 2012, no.1;

Gelet op de op 18 april 2012 door het algemeen bestuur aangenomen motie nr. 1a (fractie VVD e.a.) 'inzet op de nullijn';

Gelet op het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 30 oktober 2012 met DM nr. 577549;

Gehoord de beraadslagingen en gelet op het advies vanuit de Gecombineerde Commissievergadering d.d. 10 oktober 2012;

BESLUIT:

I. De begroting 2013 vast te stellen conform bijgevoegd ontwerp,

waarmee het totale kredietvolume van de nieuwe investeringsprojecten (zie hoofdstuk 4, tabel 8, 1^e kolom van de bijgevoegde ontwerp-begroting) wordt geautoriseerd en waarmee tevens kredieten worden verstrekt voor de investeringen waarvan de start van de uitvoering c.q. het moment van aanschaffing in 2013 is gepland voor zover het totaalbedrag betreft beneden € 1 miljoen,

en die voor 2013 leidt tot de volgende belastingtarieven:

- a. Watersysteemheffing ingezetenen: € 63,79 per huishouden;
- b. Watersysteemheffing overig ongebouwd: € 63,68 per hectare;
- c. Watersysteemheffing natuur: € 4,83 per hectare;
- d. Watersysteemheffing gebouwd: 0,0227% van de WOZ-waarde (afgerond € 0,57 per € 2.500,- WOZ-waarde);
- e. Zuiveringsheffing/verontreiningsheffing: € 57,44 per vervuilingseenheid.

II. De bevoegdheid tot substitutie van in het begrotingsjaar geplande investeringen die vertraging blijken op te lopen met projecten uit de 'Y-lijst' (zie hoofdstuk 4, tabel 8 van de bijgevoegde ontwerp-begroting), te delegeren aan het college, onder de voorwaarde dat een dergelijke substitutie in de eerstvolgende bestuursrapportage wordt gemeld en dat het totale voor 2013 geplande investeringsvolume (zie hoofdstuk 4 tabel 8 2^e kolom van de bijgevoegde ontwerp-begroting) niet wordt overschreden;

III. In te stemmen met de voorgestelde wijziging in de planning- en controlcyclus.

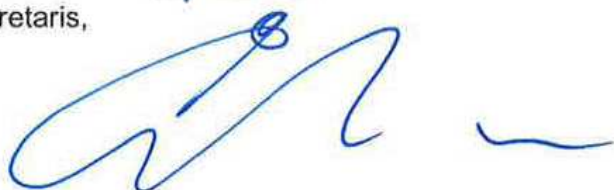
Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 21 november 2012.

Voorzitter,

P.J.M. Poelmann

Secretaris,

Bijlage 1 Afkortingen en begrippen

Tabel 15 – Afkortingen

Afkorting	Omschrijving
(E)KRW	(Europese) Kaderrichtlijn Water
AB	Algemeen Bestuur
Barim	Besluit algemene regels inrichtingen milieubeheer
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen
CPB	Centraal Plan Bureau
EHS	Ecologische Hoofdstructuur
EMU	Economische en Monetaire Unie
EVZ	Ecologische Verbindingszone
FES	Fonds Economische Structuurversterking
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie (voorheen bevolkingsregister)
GGOR	Gewenst Grond- en OppervlaktewaterRegime
GOP	Grootonderhoudplan
ILG	Investeringsbudget Landelijk Gebied
ISO	International Organization for Standardization
KBW	Kosten en baten waterbeheer
KWA	Kleinschalige Water Aanvoer
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
NORA	Nederlandse Overheid Referentie Architectuur
NVO	Natuurvriendelijke oever
nVWA	nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit
OAS	Optimalisatie Afvalwatersysteem Studie
PI	Prestatie-indicator
PWK	Primaire waterkeringen
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
Rwzi	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
WBP	Waterbeheerplan
WGP	Watergebiedsplan(nen)
WOZ	Waarde Onroerende Zaken: deze waarde wordt vastgesteld door de gemeenten en door het waterschap als heffingsmaatstaf gebruikt voor de categorie Watersysteemheffing gebouwd
WVO	Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren

Tabel 16 – Begrippen

Begrip	Omschrijving
Belastingcategorie	Belastinginkomsten naar de categorieën: watersysteemheffing, zuiveringsheffing/verontreinigingsheffing. Vervolgens weer uitgesplitst in o.a.: ingezetenen, natuur, gebouwd, et cetera
Belastingdraagvlak	Heffingsmaatstaf x tarief: de som van de belastingopbrengsten van een belastingcategorie
Boezem	Dit is een watervlak waarop de polders afwateren. Het boezemstelsel van HDSR bestaat uit: De Grecht, Oude Rijn, Enkele en dubbele Wiericke, de Meije, de Lange Linschoten en hun zijtakken.
Bruto-investeringsuitgaven	Investeringsuitgaven zonder verrekening van subsidies
Dekkingsgraad	De mate waarin de reserve van een belastingcategorie de begrote kosten dekt (reserve / kosten x 100%)

Begrip	Omschrijving
Exploitatie	Het totaal van de kosten en de opbrengsten. De investeringsuitgaven behoren niet tot de exploitatie. De afschrijvings- en rentelasten die daaruit voortvloeien wel.
Heffingsmaatstaf	De basis waarop belasting in rekening wordt gebracht, bijvoorbeeld: het aantal huishoudens voor de Ingezetenenomslag en het aantal hectaren voor de categorie overig ongebouwd
Investeringsuitgaven	Investeringsuitgaven leiden niet direct tot kosten. De uitgaven leiden wel tot een mutatie van het banksaldo en daarmee tot een financieringsbehoefte. Na activering van deze investeringsuitgaven leiden ze via afschrijvingen en rentelasten tot kosten.
Kapitaallasten	De kosten die voortvloeien uit het doen van investeringsuitgaven. Na activering van de investeringen leiden deze tot afschrijvingslasten en rentelasten. De kapitaallasten bestaan hieruit.
Kosten	Hetgeen voortvloeit uit de inzet van mensen en middelen, bijvoorbeeld personeels- en afschrijvingskosten
Kostendekkende tarieven	Dit zijn de tarieven waarmee alle netto-kosten worden doorberekend aan het belastingdraagvlak zonder inzet van reserves. Bij de werkelijke tarieven worden toevoegingen of onttrekkingen aan reserves gedaan om tarieven respectievelijk hoger en lager dan kostendekkend vast te stellen
NBW, NBW actueel (beperking wateroverlast) en Bestuursakkoord Water	Het NBW is het Nationaal Bestuursakkoord Water dat in 2003 door alle overheden gezamenlijk is gesloten. Het belangrijkste aspect uit het akkoord betreft een normering om wateroverlast als gevolg van inundatie vanuit het oppervlaktewater te voorkomen. Waterschappen hebben de plicht om te zorgen dat hun watersysteem uiterlijk in 2015 aan deze normering voldoet. In 2008 is het akkoord geactualiseerd (NBW actueel). In 2011 is een nieuw bestuursakkoord gesloten door alle overheden gezamenlijk: het Bestuursakkoord Water. Dit akkoord komt in plaats van het NBW (actueel), dat daarmee als kaderstellend akkoord verdwijnt. Daarbij is afgesproken dat de opgaven uit het NBW (actueel) onverminderd van kracht blijven. Dit wordt onder andere geborgd doordat de normering uit het NBW inmiddels ook is verankerd in de provinciale waterverordening
Netto-investeringsuitgaven	Geplande investeringsuitgaven inclusief de verrekening van subsidies
Netto-kosten	Saldo van kosten en overige opbrengsten (onder overige opbrengsten vallen niet de belastingopbrengsten)
Overheidservicebus	De Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA) beschrijft ontwerpprincipes en modellen voor de (her)inrichting van de elektronische overheid. Binnen deze NORA is een aantal bouwstenen onderkend; functionaliteiten die nodig zijn om de e-overheid te laten functioneren. Eén van die bouwstenen is de OverheidsServiceBus (OSB). Bouwstenen bestaan in het algemeen uit een set van afspraken en voorzieningen. De OSB moet gaan zorgen voor zo'n set op het gebied van gegevensuitwisseling en berichtenverkeer tussen overheidsorganisaties.
Overige opbrengsten	Ontvangsten van zowel overheden als derden, bijvoorbeeld grensoverschrijdend afvalwater
Prestatie-indicator	
Rekenbasis	Basis waarmee de kapitaallasten van investeringsuitgaven worden berekend. Deze kapitaallasten maken onderdeel uit van de kosten waarop de tarieven zijn gebaseerd
Subsidies	Bijdrage van overheden en derden voor het uitvoeren van onderzoeken en activiteiten of het doen van investeringsuitgaven

Begrip	Omschrijving
Totaal opbrengsten	Het totaal aan subsidies, overige opbrengsten en belastingontvangsten

Bijlage 2 Wijzigingen PI ten opzichte van 2012

Tabel 17 - Totaaloverzicht gewijzigde doelstellingen en Prestatie-indicatoren (PI) ten opzichte van 2012

Bestuurlijk thema en programma	Maatregelen/PI 2013	Maatregelen/PI 2012	Verschillen
Veiligheid			
1. Primaire, regionale en overige waterkeringen	1 t/m 13	1 t/m 8	Er zijn 10 PI's bijgekomen, er zijn PI's 4 vervallen, er is PI 1 veranderd en 1 PI heeft een eigen programma gekregen (MRB)
2. Calamiteitenzorg	14 t/m 16	9	Er zijn 3 PI's bijgekomen en er is 1 PI vervallen
3. Muskusrattenbeheer	17 t/m 18	-	Er is 1 PI bijgekomen. Verder: zie programma 1
Voldoende water			
4. Watersysteembeheer	19 t/m 37	10 t/m 23	Er zijn 7 PI's bijgekomen, er zijn 2 PI's vervallen en er is 1 PI veranderd
5. Beperking wateroverlast (voorheen Nationaal Bestuursakkoord Water)	38 t/m 41	24 t/m 25	Er is 2 PI bijgekomen en er is 1 PI veranderd
Schoon water			
6. Kwaliteit van het oppervlaktewater	42 t/m 49	26 t/m 34	Er zijn 7 PI's bijgekomen en er zijn 7 vervallen
7. Zuiveringsbeheer	50 t/m 62	35 t/m 51	Er zijn 6 PI's bijgekomen en er zijn 10 PI's vervallen
Bestuur, middelen en maatschappij			
8. Lastendruk	63 t/m 64	52 t/m 53	-
9. Tevredenheid belanghebbenden	65 t/m 76	54 t/m 63	Er zijn 3 PI's bijgekomen
10. Maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzaamheid	77 t/m 78	64	-
11. Bestuur en organisatie	79 t/m 81	-	Er zijn 3 PI's bijgekomen

Tabel 18 - Overzicht toegevoegde doelstellingen en Prestatie-indicatoren (PI)

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de prestatie-indicatoren die nieuw toegevoegd zijn in Begroting 2013.

Nr.	Maatregel/PI
Primaire, regionale en overige waterkeringen	
01.	Afstemmen GOP primaire waterkeringen
03.	Toetsing PWK – aanvullende 3e ronde
04.	Actualiseren GOP Regionale waterkeringen
06.	Toetsing overige waterkeringen
08.	Actualiseren beheerregister
09.	Actualiseren algemene regels en beleidsregels
10.	Innovatieve monitoringstechnieken
11.	Uitvoeren experimenten voorkomen muskusrattenschade
12.	Uitvoeren risicogericht toezicht en handhaving t.a.v. Keringen
13.	Waterveiligheid krijgt een adequate plaats in de ruimtelijke planvorming
Calamiteitenzorg	
14.	Uitvoering activiteitenprogramma 2013 rampKOERS
15.	Een bekwame en goed geëquipeerde calamiteitenorganisatie
16.	Samenwerking met netwerkpartners in crisisbeheersing: planvorming, bestrijding, opleidingen, trainingen, oefeningen
Muskusrattenbestrijding	
18.	Bestrijden van muskusratten voor het gehele bewerkingsgebied
Watersysteembeheer	
24.	Opstellen nieuw Meetplan oppervlaktewatersysteem
26.	Uitvoeren GOP Kunstwerken 2013-2016
29.	Implementeren toestandsafhankelijk waterbodembeheer
32.	Doorontwikkelen WIS
33.	Uitvoeren risicogericht toezicht en handhaving t.a.v. Oppervlaktewatersysteem (OWS)
34.	Uitvoeren risicogericht toezicht en handhaving t.a.v. Grondwatersysteem (GWS)
35.	Actualiseren beleid grondwaterbeheer
Beperking wateroverlast	
37.	Herzien implementatiestrategie wateropgave
39.	Actualiseren Stimuleringsregelingen Natuurvriendelijke oevers
Kwaliteit van het oppervlaktewater	
40.	KRW uitvoeringsmaatregelen t/m 2015 (conform WBP).
41.	Scores HDSR op landelijke KRW maatlaten (alle 30 waterlichamen).
42.	KRW onderzoeksmaatregelen t/m 2015 (conform WBP)
43.	Toezicht en handhaving directe lozingen
44.	Uitvoeren risicogericht toezicht en handhaving t.a.v. directe lozingen op het Oppervlaktewater
45.	Opstellen emissiebeleidsplan
Zuiveringsbeheer	
48.	Uitvoeren risicogericht toezicht en handhaving t.a.v. indirecte lozingen (nl. op rwzi's)
50.	Participeren in businesscase RIOWIN
51.	Voortrekkersrol vervullen bij WINNET
53.	Plaatsen van een thermische druk hydrolyse op de rwzi Nieuwegein
54.	Onderzoek naar de mogelijkheden voor slibvergassing of verbranding op de rwzi Nieuwegein
55.	Onderzoek met een Nereda schaalmodel op de rwzi Utrecht
Tevredenheid belanghebbenden	
69.	Bereikbaar en reageren volgens servicenormen
70.	Minder regeldruk door toepassing van meer algemene regels
71.	Opstellen beheerplan Cultuurhistorische objecten
Bestuur en organisatie	
74.	Op een efficiënte wijze ondersteuning bieden aan het primaire proces
75.	Kennisontwikkeling binnen de organisatie
76.	Realiseren van een effectief werkende organisatie

Tabel 19 - Overzicht niet-verwijderde doelstellingen en Prestatie-indicatoren (PI) uit 2012

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de prestatie-indicatoren uit Begroting 2012 die niet meer voor zouden komen in Begroting 2013. Echter op basis van een toezegging door het college bij de behandeling van de begroting in de vergadering van het algemeen bestuur op 21 november 2012 wordt een deel van deze prestatie-indicatoren alsnog in de begroting teruggezet. Deze zijn in onderstaand overzicht grijs gemarkeerd en zijn toegevoegd aan de nieuwe bijlage 8. Daarin zijn alle prestatie-indicatoren opgenomen waarover in de bestuursrapportage in 2013 wordt gerapporteerd.

Nr.	Maatregel / PI	Toelichting
Primaire, regionale en overige waterkeringen		
02.	Uitvoeren van toetsing van de regionale waterkeringen	Specifieke toetsing vindt in 2013 niet plaats
04.	Opstellen van een beleidsnota overige waterkeringen	Behandeld in college in 2012, Vaststelling in AB in 2013
06.	Evaluëren en bijstellen beheer- en beleidsplan waterkeringen	Behandeld in college in 2012, Vaststelling in AB in 2013
07.	Opstellen van een compartimenteringsplan voor het boezemstelsel HDSR	Behandeld in college in 2012, Vaststelling in AB in 2013
Calamiteitenzorg		
09.	Oefenen van de calamiteitenorganisatie	Door nieuwe PI 's vervangen
Watersysteembeheer		
17.	Opstellen beleidsnota beperken van de negatieve effecten van droogte	Doelstelling wordt meegenomen in beleidsbeslissing deltaprogramma 2014
20.	Opstellen watergebiedsplannen inclusief sub-TOP en overige gebieden	Uitloop, wordt zoals gebruikelijk in Burap 2012-2 (in het jaar 2013) op gerapporteerd
Kwaliteit van het oppervlaktewater		
26.	Uitvoeren synergieproject Grecht	Opgenomen in nieuwe KPI KRW uitvoeringsmaatregelen
27.	Uitvoeren synergie project Kromme Rijn	Opgenomen in nieuwe KPI KRW uitvoeringsmaatregelen
28.	Deelname in synergieproject Schoon water gemeente Utrecht voor waterlichaam Maartensdijk en Vecht	Opgenomen in nieuwe KPI KRW uitvoeringsmaatregelen
29.	Uitvoeren synergieproject herinrichting Haarrijn-Ouwenaar	Opgenomen in nieuwe KPI KRW uitvoeringsmaatregelen
30.	Uitvoeren van KRW-onderzoeksprogramma	Opgenomen in nieuwe KPI KRW uitvoeringsmaatregelen
31.	Aanleggen natuurvriendelijke oevers (KRW en natte EVZ)	Opgenomen in nieuwe KPI KRW uitvoeringsmaatregelen
32.	Vispasseerbaar maken van kunstwerken	Opgenomen in nieuwe KPI KRW uitvoeringsmaatregelen
Zuiveringsbeheer		
35.	Uitvoeren van optimalisatiestudies	Einddoelstelling is 14 studies in 2012. Deze doelstelling wordt niet wel of niet gehaald in 2012. Hierdoor geen doelstelling meer voor 2013. Komt dan eventueel in de niet gehaalde doelstellingen van 2012 terug in de Burap 1 van 2013.
38.	Handhaving en naleefgedrag op orde brengen / Beëindigen geconstateerde illegale lozingen	Betere PI opgenomen
39.	Handhaving en naleefgedrag op orde brengen / Naleefgedrag bedrijven Waterwet (vergunning en Barim)	Betere PI opgenomen
40.	Handhaving en naleefgedrag op orde brengen / Naleefgedrag agrarische bedrijven	Betere PI opgenomen
41.	Handhaving en naleefgedrag op orde brengen / Naleefgedrag RWZI's	Betere PI opgenomen
42.	Handhaving en naleefgedrag op orde brengen / Naleefgedrag grondwater onttrekkingen en lozingen	Betere PI opgenomen
43.	Toekomst rwzi Utrecht	Masterplan opgesteld, nieuwe PI benoemd voor het Nereda schaalmodel. Verder nemen we het project Utrecht mee in de reguliere project verantwoording.
47.	Terugdringen aardgas verbruik	Geen verbeter actie opgenomen voor 2013, op natuurlijke momenten ondernemen we hier actie op, voorsnog zijn die er niet in 2013.

Nr.	Maatregel / PI	Toelichting
Zuiveringsbeheer (vervolg)		
49.	Realisatie Energiefabriek op de rwzi Nieuwegein / 1e fase Energiefabriek (bellenbeluchting en thermische druk hydrolyse)	Nieuwe PI in begroting van 2013
50.	Realisatie Energiefabriek op de rwzi Nieuwegein / 2e fase Energiefabriek vergassing/verbranding)	Nieuwe PI in begroting van 2013

Tabel 20 - Overzicht gewijzigde doelstellingen en Prestatie-indicatoren (PI) uit 2012

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de prestatie-indicatoren die in begroting 2013 gewijzigd zijn ten opzichte van begroting 2012.

Nr.	2013	2012
Primaire, regionale en overige waterkeringen		
1.	Afstemmen en uitvoeren GOP primaire waterkeringen	Opstellen GOP primaire waterkeringen
Watersysteembeheer		
21.	Actualiseren legger watersysteem	Opstellen legger watersysteem
Beperking wateroverlast		
35.	Uitvoeren van reeds geplande geen-spijt maatregelen	Uitvoeren van voormalige NBW maatregelen

Bijlage 3 Berekening geïndexeerde nullijn 2013

Het kader voor Begroting 2013 is gebaseerd op de motie van de VVD. Deze is uitgewerkt in een collegevoorstel en daarmee is het uitgangspunt door het college vastgesteld. Dit besluit en het collegevoorstel zijn in deze bijlage opgenomen.

Nieuwe informatie heeft tot wijzigingen geleid t.o.v. de lijn in het collegevoorstel: de indexering van de looncomponent ligt 0,7 miljoen euro hoger en de PM-post voor de begrotingswijziging is tussentijds vastgesteld op 0,6 miljoen euro. Dit betekent dat het in het collegevoorstel uitgewerkt kader 2013 van 102,6 miljoen euro wordt bijgesteld tot 103,9 miljoen euro. Samengevat leidt dit tot onderstaande berekening:

Nullijn netto-kosten vanaf 2012	100,4
<u>Indexeringen</u>	
-Loon	1,0
-Materieel	1,6
<u>Begrotingswijziging</u>	0,6
<u>RWZI Utrecht</u>	0,3
	<hr/> 103,9 <hr/>

Uitgangspunten

Bij het vaststellen van de nullijn volgens de motie "inzet op de nullijn" (vastgesteld in de AB-vergadering van 18 april 2012) worden onderstaande uitgangspunten gehanteerd:

- Er wordt aangesloten op de reeds formeel door het algemeen bestuur vastgestelde documenten. Dit zijn respectievelijk de begroting 2012 en de voorjaarsnota 2012;
- De nullijn is inclusief de door het algemeen bestuur in 2012 vastgestelde begrotingswijzigingen. Dit opdat het jaar 2012 als basisjaar geldt inclusief de door het algemeen bestuur goedgekeurde begrotingswijzigingen. Dit betekent dat alle begrotingswijzigingen tot en met november 2012 nog meegenomen worden in het begrotingskader 2013;
- In de uitwerking is zoveel mogelijk aangesloten op de huidige bestaande manier van werken en indexeren van HDSR om hierin zo min mogelijk een trendbreuk te laten ontstaan. De belangrijkste uitgangspunten voor indexering zijn:
 - a. Het hanteren van het CPB-cijfer voor indexering;
 - b. Toepassing van deze indexering op de componenten variabele lasten exclusief de toevoeging aan de baggervoorziening;
 - c. Financiële consequenties volgens CAO doorrekenen in de personeelslasten;
 - d. Een nieuw element dat we hier aangeven is het specifiek bekende autonome aspect uit het lente-akkoord namelijk de BTW-verhoging van 19 naar 21 procent die vanaf al vanaf 1 oktober 2012 geldt en apart van invloed is op de begroting vanaf 2013.

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

veilige dijken • droge voeten • schoon water

BESLUIT

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden;

gelet op de beraadslagingen van het algemeen bestuur in de vergadering van 18 april 2012 rond de Voorjaarsnota 2012 en de in dat kader aangenomen motie 'Inzet op de nullijn' ingediend door de VVD

gelet op het voorstel d.d. 10 juli 2012 met DM nr. 555508;

BESLUIT:

In te stemmen met de uitwerking van de motie 'inzet op de nullijn' ten behoeve van de opstelling van de begroting 2013 zoals opgenomen in het collegevoorstel.

Aldus vastgesteld in de collegevergadering van 10 juli 2012.

Dijkgraaf,

P.J.M. Poelmann

Secretaris-algemeen directeur,

drs. E.Th. Meuleman

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

In de AB-vergadering van 18 april 2012 is de motie 'inzet op de nullijn' aangenomen (zie bijlage 1 voor de volledige tekst). Kern van deze motie is dat "om al bij de begroting 2013 structureel een gefaseerde kostenreductie door te voeren, met als doel een geïndexeerde nullijn in het netto-kostenniveau na te streven, en met het oog hierop taken te herprioriteren en faseren, scherper te ramen, alleen haalbare prestaties na te streven en alles te doen wat in uw ogen dienstbaar is aan dit verzoek".

Ten tijde van de behandeling van deze motie is hieraan geen nadere interpretatie gegeven. Reden waarom in de vorm van dit collegevoorstel hieraan verdere technische uitwerking is gegeven. Deze uitwerking is noodzakelijk om een duidelijk financieel kader te hebben voor de begrotingsopstelling 2013.

1.2. Doel

Doel van dit collegevoorstel is om de uitwerking en interpretatie van de "motie nullijn" weer te geven en hierover te besluiten. Dit zodat hiermee de vertaling van de "motie nullijn" naar het beschikbare financiële kader voor de begroting 2013 (en volgende jaren) duidelijk is.

1.3. Opzet

Dit voorstel is als volgt verder opgezet. In paragraaf 2 wordt de wijze van interpreteren toegelicht. In paragraaf 3 wordt afgerond met conclusies en aanbevelingen.

2. Inhoudelijke beschouwing nullijnmotie

2.1. Uitgangspunten

Bij het vaststellen van de nullijn volgens de motie worden onderstaande uitgangspunten gehanteerd:

- Bij de uitleg en interpretatie van de nullijnmotie wordt aangesloten op de reeds formeel door het algemeen bestuur vastgestelde documenten. Dit zijn respectievelijk de begroting 2012 en de voorjaarsnota 2012;
- Voorstel is het jaar 2012, zoals vermeld is in de motie nullijn zo te interpreteren dat dit is inclusief de door het algemeen bestuur in 2012 vastgestelde begrotingswijzigingen. Dit opdat het jaar 2012 als basisjaar geldt inclusief de door het algemeen bestuur goedgekeurde begrotingswijzigingen. Dit betekent dat alle begrotingswijzigingen tot en met november 2012 nog meegenomen worden in het begrotingskader 2013;
- De gehanteerde uitgangspunten voor berekeningen worden transparant weergegeven zodat hierover nadien geen interpretatieverschillen ontstaan;
- In de uitwerking is zoveel mogelijk aangesloten op de huidige bestaande manier van werken en indexeren van HDSR om hierin zo min mogelijk een trendbreuk te laten ontstaan;
- De belangrijkste uitgangspunten voor indexering blijven:
 - a. Het hanteren van het CPB-cijfer voor indexering;
 - b. Toepassing van deze indexering op de componenten variabele lasten exclusief de toevoeging aan de baggervoorziening;
 - c. Financiële consequenties volgens CAO doorrekenen in de perononeelslasten;
 - d. Een nieuw element dat we hier aangeven is het specifiek bekende autonome aspect uit het lente-akkoord namelijk de BTW-verhoging van 19 naar 21 procent die vanaf al vanaf 1 oktober 2012 geldt en apart van invloed is op de begroting vanaf 2013.

2.2. Benadering op hoofdlijnen

Bovengenoemde uitgangspunten leiden tot onderstaande 'Nullijn Begroting 2012 inclusief indexering': Dit is de vertaling van de motie 'inzet op de nullijn' in het meerjarenbeeld van 2013-2016.

<i>Nullijn Begroting 2012 inclusief CPB-indexering (motie VVD)</i>	2012	2013	2014	2015	2016
Nullijn netto-kosten vanaf 2012	100,4	100,4	100,4	100,4	100,4
Indexering cumulatief	0,0	1,9	3,9	6,0	8,1
Begrotingswijzigingen 2012	PM	PM	PM	PM	PM
rwzi Utrecht conform VJN	0,0	0,3	2,0	2,2	6,1
Nullijn Begroting 2012 inclusief CPB-indexering (motie VVD)	100,4	102,6	106,3	108,6	114,6

(bedragen zijn in miljoenen euro's)

Toelichting:

De basis voor de berekening van deze nullijn voor 2013-2016 is het netto-kostenniveau uit Begroting 2012. Daarop vinden 3 mutaties plaats: de indexering op basis van de tekst in de motie zelf en de begrotingswijzigingen 2012 (Pro Memori) en de rwzi Utrecht omdat het algemeen bestuur daar apart toe heeft besloten (bestuursbesluit Toekomstscenario rwzi Utrecht 21 december 2011 nr. 472943). De regel Indexering cumulatief is inclusief de aangekondigde BTW-verhoging van 19% naar 21%.

Om duidelijk te maken welke consequenties de aangenomen motie voor het financiële kader heeft moet een vergelijking worden gemaakt met het uitgangspunt van de voorjaarsnota 2012 waarin onze laatste meerjarenraming is opgenomen. Deze is in onderstaand overzicht in twee stappen opgebouwd.

<i>Vastgestelde Voorjaarsnota 2012</i>	2012	2013	2014	2015	2016
rwzi Utrecht	0,0	0,3	2,0	2,2	6,1
Storm I en II (BAW)	5,6	5,6	8,0	10,3	10,3
netto-kosten voorjaarsnota 2012 excl. rwzi Utrecht en BAW	94,8	94,9	93,2	93,7	93,8
jaarlijkse procentuele ontwikkeling netto-kosten * ¹	n.v.t.	0,1%	-1,8%	0,5%	0,1%
Vastgestelde Voorjaarsnota 2012	100,4	100,8	103,2	106,1	110,2

<i>Voorjaarsnota 2012 inclusief CPB-indexering</i>	2012	2013	2014	2015	2016
Vastgestelde Voorjaarsnota 2012	100,4	100,8	103,2	106,1	110,2
Indexering VJN (excl. index.grootschalige proj.) * ²	0,0	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
Indexering cumulatief volgens CPB * ³	0,0	1,9	3,9	6,0	8,1
Voorjaarsnota 2012 inclusief CPB-indexering	100,4	101,8	106,2	111,2	117,4

(bedragen zijn in miljoenen euro's)

Toelichting:

Het meerjarenbeeld uit Voorjaarsnota 2012 is in het eerste deel opgesplitst in rwzi Utrecht, Storm I en II (zie bijlage 3) en de basis exclusief deze beide. In bijlage 4 is de grafiek uit Voorjaarsnota 2012 opgenomen met dit meerjarenbeeld.

In het onderste deel van de tabel wordt de indexering uit de voorjaarsnota vervangen door de indexering volgens CPB (zie voor berekening bijlage 2) zodat de cijferreeks vergelijkbaar wordt et de Nullijn Begroting 2012 inclusief CPB-indexering (motie VVD).

1_De jaarlijkse procentuele ontwikkeling van het netto-kosten niveau uit Voorjaarsnota 2012 voor de begroting exclusief de rwzi Utrecht en de verhogende effecten van het Bestuursakkoord Wate. Dit is het beeld dat is weergegeven in de grafiek in bijlage 4;

2_In Voorjaarsnota 2012 was voor het jaar 2013 in totaal 1,1 miljoen euro aan indexering opgenomen. Hiervan was 0,2 miljoen euro voor indexering van grootschalige projecten. De correctie van 0,9 miljoen euro betreft alleen de indexering op de exploitatie;

3_De indexering volgens CPB is ontleend het Centraal Economisch Plan en betreffen de kerngegevens 2011-2015 van de korte termijn raming maart 2012 (internetsite CPB).

Een vergelijking van de 'Nullijn Begroting 2012 inclusief CPB-indexering' met de 'Voorjaarsnota 2012 inclusief CPB-indexering' maakt duidelijk dat er voor de meerjarenbegroting sprake is van onderstaande taakstelling.

	2012	2013	2014	2015	2016
Verschil VJN en nullijn Begroting 2012	0,0	0,8	0,1	-2,6	-2,8

(bedragen zijn in miljoenen euro's)

Toelichting:

Voor 2013 en 2014 is de 'Nullijn Begroting 2012 inclusief CPB-indexering' respectievelijk 0,8 en 0.1 miljoen euro ruimer dan 'Voorjaarsnota 2012 inclusief CPB-indexering'. In 2015 en 2016 ontstaat er echter een taakstelling van respectievelijk 2,6 en 2,8 miljoen euro. Zeer belangrijk is daarbij te beseffen dat ook in Voorjaarsnota 2012 in 2015 en verder nog sprake was van een taakstelling. De 2,3 miljoen euro HWBP van 2015 drukte immers nog op de tarieven en/of de reserves. Feitelijk wordt de taakstelling uit Voorjaarsnota 2012 door het aannemen van de motie verhoogd tot 2,6 miljoen euro in 2015 en 2,8 miljoen euro in 2016.

3. Ter afsluiting

Met deze technische vertaling van de "nullijn motie" is er ons inziens sprake van een duidelijk grenstellend financieel kader voor de begroting 2013 (en volgende jaren). Dit kader sluit aan op de besluitvorming in het algemeen bestuur en de tot nu toe gehanteerde uitgangspunten binnen HDSR. Voor de volledigheid is als bijlage 5 nog de Planning voor Begroting 2013 bijgesloten.

Bijlage 4 Vergelijking onderwerpen voorjaarsnota 2012 en begroting 2013

Onderwerp dat wél in voorjaarsnota 2012 voorkomt en niet in begroting 2013		Plaats Voorjaarsnota	Behorend bij thema / programma
1.	Het voornemen om met gemeenten en provincies de visie "Hollandse IJssel meer dan water" te actualiseren.	2.3.3 onder "Overdracht Gekanaliseerde Hollandse IJssel"	Thema voldoende water, programma watersysteembeheer
2.	Sturing van oppervlaktewater verbeteren en in lijn brengen met vraag en aanbod	3.2.1 onder "Overige maatregelen"	Thema voldoende water, programma watersysteembeheer
3.	Bepalen slijbstrategie voor de lange termijn	3.3.2 onder "Eindverwerking zuiveringslijb"	Thema Schoon water, programma zuiveringsbeheer
4.	Assetmanagement verder professionaliseren	3.3.2. onder "Assetmanagement"	Thema Schoon water, programma zuiveringsbeheer
5.	Internationale samenwerking	3.4.3.	Thema bestuur, middelen en maatschappij, programma MVO
6.	Notitie over samenwerking met gemeenten	3.4.4 eerste alinea	Thema bestuur, middelen en maatschappij, programma bestuur en organisatie
7.	Notitie over samenwerking Universiteit Utrecht	3.4.4 derde alinea	Thema bestuur, middelen en maatschappij, programma bestuur en organisatie
8.	Organisatie-ontwikkeling volgens "het nieuwe werken" en werven/behouden/ontwikkelen van personeel	3.4.4 vijfde alinea	Thema bestuur, middelen en maatschappij, programma bestuur en organisatie

In deze tabel zijn de onderwerpen opgenomen uit de voorjaarsnota 2012 die geen concrete uitwerking hebben gekregen in deze begroting. De voorjaarsnota gaat over de periode 2013 - 2017 dus dat onderwerpen niet direct in 2013 naar de begroting worden doorvertaald is een normale gang van zaken. Bij de onderwerpen in deze tabel gaat het in vrijwel alle gevallen over nieuw te ontwikkelen visies of beleid waarvan de begrotingsconsequenties pas in 2013 helder zijn als het nieuwe beleid door het bestuur is vastgesteld. Deze onderwerpen komen dan pas in de begroting naar voren. Internationale samenwerking kent geen financiële en personele wijzigingen ten opzichte van vorige begrotingen.

Bijlage 5 Overzicht toegekende kredieten

Tabel 21 – Overzicht toegekende kredieten (per 1 juli 2012)

Programma en project	Toegekend krediet
Programma Primaire, regionale en overige waterkeringen	28,3
gop kaden (m39400)	7,6
verwerving gronden (m40300)	12,2
synergie krw ouwenaar- (m405300)	6,6
caw vervanging software (411021)	0,3
nieuwbouw onderkomen r3-montfo (483096)	0,6
nieuwbouw opslagloods r5-lr (483095)	0,3
bouw opslagloods utrecht (48606)	0,1
renovatie loods rayon 1-vndl (483108)	0,1
renovatie loods rayon 2-htn (483107)	0,1
renoveren loods rayon 4-brkl (483109)	0,1
vervangen materieel 2010 v2 (483106)	0,1
primaire waterkeringen (Lekdijk, Vreeswijk, m451200)	0,2
Programma Watersysteembeheer	103,1
gop kunstwerken (m35400)	7,5
wgp langbroekerwetering (m401000)	8,1
wgp groenr./maartensdi (m401100)	6,0
wgp kamerik en kockeng (m401200)	8,6
wgp linschoterwaard (m401300)	11,0
krw (m402000)	5,2
krw Kansen (m140000 / m1460000)	7,6
reijerscopsche middelwet stuw (424013)	0,1
verwerving gronden (m40300)	5,6
legger wayersysteem (424015)	0,2
synergieproject krr (m405000)	4,0
synergie krw ouwenaar- (m405300)	7,9
wgp zegveld oud-kamerik (m40600)	7,1
mp waterhh regio west (m41501)	0,1
gop oevers (m43400)	14,2
wgp kromme rij (m50008100)	7,9
aanschaf meetboot debietijking (485093)	0,1
bouw opslagloods utrecht (48605)	0,1
databeheer (485091)	0,3
doorontwikkeling wis (485097)	0,2
waterhuishouding honswijk (41818)	0,9
verdroging bestrijding (m47500)	0,4
Programma Kwaliteit van het oppervlaktewater	1,1
waterkwaliteitsmaatrgl. (m47500)	1,1
Programma Zuiveringsbeheer	94,7
mp vervanging ztw (m900071)	25,2
aanp infrastructuur (m900104)	0,2
Optimalisatieprojecten (m900103)	0,2
rgm broekdijk, vi 2008 (731081)	0,2
rgm holl. rading, vi 2008 (744081)	0,3
rgm leidsche rij persleiding (721111)	0,2

Programma en project	Toegekend krediet
rgm mastwijk, vi 2010 (637101)	0,0
rgm molenbuurt, verv. pomp (843101)	0,0
rgm 't goy, verl. persleiding (82361)	0,1
rwzi bunnik, uitbreiding (82071)	8,4
rwzi de meern verv. 2012 (630121)	0,2
rwzi driebergen, v2012 (830121)	0,1
rwzi houten oas (840111)	0,1
rwzi houten, verv. 2009 (840091)	0,3
rwzi leidsche rijn, bellenbel (720102)	1,3
rwzi lopik, verv. e&w (62041)	7,9
Rwzi driebruggen verv persl (663131)	0,2
rwzi nieuwegein bedrijfsgebouw (610102)	1,0
rwzi nieuwegein uitbreiding (61051)	14,6
rwzi rhenen, verv. 2009 (850091)	0,7
Rwzi nieuwegein, E fabriek (610111,610112)	3,3
rwzi utrecht gasbedrijf (710103)	0,7
rwzi utrecht, verv. 2010 (710101)	1,0
rwzi utrecht, verv. 2013 (710131)	0,9
Rwzi utrecht (m710100, m710200,m710300), m710400)	4,5
rwzi wijk bij duurstede usbf (860101)	1,4
rwzi zeist, uitbreiding (81061)	8,5
web-based scada (900105)	0,1
west_rwzi woerden, uitbr. (66041)	12,9
z-info (900106)	0,2
Programma Bestuur en ondersteuning	2,1
ibp meerjarenpl 2008-20 (m55800)	0,5
verv pl ka/ta 2008-2015 (m55801)	0,4
renovatie polderhuiscomplex (411024)	1,1
inrichten terrein jaarsveld (411214)	0,1
Eindtotaal	229,3

Toelichting

Door afronding in miljoenen euro's worden bedragen tot 0,05 miljoen euro gepresenteerd als 0,0. De lijst is een momentopname per 1 juli 2012 en betreft alle toegekende en openstaande kredieten. Nadat de garantietermijn

van vijftien maanden verstreken is, wordt het investeringsproject financieel gereed gemeld. Op dat moment vervalt ook het eventuele toegekende restant krediet.

Bijlage 6: Relatie met het bestuursakkoord op hoofdlijnen 2012-2014

Onderwerp uit Aanvulling Bestuursakkoord op Hoofdlijnen 2012-2014		Plaats Begroting 2013	Toelichting
Thema Veiligheid			
1.	Toetsing ruimtelijke plannen op overstromingsrisico's	Blz. 9, kopje c. maatregel nr. 13	Behoort tot het standaard takenpakket
2.	Instrument risicocommunicatie verder uitbouwen	Niet opgenomen	Maakt reeds deel uit van RAMPKoers, onderdeel crisiscommunicatie
3.	Meerjarenbeleidsplan muskusratbestendig maken van dijken in 2012 voorleggen aan AB	Opgenomen op blz 9, kopje b. maatregel nr. 11, als "actief experimenten uitvoeren om schade aan waterkeringen door muskusratten te voorkomen"	Geen planmatige aanpak, de Unie van Waterschappen werkt een landelijk plan uit. Wij dragen bij door middel van experimenten.
4.	Volgen landelijke ontwikkelingen Hoogwaterbeschermingsprogramma	Niet opgenomen	Heeft geen relevantie voor begroting. Actie ligt bij Unie van Waterschappen
Thema Voldoende water			
5.	Verlengen en actualiseren waterbeheerplan, meenemen gevolgen Deltaprogramma voor het waterschap	Niet opgenomen	Heeft geen relevantie voor begroting, inzet in 2013 is voor dit proces beperkt. Consequenties Deltaprogramma pas in 2014 inzichtelijk.
6.	Deze bestuursperiode een besluit nemen over extra watertoevoer via Kromme Rijn en/of Caspargouw	Niet opgenomen	Nog niet aan de orde in 2013.
7.	Nota stedelijk waterbeheer, stevige impuls voor stedelijk water	Blz. 5, laatste alinea 'Stedelijk waterbeheer'	In 2013 alleen maatregelen voor de wijkwaterplannen Utrecht, middelen zijn gereserveerd uitgaand van het ambitieniveau 'midden'.
8.	Opstellen position paper gebiedsgericht werken en samenwerking met externe partijen	Blz. 5, 1 na laatste alinea 'Omgevingsbewustzijn'	Wordt onderdeel van het externe onderzoek.
9.	Advisering provincie over vanuit water wenselijke functietoekenning in het Groene Hart	Blz 6, eerste alinea "Bewust omgaan met het Groene Hart"	Behoort tot het standaard takenpakket
10.	Evaluatie beleidsnota peilbeheer (hoogwatervoorzieningen)	Niet opgenomen	In de nota peilbeheer is een tweejaarlijks evaluatiemoment reeds voorzien. Is daarom geen apart begrotingsitem.
Thema Schoon water			
11.	Aanpak erfafspoeling, bespreken beperking gewasbestrijdingsmiddelen	Blz. 25, kopje e.	Middelen gereserveerd voor het uitvoeren in 2013 van pilots.
12.	Uitbreiden KRW naar alle wateren	Niet opgenomen	Deze afweging maakt onderdeel uit van voorbereiding volgende tranche KRW (zie nr. 14)
13.	Onderzoek naar noodzaak KRW maatregelen grondwater	Niet opgenomen	Deze afweging (voor de grondwaterlichamen = het diepe grondwater) maakt onderdeel uit van voorbereiding volgende tranche KRW (zie nr. 14). Gaat niet over freatisch grondwater.
14.	Voorbereiden volgende tranche KRW	Blz. 25, kopje d.	Planproces wordt versoberd, ambities (nr. 12 en 13) blijven

			overeind.
15.	Doorgaan met ontwikkelen van mogelijkheden terugwinning energie en fosfaat uit afvalwater	Blz. 28, kopje c.	Wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met o.a. STOWA.
16.	Deze bestuursperiode kiezen voor zuiveringsmethodiek RWZI Utrecht	Blz. 29, kopje c. maatregel nr. 10	Middelen zijn gereserveerd.
17.	Realiseren verbranding of vergassing tweede fase energiefabriek in deze bestuursperiode	Blz. 29, kopje c. maatregel nr. 9	Middelen zijn gereserveerd.
18.	Samenwerking met WINNET verder ontwikkelen	Blz. 29, kopje b. maatregelen 6 en 7.	Middelen zijn gereserveerd.
Thema Bestuur, middelen en maatschappij			
19.	Streven naar een geïndexeerde nullijn in het netto kostenniveau vanaf begroting 2013	Blz. 5 alinea 1 en 2 'Financieel beeld'	Begroting sluit hier op aan.
20.	Verkennen mogelijkheden koppeling zuiverings-tarieven aan de watermeter	Niet opgenomen	Grondslagen van de heffing worden in centraal landelijk overleg besproken. Loopt via de Unie van Waterschappen.
21.	Verkennen mogelijkheden social return bij aanbestedingen	Blz. 39, onder 2.10 "Duurzaam inkopen & aanbesteden"	Heeft geen directe financiële consequenties.
21.	Voorstel invulling Groen-Blauwe diensten in 2012 voorleggen aan het AB	Blz. 23, 5 ^e alinea	Voorstel wordt in 2013 voorgelegd.
22.	Uitvoeren aanbevelingen Rekenkamercommissie communicatie/omgevingsbewustzijn	Blz. 5, 1 na laatste alinea 'Omgevingsbewustzijn'	Wordt onderdeel van het externe onderzoek.
23.	Evaluatie waterloket Leidsche Rijn en afspraken met gemeenten voor afhandelen watergerelateerde vragen van burgers in 2013	Niet opgenomen	Evaluatie vindt in 2012 plaats, afspraken die we met gemeenten in 2013 maken hebben geen begrotingsconsequenties in 2013.
24.	Onderzoek naar behoefte aan uitbreiding van educatieve activiteiten voor MO en VO	Blz. 35, 5 ^e alinea "Educatie en excursies"	Middelen zijn gereserveerd.
25.	Intensiveren lopende samenwerking met HBO en Universiteit Utrecht	Niet opgenomen	Niet relevant voor de begroting, beperkte personele en financiële gevolgen.
26.	Versterken handhaving en toezicht door samenwerking met andere partijen.	Blz. 35, kopje a maatregel nr.4 en kopje b. maatregel nr.6	Middelen zijn gereserveerd.
27.	Onderzoeken van de mogelijkheden hoe de inbreng van burgers en bedrijven een rol kan spelen bij de sturing van het waterschap (o.a. introductie open planproces)	Blz. 5, 1 na laatste alinea 'Omgevingsbewustzijn'	Wordt onderdeel van het externe onderzoek.
28.	Treffen voorbereidingen vervanging website en uitbreiding dienstenpakket e-dienstverlening in 2012	Blz. 35, laatste alinea "E-overheid"	Middelen zijn gereserveerd.
29.	Uitgangspunten, beleid en activiteiten watererfgoed en recreatie nog deze bestuursperiode voorleggen aan AB.	Blz. 35, kopjes "Recreatie" en "Cultuurhistorische objecten"	Middelen zijn gereserveerd.
30.	Hoog scoren op de duurzaamheidsmeter (top 5) van de waterschappen en inhoud geven aan goed rentmeesterschap.	Blz. 39, 2.10 onder "Wat willen we bereiken"	Heeft geen direct financiële consequenties.
31.	Uitbouwen bestaande mogelijkheden internationale zaken met water governance.	Niet opgenomen	Niet relevant voor de begroting, geen personele en financiële wijzigingen.

Bijlage 7 Overzicht financiële consequenties beleids- extensiveringen

In zijn algemeenheid worden alle in het verlengde bestuursakkoord benoemde beleidsintensiveringen (zoals genoemd in bijlage 6) zoveel mogelijk door afdelingen opgevangen binnen de formatieve ruimte en bestaande budgetten. Dit betekent dat er in de bestaande formatie en uren ruimte gemaakt is, door fasering, andere aanpak om de nieuwe ambities, genoemd in het verlengde bestuursakkoord, in te kunnen passen.

Meer specifieke verminderingen in 2013 betreffen:

- Baggeren
De dotatie aan de voorziening voor het achterstandsbaggeren wordt in 2013 incidenteel met € 1 miljoen euro extra ten opzichte van 2012 verlaagd.
- Versobering KRW planproces
De ureninzet in het KRW-planproces (gericht op de KRW-maatregelen na 2015) wordt, met behoud van ambitie, versoerd. Hiermee wordt tijd binnen de formatieve ruimte vrijgespeeld die wordt ingezet op de in bijlage 7 benoemde beleidsintensiveringen.

Bijlage 8 Totaal overzicht Prestatie-indicatoren

Begroting 2013 Tabel 22 Totaaloverzicht doelstellingen en Prestatie-indicatoren (PI) Begroting 2013

Onderstaande tabel geeft het totaaloverzicht van alle prestatie-indicatoren van Begroting 2013. Hiervan maken ook de prestatie-indicatoren, die in eerste instantie uit de begroting waren verwijderd maar conform tabel 19 van bijlage 2 zijn teruggeplaatst, deel uit. Deze zijn grijs gemarkeerd.

Doelstelling 17 - Waterkeringen voldoen aan de normen (wettelijk/provinciaal/HDSR)

Nr.	Maatregel	PI/afsprak	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
82.	Afstemmen en uitvoeren GOP primaire waterkeringen	Vastgelegde afspraken met betrokken partijen. Cumulatief aantal uitgevoerde maatregelen per jaar	Uitwerking van het ontwerp GOP	GOP vastgesteld	GOP afgestemd. Geplande maatregelen voor 2013 zijn uitgevoerd.	GOP afgestemd met betrokken partijen en afspraken vastgelegd. Jaarlijks zijn de geplande maatregelen uitgevoerd.
83.	Categorie C-waterkering	Uitwerken advies Centraal Holland binnen het Delta-programma, in samenwerking met provincies en dijkbeheerders in dijkkring 14	Eindrapportage gebiedspilot en advies aan staatssecretaris	Inbreng leveren voor uitwerking advies	Opnemen advies in voorkeursstrategie delta-programma	Oplossing voor dijkkring 14 maakt onderdeel uit van Deltabeslissing Veiligheid en wordt uitgewerkt in deelprogramma Rivieren
84.	Toetsing PWK – aanvullende 3e ronde	Toetsverslag vastgesteld door college eind 2013	-	50% aanvullende toetsing gereed	100% aanvullende toetsing gereed	Aanvullende toetsing gereed eind 2013
85.	Actualiseren GOP Regionale waterkeringen	Opstellen van een evaluatierapportage met daarin beschreven de bevindingen, conclusies en aanbevelingen	100% globale toetsing gereed	100% gedetailleerde toetsing gereed	Evaluatie GOP RWK gereed	Evaluatie GOP RWK eind 2013 gereed
86.	Uitvoeren van het Groot Onderhoudsplan Regionale waterkeringen	Cumulatief aantal kilometers uitgevoerde kadverbetering per jaar	154 km voorbereid en 133 km gereed	162 km voorbereid ¹ en 144 km gereed ²	202 km voorbereid en 156 km gereed	Alle RWK (316 kilometer) voldoen in 2020 aan de norm
87.	Toetsing Overige waterkeringen	Toetsverslag gereed in 2013	Uitwerken beleidsnota Overige waterkeringen	Vastgestelde beleidsnota Overige waterkeringen	Toetsing Overige waterkeringen gereed	Alle Overige waterkeringen zijn getoetst eind 2013
88.	Opstellen van legger voor alle waterkeringen	Bestuurlijk vastgestelde leggers	Legger regionale waterkeringen vastgesteld	50% Legger overige waterkeringen gereed 50% Legger primaire waterkeringen gereed	100% Legger overige waterkeringen gereed 100% Legger primaire waterkeringen gereed	Voor alle waterkeringen eind 2013 vastgestelde leggers
89.	Actualiseren beheerregister waterkeringen	Opgenomen actuele gegevens in beheerregister waterkeringen	-	Opstellen Plan van aanpak voor actualiseren en aanvullen beheerregister waterkeringen	Start actualiseren en aanvullen beheerregister waterkeringen	Beheerregister waterkeringen aangevuld en geactualiseerd

Nr.	Maatregel	PI/afpraak	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
90.	Actualiseren algemene regels en beleidsregels	Bestuurlijk vastgestelde algemene regels en beleidsregels en algemene regels waterkeringen	-	Overzicht welke algemene regels en beleidsregels op te stellen of aan te passen	Algemene regels en beleidsregels vastgesteld	Algemene regels en beleidsregels waterkeringen eind 2013 vastgesteld
91.	Innovatieve monitorings-technieken	Ontwikkelen kennis van maatgevende parameters en monitorings-technieken	-	Leveren inbreng voor pilot Livedijk-Utrecht en voor DDSC (Dijk Data Service Centrum)	Leveren inbreng voor pilot Livedijk-Utrecht en voor DDSC (Dijk Data Service Centrum)	Op de hoogte van innovatieve technieken en bekend met toepasbaarheid in eigen waterkeringen
92.	Uitvoeren experimenten voorkomen muskusrattenschade	Uitgevoerde pilot	-	Starten pilot Enkele Wiericke	Uitvoeren pilot	Overzicht mogelijke preventieve maatregelen mbt voorkomen muskusrattenschade
93.	Uitvoeren risicogericht toezicht en handhaving t.a.v. Keringen	Nieuwe PI: overtredingsdruk (op Keringen)	-	Ontwikkelen meetmethode toezicht & handhaving	Gegevens verzamelen en rapporteren	Na 2013 een indicator voor monitoring van het effect van toezicht en handhaving (voor keringen)
94.	Opstellen van een beleidsnota overige waterkeringen	Bestuurlijk vastgestelde beleidsnota overige waterkeringen	-	Beleidsplan vastgesteld in 2013	Beleidsplan vastgesteld in 2013	Beleidsplan vastgesteld in 2013
95.	Evalueren en bijstellen beheer en beleidsplan waterkeringen	Bestuurlijk vastgesteld beleidsplan	-	Beleidsplan waterkeringen vastgesteld in 2013	Beleidsplan waterkeringen vastgesteld in 2013	Beleidsplan waterkeringen vastgesteld in 2013
96.	Opstellen van een compartimenteringsplan voor het boezemstelsel HDSR	Bestuurlijk vastgesteld compartimenteringsplan	-	Plan vastgesteld in 2013	Plan vastgesteld in 2013	Plan vastgesteld in 2013

¹ definitie: cumulatieve aantal km regionale waterkering waarvan de voorbereidingsfase eind 2012 is afgerond.

² definitie: cumulatieve aantal km regionale waterkering waarvan de uitvoeringsfase eind 2012 is afgerond en dat daarmee voldoet aan de toetsingscriteria regionale waterkeringen

Doelstelling 18 - Het beperken van de gevolgen van overstromingen

Nr.	Maatregel	PI/afsprak	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
97.	Waterveiligheid krijgt een adequate plaats in de ruimtelijke planvorming	Aantal gemeenten waar overstromings-robuste inrichting onder de aandacht is gebracht	-	50%	100%	In alle gemeenten zijn afspraken gemaakt over de opname van waterveiligheid in de ruimtelijke ordening en is aandacht voor overstromings-robuste ruimtelijke inrichting

Doelstelling 19 – Een doelmatig en doeltreffend functionerend calamiteitenzorg-systeem

Nr.	Maatregel	PI/afsprak	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
98.	Uitvoering activiteitenprogramma 2013 ramp-KOERS	Uitvoering van activiteiten uit programma 2013	Ontwikkeling en vaststelling van het beleidsplan rampKOERS	Uitvoering van activiteiten uit programma 2012	Uitvoering van activiteiten uit programma 2013	Een professioneel, hoogwaardig en bestendig calamiteitenzorg-systeem
99.	Een bekwame en goed geëquipeerde calamiteitenorganisatie	Aanbod voor opleidingen, trainingen en oefeningen voor alle deelnemers aan de calamiteitenorganisatie	Variatie aan oefeningen, opleidingen en trainingen voor deelnemers cal.org. + 2 maal een calamiteitsituatie (hoogwater en droogte)	- Vaststellen meerjarenprogramma OTO-motive - Uitvoering van het jaarprogramma OTO	Uitvoering van het jaarprogramma OTO	Doelmatig en doeltreffend functioneren tijdens (dreiging van) calamiteiten
100	Samenwerking met netwerkpartners in crisisbeheersing: planvorming, bestrijding, opleidingen, trainingen, oefeningen	- In 2013 werken we in Midden-Nederland met een gezamenlijke visie op calamiteitenzorg - Instemming met Nederlandse waterschapsvisie crisisbeheersing - Doorontwikkeling plannen Dijkringen 14 15 44 n.a.v. overstromingsoefening West-NL	Ontwikkeling visie Platform Crisisbeheersing Waterschappen Midden-Nederland	- Vaststelling visie Midden-Nederland - Ontwikkeling Nederlandse waterschapsvisie crisisbeheersing - Overstromingsoefening West-Nederland 2012 (bestuurlijk)	- Uitvoering en rapportage van activiteiten 2013 Midden-NL - Implementatie Nederlandse waterschapsvisie crisisbeheersing - Doorontwikkeling plannen Dijkringen 14 15 44 n.a.v. de overstromingsoefening West-NL 2012	Een professioneel, hoogwaardig en bestendig calamiteitenzorg-systeem waarin wij intensief samenwerken en afstemmen met netwerkpartners, t.b.v. succesvolle calamiteitenbestrijding

Doelstelling 20 - Waterkeringen worden niet door muskusratten verzwakt

Nr.	Maatregel	PI/afspraken*	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
101	Beheer van muskusratten in het beheergebied HDSR	Aantal muskusratten vangsten per kilometer watergang	0,57 v/km	0,51 v/km	0,46 v/km	Einddoelstelling MJP 2015: 0,26 v/km
102	Beheer van muskusratten voor het gehele bewerkingsgebied	Aantal muskusratten vangsten per kilometer watergang	0,23 v/km	0,22 v/km	0,20 v/km	Einddoelstelling MJP 2015: 0,16 v/km

Doelstelling 21 – Een waterregime dat aansluit op de functies van het gebied en de realisatie van een duurzaam, klimaatbestendig en veilig functionerend watersysteem

Nr.	Maatregel	PI/afspraken	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
	Verbeteren					
103	Op orde brengen van de waterhuishouding in de TOP verdroogde gebieden	Cumulatief aantal verdroogde gebieden, waar waterhuishouding op orde is.	4	4	6	6
104	Renoveren cultuurhistorische oevers	Cumulatief aantal km hersteld	-	1	3,5	De einddoelstelling van deze PI (het afronden van 3,5 kilometer Oever-project stad Utrecht) zal in de loop van 2013 worden bereikt..
105	Actualiseren peilbesluiten (volgens GGOR systeem).	Cumulatief % gebied dat een actueel bestuurlijk vastgesteld peilbesluit heeft.	50%	66%	72%	In 2015 zijn alle peilbesluiten actueel (niet ouder dan 10 jaar). 79% van het beheergebied heeft een peilbesluit. Het overige deel is vrijgesteld gebied (Heuvelrug en uiterwaarden)
106	Uitvoeren integrale watergebiedsplannen	Cumulatief aantal uitgevoerde watergebiedsplannen	1	1	3	In 2020 zijn alle 7 wgp uitgevoerd (incl.NBW proof 2015)
107	Uitvoeren projecten ¹ gefinancierd uit de Nota Ruimte van het Rijk	Cumulatief aantal gerealiseerde projecten	Vaststellen projecten	Start planvorming en voorbereiding uitvoering	Voorbereiden uitvoering, doorlopen projectplan procedure	In 2014 zijn 4 projecten gerealiseerd
108	Actualiseren legger watersysteem	Bestuurlijk vastgestelde legger	Uitvoeren plan van aanpak	Vastgesteld	Legger 2013 vastgesteld	In 2013 is de legger watersysteem vastgesteld
109	Uitvoeren meetplan oppervlaktewatersysteem	Uitgevoerde maatregelen meetplan	Meetplan gereed	50% maatregelen meetplan gerealiseerd	65% maatregelen meetplan gerealiseerd	In 2014 is het meetplan uitgevoerd.

Nr.	Maatregel	PI/afsprak	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
110	Opstellen nieuw Meetplan oppervlaktewatersysteem	Vastgesteld nieuw meetplan	Nvt	Nvt	Vastgesteld meetplan	In 2013 is een nieuw meetplan 2014-2019 vastgesteld
111	Uitvoeren GOP Kunstwerken 2001-2015	Cumulatief aantal gerenoveerde kunstwerken	88	102	115	209 stuks kunstwerken in 2015 in goede staat
112	Uitvoeren GOP Kunstwerken 2012-2016	Cumulatief aantal gerenoveerde kunstwerken	0	15	30	60 stuks gerenoveerde kunstwerken in 2016
113	Uitvoeren van GOP en WGP oevers	Cumulatief aantal kilometer verbeterde harde oevers	31	35.5	37	GOP Oevers 2003-2013, 37 km oever hersteld
114	Uitvoeren van GOP en WGP oevers	Cumulatief aantal kilometer natuurvriendelijke oevers	11	15	20	Duurzame en robuuste inrichting van oevers, 37 km oevers ingericht
115	Implementeren toestandsafhankelijk waterbodembodembeheer	Toestandsafhankelijk waterbodembodembeheer is ingevoerd	Nvt	Inmeten waterbodems als "0"meting	Invoeren data in beslissingondersteunend computerprogramma	In 2015 is toestandsafhankelijk waterbodembodembeheer ingevoerd
116	Uitvoeren baggerjaarplan	Cumulatief aantal kuubs (m3)	4.262.000	4.573.000	4.933.000	Baggerachterstand in 2015 weggewerkt (5,9 mln m3)
117	Verbeteren sturing en monitoring oppervlakte watersysteem	Vernieuwd CAW-systeem	Implementatie fase 1 in organisatie	Uitvoering project "CAW, Datacommunicatie en Telemetrie"	Uitvoering project "CAW, Datacommunicatie en Telemetrie"	In 2016 is het CAW vernieuwd.
118	Doorontwikkelen WIS	Percentage doorontwikkeling gerealiseerd	Nvt	0	10% ("versiebeheer geometrie" en "vergelijking met voorspellingen")	In 2016 zijn 100% van de verbeteringen geïmplementeerd
119	Uitvoeren risicogericht toezicht en handhaving t.a.v. Oppervlaktewatersysteem (OWS)	Nieuwe PI: overtredingsdruk (op OWS))	-	Ontwikkelen meetmethode toezicht & handhaving	Gegevens verzamelen en rapporteren	Na 2013 een indicator voor monitoring van het effect van toezicht en handhaving (voor OWS)
120	Uitvoeren risicogericht toezicht en handhaving t.a.v. Grondwatersysteem (GWS)	Nieuwe PI: overtredingsdruk (op GWS))	-	Ontwikkelen meetmethode toezicht & handhaving	Gegevens verzamelen en rapporteren	Na 2013 een indicator voor monitoring van het effect van toezicht en handhaving (voor GWS)
121	Actualiseren beleid grondwaterbeheer	Bestuurlijk vastgesteld beleid		Evaluatie	Nieuw beleid bestuurlijk vastgesteld	In 2013 heeft HDSR een geactualiseerd beleid voor grondwaterbeheer
122	Opstellen watergebiedsplannen inclusief sub-TOP en overige gebieden	Cumulatief aantal bestuurlijk vastgestelde watergebiedsplannen	6	6	7	In 2013 zijn alle 7 watergebiedsplannen opgesteld.

Doelstelling 22 – De regionale watersystemen zijn in 2015/2027 conform voormalige NBW op orde

Nr.	Maatregel	PI/afspraken	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
123.	Uitvoeren tweede toetsing wateropgave	Bestuurlijk vastgesteld toetsingsresultaat	-	Toetsing uitgevoerd	Vastgestelde toetsing	In 2013 is het toetsingsresultaat bestuurlijk vastgesteld
124.	Herzien implementatie-strategie wateropgave	Bestuurlijk vastgestelde strategie	-	Vastgesteld Plan van Aanpak	Vastgestelde strategie	In 2013 is de implementatie-strategie bestuurlijk vastgesteld
125.	Uitvoeren van reeds geplande geen-spijt maatregelen	Cumulatief percentage van de oorspronkelijke opgave dat is uitgevoerd	10%	20%	25%	In 2015 zijn alle geen-spijt maatregelen uitgevoerd (80% van 1.332.000 m ³)
126.	Actualiseren Stimuleringsregeling Natuurvriendelijke oevers	Bestuurlijk vastgestelde nieuwe regeling	-	-	Nieuwe regeling is bestuurlijk vastgesteld	In 2013 is de Stimuleringsregeling Natuurvriendelijke oevers geactualiseerd

Doelstelling 23 – Verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater

Nr.	Maatregel	PI/afspraken	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
	KRW					
127.	KRW uitvoeringsmaatregelen t/m 2015 (conform WBP).	EU Resultaatverplichting. KRW maatregelen uitvoeren om KRW doelen te halen.	33 stuks 'Planvoorbereiding', 35 stuks 'In uitvoering', 11 stuks 'Uitgevoerd'.	0 stuks 'Planvoorbereiding', 59 stuks 'In uitvoering', 20 stuks 'Uitgevoerd'.	0 stuks 'Planvoorbereiding', 39 stuks 'In uitvoering', 40 stuks 'Uitgevoerd'.	In 2015: alle 79 stuks maatregelen uitgevoerd (conform WBP).
128.	Scores HDSR op landelijke KRW maatlaten (alle 30 waterlichamen).	EU Monitoringsverplichting. Score t.o.v. KRW doelen (GEP) per waterlichaam.	10% Slecht, 33% Ontoereikend, 57% Matig, 0% Goed.	10% Slecht, 33% Ontoereikend, 57% Matig, 0% Goed.	10% Slecht, 30% Ontoereikend, 60% Matig, 0% Goed.	In 2015: 0% Slecht, 36,67% Ontoereikend, 56,67% Matig, 6,67% Goed. In 2027: 100% Goed (conform WBP).
129.	KRW onderzoeksmaatregelen t/m 2015 (conform WBP).	EU Resultaatverplichting. Onderzoeken naar effectiviteit, haalbaarheid & betaalbaarheid van KRW maatregelen.	130 stuks 'In uitvoering'.	130 stuks 'Uitgevoerd', resultaten doorvertalen & deels vervolgonderzoeken.	Benodigde kennis gereed voor de gebiedsprocessen in 2013 & input voor het maatregelenpakket SGBP-2.	In 2015: 130 stuks waterlichaam gerelateerde onderzoeken uitgevoerd (conform WBP).
130.	Toezicht en handhaving directe lozingen	Naleving kwaliteit van lozingen op Oppervlaktewater	87%	89%	90%	>90%
131.	Uitvoeren risicogericht toezicht en handhaving t.a.v. directe lozingen op het Oppervlaktewater	Nieuwe PI: overtredingsdruk (op directe lozingen OWS)	-	Ontwikkelen meetmethode toezicht & handhaving	Gegevens verzamelen en rapporteren	Na 2013 een indicator voor monitoring van het effect van toezicht en handhaving (voor directe lozingen OWS)

Nr.	Maatregel	PI/afspraken	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
132	Opstellen emissiebeleidsplan	Bestuurlijk vastgesteld emissiebeleidsplan.	Plan van Aanpak vastgesteld.	Beleidsplan in voorbereiding.	Beleidsplan vastgesteld.	Beleidsplan is in 2013 bestuurlijk vastgesteld.
133	Opstellen visstandbeheerplannen	Aantal bestuurlijke vastgestelde visstandbeheerplannen	-	1	3	Deze PI (uit 2012) zal haar einddoelstelling in de loop van 2013 bereiken (alle 4 visstandbeheerplannen bestuurlijk vastgesteld)
134	Goedkeuren visplannen derden	Cumulatief percentage goedgekeurde visplannen	25%	50%	100%	Deze PI (uit 2012) zal haar einddoelstelling in de loop van 2013 bereiken (alle visplannen goedgekeurd)
135	Uitvoeren synergieproject Grecht	Uitvoering synergieproject	Voorbereiding	Uitvoering	Uitvoering	Waterberging en natuurontwikkeling gereed in 2015
136	Uitvoeren synergieproject Kromme Rijn	Uitvoering synergieproject	Voorbereiding en start uitvoering	Uitvoering	Uitvoering	Synergieproject gereed in 2015.
137	Deelname in synergieproject Schoon water gem. Utrecht voor waterlichaam Maartensdijk en Vecht	Uitgevoerd synergieproject	-	Uitvoering	Uitvoering	Synergieproject gereed in 2015
138	Uitvoeren synergieproject herinrichting Haarrijn-Ouwenaar	Uitgevoerd synergieproject	Haalbaarheidsstudie	Uitvoering	Uitvoering	Aanleg NVO in boezem, verplaatsen gemaal Haarrijn en herinrichten voormalige boezem gereed in 2015
139	Uitvoeren van KRW-onderzoeksprogramma	Aantal onderzoeken gereed per jaar	0	4	10	In 2015 zijn alle 12 onderzoeken gereed
	<u>Ecologie</u>					
140	Aanleggen natuurvriendelijke oevers (KRW en natte EVZ)	Cumulatief aantal aangelegde kilometers oever	85,5	86,5	94	144 km gerealiseerd in 2018 conform Europese en landelijke normen
141	Vispasseerbaar maken van kunstwerken	Cumulatief aantal gerealiseerde vispassages	9	15	20	26 vispasseerbare kunstwerken gemaakt in 2015, 55 in 2027

Doelstelling 24 - Voldoen aan lozings-eisen, afnameverplichting en overige eisen

Nr.	Maatregel	PI/afpraak	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
142.	Optimalisatie proces	Verwijderingspercentage van fosfaat	86%	86%	83%	Voldoen aan minimale WVO eis 75%
143.	Optimalisatie proces	Verwijderingspercentage van stikstof	87%	86%	83%	Voldoen aan minimale WVO eis 75%
144.	Uitvoeren risicogericht toezicht en handhaving t.a.v. indirecte lozingen (nl. op RWZI's)	Nieuwe PI: overtredingsdruk (op indirecte lozingen)	-	Ontwikkelen meetmethode toezicht & handhaving	Gegevens verzamelen en rapporteren	Na 2013 een indicator voor monitoring van het effect van toezicht en handhaving (voor directe lozingen OWS)

Doelstelling 25 – De laagste maatschappelijk aanvaardbare kosten in de afvalwaterketen

Nr.	Maatregel	PI/afpraak	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
145	Sluiten van afvalwaterakkoorden met gemeenten	Cumulatief aantal bestuurlijk vastgestelde afvalwaterakkoorden	7	10	16	16 afvalwaterakkoorden in 2013
146	Participeren in businesscase RIOWIN	RIOWIN in 2013 van start, deelname HDSR	-	Ja	Ja	RIOWIN in 2013 van start, deelname HDSR
147	Voortrekkersrol vervullen bij WINNET	Participatie in WINNET-projecten	2	3	4	6 in 2015
148	Toetsen gemeentelijke rioleringsplannen	Cumulatief aantal getoetste gemeentelijke rioleringsplannen	10	16	17	19 getoetste rioleringsplannen in 2015
149	Uitvoeren van optimalisatiestudies.	Cumulatief aantal afgeronde studies	13	13	14	14 studies in 2013
150	Handhaving en naleefgedrag op orde brengen	Beëindigen geconstateerde illegale lozingen	100%	100%	100%	Alle geconstateerde illegale lozingen worden beëindigd
151	Handhaving en naleefgedrag op orde brengen	Naleefgedrag bedrijven Waterwet (vergunning en Barim)	82%	80%	90%	Naleefgedrag >90% gerealiseerd
152	Handhaving en naleefgedrag op orde brengen	Naleefgedrag agrarische bedrijven	91%	80%	90%	Naleefgedrag >90% gerealiseerd
153	Handhaving en naleefgedrag op orde brengen	Naleefgedrag RWZI's	100%	80%	90%	Naleefgedrag >90% gerealiseerd
154	Handhaving en naleefgedrag op orde brengen	Naleefgedrag grondwater ontstekkingen en lozingen	77%	50%	60%	Naleefgedrag >90% gerealiseerd vanaf 2015

Doelstelling 26 - Energie-efficiëntie verbeteren bij zuiveringstechnische werken

Nr.	Maatregel	PI/afsprak	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
155	Plaatsen van een thermische druk hydrolyse op de rwzi Nieuwegein			Besluitvorming afgerond	Realisatie van thermische druk-hydrolyse	Realisatie 1e fase Energiefabriek in 2013
156	Onderzoek naar de mogelijkheden voor slibvergassing of verbranding op de rwzi Nieuwegein			Start marktverkenning op haalbaarheid door Stowa.	Vorbereiding besluitvorming in 2014.	Realisatie 2e fase Energiefabriek in 2015
157	Onderzoek met een Nereda schaalmodel op de rwzi Utrecht	Onderzoeksresultaat		Realisatie schaalmodel.	Onderzoeksresultaten beschikbaar	Gefundeerde keuze zuiverings-technologie rwzi Utrecht
158	Energie-efficiëntieverbetering	Cumulatief procentuele energie efficiëntie verbetering	10%	10%	16%	Energie-efficiëntieverbetering in 2020 is 30% ten opzichte van 2005
159	Verhogen percentage biogasbenutting t.o.v. biogas productie	Percentage biogasverbruik	85%	94%	94%	98% benutting biogasproductie in 2015
160	Realisatie Energiefabriek op de rwzi Nieuwegein	Terug leveren van waterschap-energie op de momenten dat we meer produceren dan gebruiken	-	100.000 kWh	100.000 kWh terug leveren.	Eind 2013 produceren we 135% waterschap-energie in Nieuwegein ¹

¹ Het extern aangevoerde slib valt binnen de definitie van de Energiefabriek

Doelstelling 27 - Betere dienstverlening door een evenwichtige belastingheffing tegen zo laag mogelijke kosten

Nr.	Maatregel	PI/afsprak	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
161.	Samenwerking belastingheffing	Samenwerking gerealiseerd	-	Samenwerking met gemeente Utrecht op gebied van kwijtschelding en dwanginvordering	Oprichting regionaal belastingskantoor in voorbereiding	Belastingkantoor van start 1 januari 2014
162.	Reacties (Belastingen) op tijd afhandelen	Percentage afgehandelde reacties binnen wettelijke termijn	88%	96%	100%	100%

Doelstelling 12 – Het waterschap is zichtbaar in de samenleving en zoekt actief naar draagvlak

Nr.	Maatregel	PI/afsprak	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
163.	Opstellen en vaststellen beleid recreatief medegebruik	Bestuurlijk vastgesteld beleid.	-	Voorbereiding	Vaststellen beleid	Vastgesteld beleid en maatregelen in 2013.
164.	Het publiek onze cultuurhistorische objecten laten beleven	Cumulatief aantal te beleven objecten.	7	10	10	Zoveel mogelijk te beleven cultuurhistorische objecten.
165.	Betere dienstverlening (e-Overheid + informatiehuishouding)	Aantal elektronische nieuwsbrieven (gemaild en op de website)	13 x per jaar	20 x per jaar	12 x per jaar	Minimaal 6 nieuwsbrieven per jaar
166.	Betrokkenheid bij de samenleving	Aantal advertorials	4	4	4	Minimaal 4 advertorials per jaar
167.	Betrokkenheid bij de samenleving	Aantal bezoekers open dagen van waterschapsobjecten	275	200-300	800	800
168.	Informeren en draagvlak	Persberichten	53	90	55	55
169.	Informeren en draagvlak	Perscontacten	106	110	45	45

Doelstelling 28 - Integreren vaarwegbeheer in het waterbeheer

Nr.	Maatregel	PI/afspraken	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
170.	Vaststellen vaarwegenbeleid	Bestuurlijk vastgesteld beleid	Voorbereid	voorbereiding	Opstellen en vaststellen vaarwegbeleid	Bestuurlijk vastgesteld beleid in 2013

Doelstelling 29 – Werken op een dienstverlenende en ingeland gerichte wijze

Nr.	Maatregel	PI/afspraken	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
171.	Verlenen van vergunningen binnen de procedetijd	Percentage binnen de procedetijd verleende vergunningen in kalenderjaar	70%	90%	90%	In 2013 binnen procedetijd 90% vergunningverlening
172.	Bereikbaar en reageren volgens servicenormen	Implementeren van servicenormen	n.v.t.	n.v.t.	Start implementatie van servicenormen	Implementatie van servicenormen in 2014
173.	Minder regel-druk door toepassing van meer algemene regels	Aantal meldingen cf. Algemene regels / aantal verleende vergunningen	41%	42%	43%	> 50%

Doelstelling 30 – Vergroting beleving door recreëren, cultuur en landschap

Nr.	Maatregel	PI/afspraken	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
174.	Opstellen beheerplan historische objecten	Vastgesteld beheerplan	nvt	Beheerplan wordt opgesteld	Vaststellen en uitvoeren beheerplan	Beheerplan Cultuurhistorische objecten is vastgesteld

Doelstelling 31 - Duurzaamheidscriteria wordt toegepast bij het inkopen en aanbesteden

Nr.	Maatregel	PI/afspraken	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling
175.	Scoren in de duurzaamheidsmeter	Positie in de duurzaamheidsmeter van de waterschappen	nvt	Positie in top 8	Positie in top 5	Het waterschap staat in de top 5 van de duurzaamheidsmeter van de waterschappen
176.	Het toepassen van de duurzaam inkoop criteria van AgentschapNL	Percentage duurzaam inkoop volgens criteria van AgentschapNL	99%	90%	100%	Wij kopen 100% duurzaam in volgens de criteria van AgentschapNL in 2015

Doelstelling 17 – Een efficiënte en effectieve organisatie

Nr.	Maatregel	PI/afspraken	Realisatie 2011	Prognose 2012	Norm 2013	Einddoelstelling*
177.	Op een efficiënte wijze ondersteuning bieden aan het primaire proces	Verhouding overhead t.o.v. totaal kosten	-	16%	16%	In 2013 wordt op basis van een benchmarkonderzoek met andere waterschappen en overheidsorganisaties bezien welke einddoelstelling hiervoor ondernomen dient te worden voor 2014 en de daarop volgende jaren.
178.	Kennisontwikkeling binnen de organisatie	Gemiddeld geïnvesteerd bedrag in opleidingen per medewerker	1.900 euro	1.200 euro	1.200 euro	1.200 euro
179.	Realiseren van een effectief werkende organisatie	% behaalde doelstellingen vastgelegd in de 9 programma's	56%	70%	75%	90%-100%

* de betreffende doelstellingen kennen geen specifieke einddatum en zijn doorlopende einddoelstelling